
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google^{TM} books

<https://books.google.com>

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

UC-NRLF

5B 253 921

F. HOLTHAUSEN

BEOWULF

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF CALIFORNIA.

923 h
Class 177
v 1

BEOWULF

ALT- UND MITTELENGLISCHE TEXTE

HERAUSGEGEBEN VON

L. MORSBACH   UND   **F. HOLTHAUSEN**

O. PROF. A. D. UNIVERSITÄT GÖTTINGEN

O. PROF. AN DER UNIVERSITÄT KIEL.

Bd. 34

(Hau v. 1-2.)

BEOWULF

NEBST DEM FINNSBURG-BRUCHSTÜCK

MIT EINLEITUNG, GLOSSAR UND ANMERKUNGEN

HERAUSGEGEBEN

VON

F. HOLTHAUSEN

I. TEIL: TEXTE UND NAMENVERZEICHNIS

HEIDELBERG

CARL WINTER'S UNIVERSITÄTSBUCHHANDLUNG

NEW YORK

G. E. STECHERT

Vorläufiges Vorwort.

Eine neue, auf den grammatischen und metrischen Forschungen von Sievers beruhende Beowulf-Ausgabe für akademische Zwecke bedarf neben den im Gebrauch befindlichen deutschen und englischen Werken dieser Art kaum einer Rechtfertigung, da sie sämtlich sowohl in der Textbehandlung wie im Glossar manches zu wünschen übrig lassen. Meinem Text liegt durchaus Zupitzas Faksimile-Ausgabe zu Grunde; die wenigen Accente der Handschrift sind beibehalten, während sonst die Längen durch Querhaken bezeichnet werden; Abkürzungen und Abweichungen von der Überlieferung sind durch *Kurvsiedruck* gekennzeichnet. Punkte unter den Buchstaben bedeuten Tilgung, einerlei ob dieselbe aus grammatischen, metrischen, stilistischen Gründen oder wegen des Sinnes erfolgt, runde Klammern Ergänzung erloschener Buchstaben, die schon zur Zeit der beiden alten Abschriften nicht mehr lesbar waren, eckige Klammern dagegen Ergänzung durch Konjekturen. Alle Veränderungen sind möglichst unter Schonung der Überlieferung vorgenommen. — Der Text ist, um seine Lesbarkeit zu erhöhen, in kleine Abschnitte geteilt und mit kurzen Seitenüberschriften versehen worden.

Die wichtigste Neuerung meiner Ausgabe ist wohl die Bezeichnung der kurzen Diphthonge nach dem Vorschlage Bülbrings im Beiblatt zur Anglia XIV, Nr. I, 2. Es ergeben sich daraus so viele und einleuchtende Vorteile, dass die baldige allgemeine Annahme der Kürzezeichen höchst wünschenswert wäre. Wenn der erste Vokal eines Diphthongen, z. B. in *fleon* 'fliehen', ein Längszeichen trägt, so bedeutet dies metrische Zweisilbigkeit. So lassen sich die bisher gebrauchten zweifelhaften Formen wie *fleo[α]* leicht vermeiden. Wo *e* nach Palatalen blosser Übergangslaut ist, resp. die palatale Aussprache des Gutturals (z. B. in *sēcean* 'suchen') be-

zeichnet, habe ich es in der Regel unterpungiert, aber *ge*, *gi* = *j* (wie in *geōmor*) unverändert gelassen. Ich will nicht leugnen, dass hier noch Schwierigkeiten vorliegen. — In Bezug auf Worttrennung und -zusammenschreibung bin ich dem Vorbild von Socin-Kluge gefolgt, obgleich es vielleicht besser gewesen wäre, auch hier dem Gebrauch der Handschrift zu folgen, bzw. ihn kenntlich zu machen.

Besondre Mühe habe ich mir noch gegeben, die ersten Urheber der aufgenommenen Konjekturen zu ermitteln; das Resultat wird manchen Leser überraschen. Dem Plane dieser Sammlung entsprechend, sind nur die berücksichtigten Besserungsvorschläge sowie die Korrekturen der Hs. in möglichst knapper Form in die Fussnoten aufgenommen worden, und zwar mit folgenden Abkürzungen der Namen: *Bo.* = Bouterwek, *Bu.* = Bugge, *Cb.* = Conybeare, *Cn.* = Cosijn, *E.* = Ettmüller, *Ger.* = Gering, *Gg.* = Grundtvig, *Gn.* = Grein, *Gm.* = J. Grimm, *He.* = Heyne, *Hm.* = Holtzmann, *Ke.* = Kemble, *Kl.* = Kluge, *Kö.* = Kölbing, *Kr.* = Krüger, *Lü.* = Lübke, *Mö.* = Möller, *Mü.* = Müllenhoff, *Ra.* = Rask, *Ri.* = Rieger, *S(i).* = Sievers, *Schön.* = Schönbach, *Schr.* = E. Schröder, *Scht.* = Schubert, *tB.* = ten Brink, *Th.* = Thorpe, *Thk.* = Thorkelin, *Tr.* = Trautmann, *W.* = Wülker, *Wy.* = Wyatt, *Z.* = Zupitza. Konjekturen, bei denen kein Name steht, rühren von mir selbst her; viele davon habe ich erst vor kurzem in der Zeitschr. f. deutsche Phil. XXX, 113 ff. veröffentlicht.

Die Anmerkungen sollen alle schwierigen Stellen unter Heranziehung der wichtigeren Literatur besprechen, die Einleitung die an das Gedicht sich knüpfenden literarischen und sprachlichen Fragen behandeln und eine ausgewählte Bibliographie bringen. Beide Teile nebst dem Glossar befinden sich in Vorbereitung und ich hoffe, dass sie zu Anfang des Sommersemesters erscheinen können. Möge der aus langjähriger Beschäftigung mit dem Gedichte hervorgegangene Text sich auch schon ohne jene Zutaten als brauchbar erweisen! Ich bin nicht so kühn, zu erwarten, dass ich in allem das Richtige getroffen hätte — bleiben doch noch genug zweifelhafte und dunkle Punkte übrig, die vielleicht niemals ganz aufgeklärt werden. Das aber wird man dieser Ausgabe wohl zugestehen: dass sie gegenüber der bisherigen Textbehandlung einen Fortschritt bedeutet! Den Anhang I, die Wiederherstellung des Urtextes von V. 1—52, möchte ich nur als einen, vornehmlich aus pädagogischen Gründen unternommenen, Versuch betrachtet wissen, in dem zwar jede Form wohl überlegt ist, der aber auf unbedingte Richtigkeit natürlich keinen Anspruch erheben kann.

Trotz sorgfältiger Korrekturlesung, an der sich auch Herr Dr. Hecht beteiligt hat, sind leider doch einige Fehler stehen geblieben, die ich hier nebst einigen neuen Konjekturen verzeichne: V. 15 Fussn. fehlt] hinter *Bo*. — V. 52 l. *hœofenum*. — V. 62 u. 490 l. *Sige*. — V. 136 könnte *bēala* bleiben. — V. 269 l. *lārena*. — V. 306 möchte ich jetzt *g[ār-ge]trum guman* lesen. — V. 307 setze Komma nach *timbred*. — V. 322 desgl. nach *scīr*. — V. 441 desgl. nach *dōme*. — V. 467 l. *Hē[o]rogār*. — V. 1000 Fussn. l. *þe* st. *þ* als Lesart der Hs. — V. 2860 *gēongan* hat schon Barnouw vorgeschlagen.

Leider wurde ich zu spät auf die treffliche Abhandlung Schückings (in Morsbachs „Studien zur engl. Phil.“ XV) aufmerksam und konnte sie nur noch bei der Korrektur des letzten Bogens benutzen. Nach derselben wäre an folgenden Stellen die Interpunktion zu ändern: V. 6 Punkt st. Komma vor *syððan*. — V. 7 Komma st. Semikolon nach *funden*. — V. 146 u. 402 keine Parenthese. — V. 444 Komma nach *dyde*. — V. 874 wäre *wēl* von *hwoylc* zu trennen. — V. 923 Komma nach *him*. — V. 924 l. *mægþa*. — V. 1141 f. Komma nach *gemunde*, Punkt nach *ræðenne*. — V. 1147 Punkt nach *hām*. — V. 1214 bleibt die Lesart der Hs. — V. 1235 Punkt vor *syþðan*. — V. 1291 bleibt *þe*, vgl. *Anglia* 23, 296.¹⁾ — V. 1556 Semikolon vor *syþðan*. — V. 1598 Komma vor *þā*. — V. 1715 Komma nach *from*. — V. 1814 Komma nach *wæron*. — V. 2050 f. Punkt nach *slōgon*, keine Parenthese im folg. Verse. — V. 2064 u. 2501 grössere Interpunktion vor *syððan*. Andres werde ich in den Anmerkungen besprechen.

Für Mitteilung von Besserungsvorschlägen würde ich den verehrten Fachgenossen und Benutzern des Buches herzlich dankbar sein; ihre Bemerkungen sollen im zweiten Teile sorgfältig berücksichtigt werden.

Kiel, im Januar 1905.

F. Holthausen.

¹⁾ Nach Pogatscher würden auch die Änderungen und Ergänzungen in V. 68, 300, 470, 567, 1334, 1365 und 1935 überflüssig sein.

1. H_WÆT! WĒ GĀB-DĒNA in gear-dagum fol. 129^a.

þeod-cyninga þrym gefrūnon,
hū ðā æþelingas ellen fremedon.

- Oft Scyld Scēfing scēapena preatum,
5 monegum mægþum mēodo-setla oftēah,
egsode eorl[as], syððan ærest wēarð
fea-scēaft funden; hē þæs frōfre gebād,
weox under wolcnum, wēorð-myndum þāh,
oð-þæt him æghwylc ymb-sittendra
10 ofer hron-rāde hýran scolde,
gomban gyldan: þæt wæs gōd cyning!

- Ðæm ēafera wæs æfter cenned
gēong in gēardum, þone god sende
folce tō frōfre; fyren-ðearfe ongēat,
15 þā hie ær drugon aldor-(le)ase
lange hwile. Him þæs lif-frē[g]a,
wuldres wēaldend worold-ārē forgēaf:
Beowulf wæs brēme, blæd wide sprang
Scyldes ēafera[n] Scedē-landum in.

[. . . . .]

- 20 Swā scēal (gēong g)uma gōde gewyrcean,
frōrum fēoh-giftum on fæder || (æ)rne, *mine* 129^b.
þæt hine on ylde eft gewunigen
wil-gesīþas, þonne wīg cume,

---

6 eorlas *Ke.* 9 ymb *S.*] þara ymb. 10 *Nach* hron ein buchst.
wegradirt. 15 þā *Bo.* þ. || lease *Ra.* 16 frēga *S.* 19 eaferan *Ke.*
20 geong guma *Gn.* 21 ærne *Gn.*

- leode gelæsten: lof-dædum scēal
 25 in mægpa gehwām man gepēon.
 Him ðā Scyld gewāt tō gescæp-hwile
 fela-hrōr fēran on frean wære;
 hī hyne þā ætbæron tō brimes faroðe,
 swæse gesīpas, swā hē selfa bæd,
 30 þenden wordum weold winē Scyldinga,
 leof land-fruma: lange āhte.
 [. . . . .]
 þær æt hýðe stōd hringed-stefna
 isig ond út-fūs, æpelinges fær;
 ālēdon þā leofne þeoden,
 35 beaga bryttan on bæarm scipes,
 mærne be mæste. þær wæs mādma fela
 of fēor-wegum frætwa gelæded:
 ne-hyrde ic cymlicor ceol gegyrwan
 hilde-wæpnum ond hēaðo-wædum,
 40 billum ond byrnum; him on bæarme læg
 mādma mænigo, þā him mid scoldon
 on flōdes æht fēor gewītan.
 Nalæs hī hine læssan lācum teodan,
 þeod-gestreonum, þon[ne] þā dædon,
 45 þe hine æt frum-scēafte forð onsendon
 ænne ofer yðe umbor-welþsende. 130^a.
 Þā-gýt hie him āsetton segen g(yl)denne
 heah ofer heafod, lēton holm beran,
 geafon on gār-secg: him wæs geōmor sefa,
 50 murnende mōd. Men ne-cunnon
 secgan tō sōðe sele-rædende,
 hæleð under heofenum, hwā þæm hlæste onfeng.
 Ðā wæs on burgum Beowulf Scyldinga, I.
 leof leod-cýning longe þrāge

25 gehwām *S.*] gehwære. 44 þon[ne] *Thk.* || dydon. 47 gyl-
 denne *Ke.* 51 -rædende *Ke.*] rædenne.

- 55 folcum gefræge, — fæder ellor hwæarf,
aldor of earde — op-þæt him eft onwōc
heah Hēalfdene; heold, þenden lifde,
gamol ond gūð-reouw glæde Scyldingas.
Ðæm feower bēarn forð-gerīmed
- 60 in worold wōcun, wēoroda rāswa[n]:
Hēorogār ond Hrōðgār ond Hālga Til;
hȳrde ic, þæt [Sigeneow wæs Sæw]elan cwēn,
Hēaðo-Scilfingas hēals-gebedda.
þā wæs Hrōðgāre here-spēd gyfen,
- 65 wīges wēorð-mynd, þæt him his wine-māgas
gēorne hȳrdon, oðð-þæt seo gēogoð geweoƿ,
mago-driht micel. Him on mōd be-arn,
þæt [hē] hēal-reced hātan wolde, ||
medo-ærn mære men gewyrcean, 130^b.
- 70 þon[n]e ylda bēarn æfre gefrūnon,
ond þær on innan ēall gedælan
gēongum ond ēaldum, swylc hīm god sēalde,
būton folc-scare ond fēorum gumena.
Ðā ic wīde gefrægn wēorc gebannan
- 75 manigre mægpe gēond þisne middan-gēard,
folc-stede frætwan. Him on fyrste gelomp
ædre mid yldum, þæt hit wēarð ēal-gēaro,
hēal-ærna mæst; scōp him Hēor[o]t naman,
sē-þe his wordes gewēald wīde hæfde.
- 80 Hē beot ne-ālēh, beagas dælde,
sinc æt symle. Sele hlifade
heah ond horn-geap: hēaðo-wylma bād,
lāðan liges; ne-ƿæs hit lenge þā-gēn,
þæt sē secg-hete āþum-swe[o]rum
- 85 æfter wæl-nīðe wæcnan scolde.
Ðā sē ellor-gæst earfoðlice

60 rāswan *Ke.* 62 *Kl.* 68 he *Th.* 69 mare *Schön.*] micel.
70 þonne *Gg.* || yldo. 84 ecg- *Gn.* || sweorum *Tr.*] swerian.
86 ellor *Gn.*] ellen.

- prāge gepolode, sē-pe in þȳstrum bād,
 þæt hē dōgōra gehwām dream gehȳrde
 hlūdne in hēalle; þær wæs hēarpan swēg,
 90 swutol sang scopes. Sægde, sē-pe cūpe
 frumscēaft fira fēorran reccan, ||
 cwæð, þæt sē ælmihtiga ƿordān worh(te), 132^a.
 wlite-bēorhtne wang, swā wæter bebūgeð,
 [. . . . .]
 gesette sige-hrēpig sunnan ond mōnan
 95 leoman tō leohte land-būendum,
 ond gefræt Wade foldan sceatas
 lēomum ond leafum; lif eac gesceōp
 cynna gehwylcum, þāra-ðe cwice hwyrfap.
 Swā ðā driht-guman dreamum lifdon
 100 eadiglice, oð-ðæt ān ongan
 fyrene fre(m)man, feond on hē[a]lle:
 wæs sē grimma gæst Grendel hāten,
 mære mearc-stapa, sē-pe mōras heold,
 fen ond fæsten, fifel-cynnes ƿard.
 [. . . . .]
 105 won-sæli wer wēardode hwile,
 sibðan him scyppend forscifen hæfde.
 In Caines cynne þone cwēalm gewræc
 ēce drihten, þæs-pe hē Ābel slōg:
 ne-gefeah hē þære fæhðe, ac hē hine fēor forwræc,
 110 metod for þȳ mæne man-cynne fram.
 Ðanon untȳdras ēalle onwōcon,
 ƿōtenas ond ylfe ond orc-neas,
 swylce gīgantas, þā wið gode wunnon 132^b.
 lange prāge; hē him ðæs lean forgeald.
 115 Gewāt ðā neosian, sybðan niht becōm, II.
 hēan hūses, hū hit Hring-Dene

90 sægde] g eingefügt. 91 fol. 131 folgt auf 146. 92 worhte
 Ke. 01 fremman Ke. || healle Bu. 06 scyppend] d über der zeile
 (von andrer hand). 07 Caines] in aus m korrig.

- æfter beor-þege gebūn hæfdon.
 Fand þā ðær inne æþelinga gedriht
 swefan æfter symble; sorge ne-cūðon,
 120 wonscēaft wera[s]. Wiht un/ælo,
 grim *ond* grædig gēaro sōna wæs,
 reoc *ond* rēpe, *ond* on ræste genam
 þritig þegna: þanon eft gewát
 hūde hrēmig tō hām faran,
 125 mid þære wæl-fylle wīca neosan.
 Ðā wæs on ūhtan mid ær-dæge
 Grendles gūð-cræft gumum undyrne:
 þā wæs æfter wiste wóp ūp āhafen,
 micel morgen-swēg. Mære þeoden,
 130 æþeling ær-gōð unbliðe sæt,
 þolode ðrýð-swýð, þegn-sorge dreaht,
 syðþan hie þæs lāðan lāst sceawedon,
 wērgan gāstes; wæs þæt gewin tō strang,
 lāð *ond* longsum. Næs hit lengra || fyrst, 133^a.
 135 ac ymb āne niht eft gefremede
 morð-bēalu mære *ond* nō mearn fore,
 fæhðe *ond* fyrene; wæs tō fæst on þām.
 Þā wæs eað-fynde, þe him elles hwær
 gerūmlicor ræste [sōhte],
 140 bed æfter būrum, ðā him gebeacnod wæs,
 gesægd sōðlice swēotolan tæcne
 heaþ-ðegnes hete: heold hyne syðþan
 fyr *ond* fæstor, sē þām feonde ætwand.
 Swā rixode *ond* wið rihte wan,
 145 āna wið ēallum, oð-þæt idel stōð
 hūsa sēlest — wæs seo hwil micel —
 XII wintra tid: torn gepolode
 wine Scyldinga, weana gehwælcne,

20 *weras Si.* || *fælo Ri.*] *hælo.* 36 *bealu Gn.*] *beala.*
 39 *sōhte Gn.* 42 *hel E.* 48 *Scyldinga Gg.*] *scyldenda.*

- sīdra sorga; for ðām [sōcnum] wēarð
 150 ylða bēarnum undyrne cūð,
 gyddum geōmōre, þætte Grendel wan
 hwīle wið Hrōþgār; hete-nīðas wæg,
 fyrene *ond* fæhðe, fela missēra
 singāle sæce, sibbe ne-wolde
 155 wið manna hwone mægenes Deniga
 fēorh-bēalo fēorran, feo þingian,
 ne þær nānig witena wēnan þorfte
 bēorhtre bōte tō banan folmum; || 133^b.
 (ac sē) æglæca ēhtende wæs,
 160 dēorc deap-scea duguþe *ond* gēogoþe;
 sēomade *ond* syrede: sin-nihte heold
 mistige mōras; men ne-cunnon,
 hwyder hel-rūnan hwyrftum scrīpað.
 Swā fela fyrena feond man-cynnes,
 165 atol ān-gengea oft gefremede,
 hēardra hýnda; Hēorot ēardode,
 sinc-fāge sel swēartum nihtum;
 nō hē þone gif-stōl grētan mōste,
 mǣpðum for metode, ne his myne wisse.
 170 Þæt wæs wræc micel wine Scyldinga,
 mōdes brecða. Monig oft gesæt
 rice tō rūne; ræd ēahtedon,
 hwæt swið-ferhðum sēlest wære
 wið fær-gryrum tō gefremmanne.
 175 Hwīlum hie gehēton æt hrærg-trafum
 wig-wēorþunga, wordum bādon,
 þæt him gāst-bona geoce gefremede
 wið þeod-þreaum. Swylc wæs þeaw hyra,
 hāpenra hyht; helle gemundon
 180 in mōd-sēfan, metod hie ne-cūþon,

49 socnum *S.* 56 feo *Ke.*] fea. 58 beorhtre] *h. üb. d. zeile*
(von andrer hand) || bote] *b aus t korrig.* || banan *Ke.*] banū.
 59 ac sē *Ri.* 75 hærg- *Gg.*

dæda dēmend, ne-wiston hie drihten god, ||
 ne hie hūru hēofena helm heriān ne-cūpon, 134^a.
 wuldres waldend. — Wā bið þām-ðe scēal
 þurh slīðne nið sāwle bescūfan
 185 in fýres fæþm, frōfre ne-wēnan,
 [. . . . .]
 wihte gewendan; wēl bið þām-þe mōt
 æfter deað-dæge drihten sēcean
 ond tō fæder fæþmum frēoðo wilnian!

2. 190 Swā ðā mæl-cēare maga Hēalfdenes III.
 singāla seað; ne-mihte snotor hæleð
 wean onwendan: wæs þæt gewin tō swyð,
 lāþ ond longsum, þe on ðā leode becōm,
 nýd-wracu niþ-grim, niht-bēalwa mæst.
 þæt fram hām gefrægn Higēlāces þegn,
 195 gōd mid Geatum, Grendles dæda:
 sē wæs mon-cynnes mægēnes strengest
 on þām dæge pysses lifes,
 æpele ond eacen. Hēt him yð-lidan
 gōdne gegyrwan; cwæð, hē gūð-cyning
 200 ofer swan-rāde sēcean wolde,
 mænne þeoden; þā him wæs manna þearf.
 Ðone sið-fæt him snotere cēorlas
 lýt-hwōn lōgon, || þeah hē him leof wære; 134^b.
 hwetton hige-(r)ōfne, hæl sceawedon.
 205 Hæfde sē gōda Geata leoda
 cempan gecorone, þāra-þe hē cēnoste
 findan mihte: XVna sum
 sund-wudu sōhte; secg wisade,
 lagu-cræftig mon land-gemyrcu.
 210 Fyrst forð gewát: flota wæs on yðum,
 bát under bēorge. Bēornas gearwe

86 wendan aus wenan korrig. 90 denes aus des korrig.
 01 þearf.] a aus r korrig. 04 rofne Ra. 07 na über XV.

- on stefn stigon; streamas wundon,
 sund wið sande; secgas bæron
 on bæarm nacan bēorhte frætwe,
 215 gūð-sēaro gēatolic; guman ūt scufon,
 weras on wil-sið wudu bundenne.
 Gewāt þā ofer wæg-holm winde gefýsed
 floṭa fāmi-hēals fugle gelicost,
 oð-þæt ymb ān-tīd ōpres dōgores
 220 wunden-stefna gewaden hæfde,
 þæt ðā liðende land gesāwon,
 brim-clifu blīcan, bēorgas steape,
 sīde sǣ-næssas: þā wæs sund liden
 ēoletes æt ende. Ðanon ūp hraðe
 225 Wedera leode on wang stigon,
 sǣ-wudu sǣldon; syrcan hrysedon,
 gūð-gewædo; gode þancedon
 þæs-þe him ȝp-lāde ēaðe wurdon. ||
 þā of wēalle gesēah wēard Scildinga, 135*.
 230 sē-þe holm-clifu hēaldan scolde,
 beran ofer bolcan bēorhte randas,
 fyrð-sēaru fūslīcū: hine fyrwyt bræc
 mōd-gehygdum, hwæt þā men wæron.
 Gewāt him þā tō waroðe wicge ridan
 235 þegn Hrōðgāres, þrymmum cwehte
 mægen-wudu mundum, meþel-wordum frægn:
 'Hwæt syndon gē sēaro-hæbbendra,
 'byrnum werede, þe þus brontne ceol
 'ofer lagu-stræte lædan cwōmon,
 240 'hider ofer holmas? '[Hwæt, ic hwi]le wæs
 'ende-sǣta, æg-wēarde heold,
 'þ[ætt]le on land[e] Dena lāðra nēnig
 'mid scip-herge sceoðpan ne-mēahte.
 'Nō hēr cūðlicor cuman ongunnon

- 245 'lind-hæbbende; ne gē leafnes-word
 'gūð-fremmendra gēarwe ne-wisnon,
 'māga gemēdu. Næfre ic māran gesēah
 'ēorla ofer ēorþan, ðonne is eower sum,
 'secg on sēarwum; nis þæt seld-guma /, .
 250 'wǣpnūm gewēorðað, næfne him his wlite leoge,
 'ænlic an-syn. Nū ic eower scēal
 'frum-cyn witan, ær gē fyr || hēonan, 135^b.
 '[swā] leas-sceaweras on land Dena
 'furþur fēran. Nū gē fēor-büend,
 255 'mere-līðende mī[n]ne gehyrað
 'ān-fēaldne gepōht: ofost is sēlest
 'tō gecyðanne, hwanan eowre cyme syndon!'
 Him sē yldesta *ond*swarode, IIII.
 werodes wisa, word-hord onleac:
 260 'Wē synt gum-cynnes Geata leode
 'ond Higēlāces hēorð-geneatas.
 'Wæs mīn fæder [on foldan] folcum gecyþed,
 'æpele ord-fruma, Ecgþeow hāten;
 'gebád wintra worn, ær hē on weg hwurfe,
 265 'gamol of gēardum; hine gēarwe geman
 'witena wēl-hwylc wīde gēond ēorþan.
 'Wē þurh holdne hige hlāford þīnne,
 'sunu Hēalfdenes sēceān cwōmon,
 'leod-gebyrgēan: wes þū ūs lārena gōd!
 270 'Habbað wē tō þām mæran micel ærende
 'Deniga frē[g]an; ne-scēal þær dyrne sum
 'wesan, þæs ic wēne. Þū wāst, gif hit is,
 'swā wē sōþlice || secgan hýrdon, 136^a.
 'þæt mid Scyldingum scēaðona ic-nāt-hwylc,
 275 'deogol dæd-h[w]ata, dēorcum nihtum
 'eawed þurh egsan uncūðne nið,

50 næfne *Ke.*] næfre. 55 mīnne *Ke.* 62 foldan *Tr.* 63 Ecgþeow] g eingelegt. 67 hige] g aus n korrig. || hlaford zweimal, das zweite mal durchgestrichen. 75 hwata *Kl.*

- 'hȳnðu *ond* hrā-fyl. Ic þæs Hrōðgār mæg
 'purh rūmne sefan ræd gelæran,
 'hū hē frōd *ond* gōd feond oferswȳðeþ,
 280 'gyf him edwenden æfre scolde
 'bēaluwa bisigu, bōt eft cuman,
 'ond þā cēar-wylmas cōlran wurðað;
 'oððe ā syððan ēarfoð-þrāge,
 'þrea-nȳd þolað, þenden þær wunað
 285 'on heah-stede hūsa sēlest.'

- Wēard mapelode, ðær [hē] on wicge sæt,
 ombeht unforht: 'Æghwæpres scēal
 'scēarp scyld-wiga gescād witan,
 'worda *ond* worca, sē-þe wēl þenceð.
 290 'Ic þæt gehȳre, þæt þis is hold wēorod
 'freat Scyldinga. Gewītaþ forð beran
 'wæpen *ond* gewædu, ic eow wīsige!
 'Swylce ic magu-þegnas mīne hāte
 'wið feonda gehwone flotā eowerne,
 295 'nīw-tyrwydne nacan on sande
 'ārum hēaldan, oþ-ðæt eft byreð
 'ofer lagu-strea||mas leofne mannan
 'wudu wunden-hals tō Weder-mēarce,
 'gūð-fremmendra swylcum gifeþe bið,
 300 'þæt [hē] þone hilde-ræs hál gedigeð.'

136^b.

- Gewiton him þā fēran; flota stille bād,
 sēomode on sǣle sīd-fæpmed scip,
 on ancre fæst; ēofor-līc scionon
 ofer hleor-ber[g]an gehroden golde,
 305 fāh *ond* fȳr-hēard; færþ-wēarde heold
 gūþ-mōð grummon; Geatas ðnetton,
 sigon ætsomne, oþ-þæt hȳ [s]æl timbred
 gēatolic *ond* gold-fāh ongyton mihton;

80 edwenden *Bu.*] edwendan. 86 he *S.* 99 gūð- *Gg.*] god.
 00 he *S.* 02 sǣle *E.*] sole. 03 fæst] s *aus f korrig.* 04 bergan
Ger. 05 fær *L.*] ferh. 06 Geatas] guman. 07 sæl *Kc.*

þæt wæs fore-mǣrost fold-būendum
 310 receda under roderum, on þæm sē rīca bād;
 lixte sē leoma ofer landa fela.

Him þā hilde-deor [h]of mōdigra
 torht getǣhte, þæt hie him tō mihton
 gegnum gangan; gūð-bēorna sum
 315 wicg gewende, word æfter cwæð:
 'Mæl is mē tō fēran; fæder alwalda
 'mid ār-stafum eowic gehēalde
 'sīða gesunde! Ic tō sǣ wille,
 'wið || wrǣð werod wēarde hēaldan.'

137^a.

V.

320 Stræt wæs stān-fāh, stīg wisode
 gumum ætgædere. Gūð-byrne scān
 hēard hond-locen, hring-īren scīr
 song in sēarwum, þā hie tō sele furðum
 in hyra gryre-gēatwum gangan cwōmon.
 325 Setton sǣ-mēpe sīde scyldas,
 rondas regn-hēarde wið þæs recedes wēal;
 bugon þā tō bence: byrnan hringdon,
 gūð-scrūd gumena; gāras stōdon,
 sǣ-manna sēaro samod ætgædere,
 330 æsc-holt ufan græg: wæs sē iren-þreat
 wǣpnum gewurþad. Ðā ðær wlonc hǣleð
 ōret-mecgas æfter hæþelum frægn:
 'Hwanon ferigeað gē fætte scyldas,
 'græge syrcan ond grīm-helmas,
 335 'here-sceafta heap? Ic eom Hrōðgāres
 'ār ond ombiht. Ne-sēah ic el-peodige
 'þus manige men mōdiglicran.
 'Wēn ic, þæt gē for wlenco, nalles for wræc-siðum,
 'ac for hige-þrymmum Hrōðgār sōhton.'

137^b.

340 Him þā ellen-rōf andswarode

12 hof *Ke.* 28 scrud] searo. 31 wlonc] ne auf *rasur.*
 32 æþelum *Gn.*] hǣleþum.

wlanc Wedera leod, word æfter spræc
 heard under helme: 'Wē synt Higēlāces
 'beod-geneatas; Beowulf is mīn nama.
 'Wille ic āsecgan suna Hēalfdenes,

- 345 'mærum þeodne mīn ærende,
 'aldre þinum, gif hē ūs geunnan wile,
 'þæt wē hine swā gōdne grētan mōton.'

Wulfgār mapelode: — þæt wæs Wendla leod;
 wæs his mōd-sefa manegum gecyðed,

- 350 wīg ond wīs-dōm — 'Ic þæs wine Deniga,
 'frecn Scildinga frīnan wille,
 'beaga bryttan, swā þū bēna ēart,
 'þeoden mærne ymb þinne sið,
 'ond þē þā ondsware ædre gecyðan,
 355 'ðe mē sē gōda āgīfan þenceð.'

Hwēarf þā hrædlice, þær Hrōðgār sæt,
 ēald ond anhār mid his ēorla gedriht;
 eode ellen-rōf, þæt hē for ēaxlum gestōd
 Deniga frē[g]an: cūpe hē dugude þeaw.

- 360 Wulfgār mapelode || tō his wine-drihtne: 138*.
 'Hēr syndon geferede fēorran-cumene
 'ofer gēofenes begang Geata leode;
 'þone yldestan ōret-mecgas
 'Beowulf nemnað. Hȳ bēnan synt,
 365 'þæt hie, þeoden mīn, wið þē mōton
 'wordum wrīxlan; nō ðū him wēarne geteoh
 'ðinra gegn-cwida, glæd-mōd Hrōðgār!
 'Hȳ on wīg-gēatwum wyrðe þinceað
 'ēorla geæhtlan; hūru sē aldor deah,
 370 'sē þāem hēaðo-rincum hider wīsade.'

Hrōðgār mapelode, helm Scyldinga:
 'Ic hine cūðe cniht-wesende.

VI.

---

44 suna *Ke.*] sunu. 57 anhar *Bu.*] unhar. 67 mod *Gg.*]
 man. 68 geatwum *S.*] getawum.

- 'Wæs his ǣld-fæder Ecgþeo hāten,
 'ðæm tō hām forgǣaf Hrēþel Geata
 375 'āngan dohtor; is his ǣforaþ nū
 'hǣard hēr cumen, sōhte holdne wine.
 'Donne sægdon þæt sǣ-līþende,
 'þā-ðe gif-scēattas Geata fyredon
 'þyder tō þance, þæt hē XXX||tiges 138^b.
 380 'manna mægen-cræft on his mund-gripe
 'hǣapo-rōf hæbbe. Hine hālig god
 'for ār-stafum ūs onsende,
 'tō West-Denum, þæs ic wēn hæbbe,
 'wið Grendles gryre: ic þām gōðan scēal
 385 'for his mōd-þræce mādmas beodan.
 'Beo ðū on ofēste, hāt in gá[a]n
 'sēon[a] sibbe-gedriht samod ætgædere;
 'gesaga him eac wordum, þæt hie sint wil-cuman
 'Deniga leodum!'
 [þā wið duru hēalle
 390 Wulfgār eode,] word inne ābead:
 'Eow hēt secgan sige-drihten mīn,
 'aldor East-Dena, þæt hē eower æpelu can
 'and gē him syndon ofer sǣ-wylmas,
 'hǣard-hicgende, hider wil-cuman.
 395 'Nū gē mōton gangan in eowrum gūð-sǣarwum,
 'under here-grīman Hrōðgār geseon;
 'lætað hilde-bord hēr onbidian,
 'wudu, wæl-scēaftas worda gēþinges!'
 Ārās þā sē rīca, ymb hine rinc manig,
 400 þrýðlic þegna heap; sume þær bidon,
 hǣaðo-reaf heoldon, swā him sē|| hǣarda bebead. 139^a.
 Snyredon ætsomne, — secg wīsoðe —

75 his] h *aus* þ *korrig.* || eafora *Ke.* 76 holdne] n *aus* r
korrig. 86 gangan *Ri.* 89—90 *erg. Gn.* 95 searwum *Schr.*] gea-
 tawum. 97 onbidian] ian *aus* man *korrig.* 01 reaf] a *aus* o
korrig., e *üb. d. zeile.* 02 secg *S.*] þa secg.

- under Hēorotes hrōf; [hige-rōf eode,]
 hēard under helme, þæt hē on hēo[r]ðe gestōd.
- 405 Beowulf maðelode: — on him byrne scān,
 sēaro-net seowed smipes or-þancum —
 'Wæs þū, Hrōðgār, hāl! Ic eom Higelāces
 'mæg *ond* mago-ðegn; hæbbę ic mæra fela
 'ongunnen on gēogoþe. Mē wēarð Grendles þing
- 410 'on mīnre ēpel-tyrf undyrne cūð:
 'secgað sǣ-liðend, þæt þes sele stande,
 'reced sēlesta rinca gehwylcum
 'īdel *ond* unnyt, siððan æfen-leoht
 'under hēofenes haðor beholen wēorþeð.
- 415 'Þā mē þæt gelærdon leode mīne,
 'þā sēlestan, snotere cēorlas,
 'þeoden Hrōðgār, þæt ic þe sōhte,
 'forþan hie mægenes cræft mi[n]ne cūpon;
 'selfe ofersāwon, ðā ic on sēarwum cwōm,
- 420 'fāh from feondum, þær ic fife geband,
 'yðde ēotena cyn *ond* on yðum slōg
 'niceras nihtes, nēaro-þearfe dreah,
 'wræc || Wedera nīð, — wean āhsodon — 139^b.
 'forgrand gramum; *ond* nū wið Grendle scēal,
- 425 'wið þām āglæcan āna gehēgan
 '— ðing wið þyrse. Ic þe nū-ðā,
 'brego Bēorht-Dena, biddan wille,
 'ēodor Scyldinga, ānre bēne:
 'þæt ðū mē ne-forwyrne, wigendra hleo,
- 430 'freo-wine folca, nū ic þus fēorran cōm,
 'þæt ic mōte āna [ond] mīnra ēorla gedryht,
 'þes hēarda heap Hēorot fālsian.
 'Hæbbę ic eac geāhsod, þæt sē āglæca

03 *erg. Gn.* 04 *heorðe Th.* 07 *nach wæs ein buchst. aus-*
radiert. 11 *þes Thk.*] *þæs.* 14 *haðor Gn.*] *hador.* 18 *mīnne Gn.*
 19 *on Gn.*] *of.* 24 *Grendle Ke.*] *Grendel.* 31 *ond Ke.* 32 *þes*
Ke.] *ond þes.*

- 'for his won-hȳdum wǣpna ne-recceð;
 435 'ic þæt þonne forhicge, swā mē Higēlāc sīe,
 'mīn mon-drihten mōdes blīðe,
 'þæt ic swēord bere opðe sīdne scyld,
 'gēolo-rand tō gūpe, ac ic mid grāpe scēal
 'fōn wið feonde *ond* ymb fēorh sacan,
 440 'lāð wið lāpum; ðær gelyfan scēal
 'dryhtnes dōme sē-þe hine deað nimeð.
 'Wēn ic, þæt hē wille, gif hē wēaldan mót,
 'in þæm gold-sele Geateþa leode
 'etan unforhte, swā hē || oft dyde 140^a.
 445 'mægen Hrēð-manna. Nā þū minne þearft
 'hafalan hȳdan, ac hē mē habban wile
 'd[r]eore fāhne, gif mec deað nimeð:
 'byrēð blōdig wæl, byrgēan þenceð,
 'eteð ān-genga unmunlice,
 450 'mēarcæð mōr-hopu; nō ðū ymb mīnes ne-þearft
 'līces fēorme leng sorgian.
 'Onsend Higēlāce, gif mec hild nime,
 'bēadu-scrūda betst, þæt mīne breost wereð,
 'hrægla sēlest; þæt is Hrēðlan lāf,
 455 'Wēlandes gewēorc. Gæð ā wyrd, swā hio scel!' VII.
 Hrōðgār mapelode, helm Scyldinga:
 'Forę [wæl]-s[l]yhtum þū, wine mīn Beowulf,
 'ond for ār-stafum ūsic sōhtest.
 'Þīn fæder geslōh fæhðe mæste,
 460 'wēarþ hē Hēapolāfe tō hand-bonan
 'mid Wilfingum: ðā hine *Wedra* cyn
 'for here-brōgan habban ne-mihte.
 'Þanon hē gesōhte Sūð-Dena folc
 'ofer yða gewēalc, *Ār*-||Scyldinga: 140^b.
 465 'ðā ic furpum weold folce Deniŋga

37 sidne] dn *korrig*. 43 gold- *Bu.*] guð || Geotena. 47 dreore *Gg*.
 54 Hrēðlan *E.*] hræðlan. 57 for *Gg.*] fere || slyhtum] fyhtum.
 59 gealoh þin fæder. 61 Wedera *Gg.*] gara. 65 Deniga *Ke*.

- 'ond on gēogoðe heold ginne rīce,
 'hord-burh hælepa: ðā wæs Heregār dead,
 'mīn yldra mæg unlifigende,
 'bearn Hēalfdenes. Sē wæs betera ðonne ic!
 470 'Siððan [ic] pā fæhðe feo þingode;
 'sende ic Wylfingum ofer wæteres hrycg
 'ēalde mādmas: hē mē āpas swōr. —
 'Sorh is mē tō secganne on sefan mīnum
 'gumena ængum, hwæt mē Grendel hafað
 475 'hȳnðo on Hēorote mid his hete-þancum,
 'fær-nīða gefremed. Is mīn flet-werod,
 'wig-heap gewanod; hie wyrd forsweop
 'on Grendles gryre. / God eape mæg
 'pone dol-sceaðan dæda getwæfan!
 480 'Ful oft gebeotedon beore druncne
 'ofer ēalo-wæge ōret-mecgas,
 'pæt hie in beor-sele bīdan woldon
 'Grendles gūpe mid gryrum ecga.
 'Donne wæs þeos medo-hēal on morgen-tīd,
 485 'driht-sele dreor-fāh, þonne dæg lixe,
 'ēal || benc-pelu blōde bestȳmed, 141^a.
 'hēall hēoru-dreore: ahte ic holdra þȳ læs,
 'deorre dugude, þe pā deað fornam.
 'Site nū tō symle ond on sǣl[u]m [w]šota
 490 'sige-hrēð[gum] secgum, swā þīn sefa hwette!
 pā wæs Geat-mæcgum gēador ætsomne
 on beor-sele benc gerȳmed;
 þær swið-ferhpe sittan eodon,
 þrȳðum dēalle. Þegn nytte beheold,
 495 sē-þe on handa bær hroden ēalo-wæge,
 scenete scīr wered. Scop hwīlum sang

66 ginne *E.*] gimme. 70 ic *Gg.* 79 sceaðan] e *üß. d. zeile*
(von anderer hand). 84 rasur nach medo. 89 sǣlum *Ke.*] sǣl ||
 weota] meoto.

hādor on Hēorote; þær wæs hāleða dream,
duguð unlytel Dena *ond* Wedera.

Hvunferð mapelode, Ecglāfes bæarn, VIII.

500 þe æt fōtum sæt frean Scyldinga,
onband bædu-rūne: — wæs him Beowulfes sið,
mōdges mere-faran, micel æf-þunca,
forþon-þe hē ne-ūþe, þæt ænig oðer man
æfre || mærdā þon mā middan-gēardes 141^b.

505 gehēdde under hēofenum þonne hē sylfa —
‘Eart þū sē Beowulf, sē-þe wið Breca wunne,
‘on sidne sē ymb sund flite,
‘ðær git for wlence wada cunnedon
‘*ond* for dol-gilpe on deop wæter

510 ‘aldrum nēpdon? Ne inc ænig mon,
‘ne leof ne lāð belean mihte
‘sorh-fullne sið, þā git on sund reo[wu]n;
‘þær git eacor-stream earmum þehton,
‘mæton mere-stræta, mundum brugdon,
515 ‘glidon ofer gār-secg; gēofon yþum weol
‘[þurh] wintrys wylm. Git on wæteres æht
‘sēofon niht swuncon; hē þe æt sunde oferflāt,
‘hæfde mære mægen. þā hine on morgen-tīd
‘on Hēapo-Reamas holm ūp ætbær;

520 ‘donon hē gesōhte swæsne *ēdel*,
‘leof his leodum lond Brondinga,
‘frēoðo-burh fægere, þær hē folc āhte,
‘*bold ond* beagas. || Beot ēal wið þe 142^a.
‘sunu Beanstānes sōðe gelæste.

525 ‘Donne wēne ic tō þe wyrsan gēpinges,
‘ðeah þū hēaðo-ræsa gehwær dohte,
‘grimre gūðe, gif þū Grendles dēarst
‘niht-longne fyrst nēan bīdan!’

03 *rasur nach* man. 12 u. 39 reowun S. 16 þurh Mō.
19 Reamas Mū.] ræmes. 20 eðel] æ. 23 burh. 25 gēpinges
Ri.] gēpingea.

Holthausen, Beowulf.

- Beowulf mapelode, bēarn Ecgþeowes:
 530 'Hwæt! þū worn fela, wine mīn Hunferð,
 'beore druncen ymb Brecan spræce,
 'sægdest from his siðe! Sōð ic talige,
 'þæt ic mere-strengo māran āhte,
 'ðarfeþo on ȝpum, ðonne ænig oþer man.
 535 'Wit þæt gecwædon cniht-wesende
 'ond gebeotedon, — wæron bēgen þā-gīt
 'on gēogoð-feore — þæt wit on gār-secg ūt
 'aldrum nēðdon; ond þæt geæfndon swā.
 'Hæfdon swurd nacod, þā wit on sund reo[wu]n,
 540 'hēard on handa, wit unc wið hron-fixas
 'werian þōhton. Nō hē wiht fram mē
 'flōð-ȝpum fēor fleotan mēahte,
 'hrafon on holme, nō ic fram him wolde.
 'Ðā wit æt|somne on sǣ wæron 142^b.
 545 'fif nihta fyrst, oþ-þæt unc flōð tōdrāf,
 'wado wēallende, wedera cēaldost,
 'nīpende niht ond norþan wind
 'hēaðo-grim ondhwēarf; hreo wæron ȝpa.
 'Wæs mere-fixa mōd onhrēred:
 550 'þær mē wið lādum lic-syrce mīn,
 'hēard hond-locen helpe gefremede,
 'bēado-hrægl brōden, [þæt mē] on breostum læg,
 'golde gegyrwed. Mē tō grunde teah
 'fāh feond-scaða, fæste hæfde
 555 'grim on grāpe; hwæpre mē gyfeþe wēarð,
 'þæt ic āglæcan orde geræhte,
 'hilde-bille: hēapo-ræs fornam
 'mihtig mere-deor þurh mīne hand.
 'Swā mec gelōme lād-getaonan VIII.
 560 'þreatedon þearle. Ic him þēnode

---

34 eafesþo He. 37 on geogoð] n. üb. d. zeile (von anderer hand). 52 þæt me S. 55 nach grape rasur.

- 'deoran swēorde, swā hit gedēfe wæs;
 'n[al]æs hie ðære fylle gefean hæfdon,
 'mān-fordædlan, þæt hie mē þēgon,
 'symbel ymbsæton sæ-grunde neah;
 565 'ac on mergenne mēcum || wunde 148^a.
 'be yð-lāfe ūppe lāgon,
 'swēo(r)dum āswefede, þæt [hie] syðþan nā
 'ymb brādne ford brim-liðende
 'lāde ne-letton. Leoht eastan cōm,
 570 'bēorht beacen godes, — brimu swapredon —
 'þæt ic sǣ-næssas geseon mihte,
 'windige wēallas. Wyrð oft nered
 'unfægne eorl, þonne his ellen deah.
 'Hwæþere mē gesælde, þæt ic mid swēorde ābreat
 575 'niceras nigene. Nō ic on niht gefrægn
 'under hēofones hwēalf hēardran fēohtan,
 'ne on ēg-streamum ēarmran mannon;
 'hwæþere ic fāra feng feore gedigde,
 'sīpes wērig. Ðā mec sǣ opbær,
 580 'flōd æfter faroðe, on Finna land,
 'wadu wēallendu. — Nō ic wiht fram þē
 'swylcra sēaro-nīða secgan hȳrde,
 'billa brōgan: Breca nǣfre gīt
 'æt hēaðo-lāce, ne gehwæper incer,
 585 'swā deorlice dæd gefremede
 'fagum swēordum, — nō ic þæs [gefites] gylpe —
 'þeah ðū þīnum brōðrum tō banan wurde,
 'heafod-mægum; þæs þū in || helle scēalt 148^b.
 'werhðo dreogan, þeah þīn wit duge.
 590 'Secge ic þē tō sōðe, sunu Ecglāfes,
 'þæt nǣfre Gre[n]del swā fela gryra gefremede,
 'atol æglæca, ēaldre þīnum,

67 sweordum *Ke.* || hie *Gn.* 68 brontne. 74 abreat] ofslah.
 78 hwæþere *Gg.*] hwaþere. 81 wadu *Gg.*] wudu. 86 gefites *Kl.*
 89 duge] e aus u (?) *korrig.* 91 Grendel *Thk.*

- 'hȳnða on Hēorote, gif þīn hige wære,
 'sefa swā sēaro-grim, swā þū self talast.
 595 'Ac hē hafað onfunden, þæt hē þā fæhðe ne-þearf,
 'atole ecg-þræce eowre leode
 'swiðe onsittan, Sige-Scyldinga;
 'nymed nȳd-bāde, nānegum ārað
 'leode Deniga, ac hē [on] lust wigeð,
 600 'swefeð ond s[w]enceþ, secce ne-wēneþ
 'tō Gār-Denum. Ac him Geata scēal
 'ēafoð ond ellen ungeara nū
 'gūþe gebeodan. Gæþ eft, sē-þe mót,
 'tō medo mōdig, sippan morgen-leoht
 605 'ofer ylða bēarn oþres dōgores,
 'sunne swegl-wered sūpan scīneð!'

- Þā wæs on sālum sinces brytta,
 gamol-fēax ond gūð-rōf, geoce gelyfde ||
 brego Bēorht-Dena; gehȳrde on Beowulfe 144*.
 610 folces hyrde fæst-rædne gepōht.

- Ðær wæs hæleþa hlēahtor; hlyn swynsode,
 word wæron wynsume. Eode Wēalhþeow forð,
 cwēn Hrōðgāres, cynna gemyndig;
 grētte gold-hroden guman on hēalle,
 615 ond þā freolic wif ful gesēalde
 ærest East-Dena ēpel-wēarde,
 bæd hine bliðne æt þære beor-þege,
 leodum leofne; hē on lust gepēah
 symbel ond sele-ful, sige-rōf kyning. —
 620 Ymb-eode þā ides Helminga
 duguþe ond gēogoþe dæl æghwylcne,
 sinc-fato sēalde, oþ-þæt sāl ālamp,
 þæt hio Beowulfe, beag-hroden cwēn,
 mōde gepungen medo-ful ætbær;

93 hȳnðo. 96 eowre Tr.] eower. 99 on Ke. 00 sendeþ.
 01 Ac Th.] ac ic. 03 eft] t ūb. d. zeile. 12 þeow] w ūb. d. zeile.

- 625 grētte Geata leod, gode þancode
 wīs-fæst wordum, þæs-ðe hire sē willa gelamp,
 þæt heo on ænigne ðorl gelyfde
 fyrena frōfre. Hē þæt ful gebēah,
 wæl-reow wiga || æt Wēalhþeo[wa]n, 144^b.
- 630 ond þā gyddode gūpe gefýsed.
 Beowulf mapelode, bēarn Ecgþeowes:
 'Ic þæt hogode, þā ic on holm gestāh,
 'sæ-bāt gesæt mid mīnra secga gedriht
 'þæt ic ānunga eowra leoda
- 635 'willan geworhte, oþðe on wæl crunge,
 'feond-grāpum fæst. Ic gefremman scēal
 'ðorlic ellen, oþðe ende-dæg
 'on þisse mēodu-hēalle mīnne gebīdan.'
 Ðām wīfe þā word wēl līcodon,
 640 gilp-cwide Geates; eode gold-hroden
 freolicu folc-cwēn tō hire frean sittan.
 Þā wæs eft swā ær inne on hēalle
 þrýð-word sprecen, ðeod on sǣlum,
 sige-folca swēg, oþ-þæt semninga
- 645 sunu Hēalfdenes sēcēan wolde
 æfen-ræste; wiste þām āhlæcan
 tō þām heah-sele hilde gepīnged.
 Siððan hie sunnan leoht geseon mēahton,
 oþðe nīpende niht ofer ēalle
 [. . . . .]
- 650 scadu-helma gescēapu scriðan cwōman,
 wan under wolcnum: werod ēall ārās.
 G[eg]rētte þā guma oþerne,
 Hrōðgār Beowulf, ond him hēal[le] ābead,
 wīn-ærnes || gewēald, ond þæt word ācwæð: 145^a.
- 655 'Nǣfre ic ænegum men ær ālyfde,
 'siððan ic hond ond rond hebban mihte,

'ðryþ-ærn Dena būton þē nū-ðā.
 'Hafa nū ond gehēald hūsa sēlest;
 'gemyne mærpō, mægen-ellen cȳð,
 660 'waca wið wrāpum! Ne-bið þē wilna gād,
 'gif þū þæt ellen-wēorc aldre gedigest.'

8. Ðā him Hrōþgār gewāt mid his hælepa gedryht, X.

665   þodur Scyldinga   út of hēalle;
wolde wīg-fruma   Wēalhþeo sēcan,
cwēn tō gebeddan.   Hæfde kyning wildor,
Grendle tō-geanes,   swā guman gefrungon,
sele-wēard āseted: sundor-nytte beheold
ymb aldor Dena;   ēoton wean ābead.
Hūru Geata leod   gēorne treowode
670 mōdgan mægnes,   metodes hyldo.

Ðā hē him of dyde isern-byrnan,
helm of hafelan, sēalde his hyrsted swēord,
iren[n]a cyst, ombiht-þegne,
ond gehēaldan hēt hilde-gēatwe.

675 Gespræc þā sē gōda gylp-worda sum,
Beowulf || Geata, ær hē on bed stige: 145^b.

'Nō ic mē an here-wæsmun hnāgran talige
'gūþ-geweorca þonne Grendel hine;
'forþan ic hine swēorde swebban nelle,

680 'aldre beneotan, þeah ic Ʒal mæge.
'Nāt hē þāra gūða, þæt hē mē on-gean slāe,
'rand geheaƷe, þeah-ðe hē rōf sīe
'nīþ-geƷeorca; ac wit on niht sculon
'secge ofersittan, gif hēȝ gesēcean dēar
685 'wīȝ ofer wāpen, ond siþðan wītȝȝ god
'on swā hwāþere hond hālig dryhten
'māroo dēme, swā him gemet þince.'

65 wuldor. 68 wean] weard. 69 treowde S.] truwoðe.
73 irenna S. 81 goda || slea. 84 hē Ke.

- Hylde hine þā hēaþo-deor, hleor-bolster onfeng
 eorles andwlitan; *ond* hine ymb monig
 690 snellic sæ-rinc sele-reste gebeah.
 Nænig hēora þōhte, þæt hē þanon scolde
 eft eard-lufan æfre gesēcean,
 folc oþðe frēo[ðo]-burh, þær hē āfēded wæs;
 ac hie hæfdon gefrūnen, þæt ær tō fela micles
 695 in þæm wīn-sele wæl-deað fornam
 Denigēa leode. Ac him dryhten forgēaf
 wīg-spēda gewīofu, || Wedera leodum 146^a.
 frōfor *ond* fultum, þæt hie feond hēora
 ðurh ānes cræft ēalle ofercōmon,
 700 selfes mihtum; sōð is gecȳped,
 þæt mihtig god manna cynnes
 weold (w)īde-ferhð. — Cōm on wanre niht
 scrīðan scēadu-genga. Sceotend swæfon,
 þā þæt horn-reced hēaldan scoldon,
 705 ēalle būton ānum. Þæt wæs yldum cūþ,
 þæt hi[n]e ne-mōste, þā metod nolde,
 sē scin-scaþa under scēadu bregdan;
 ac hē wæccende wrāpum on andan
 bād bolgen-mōd bēadwe geþinges,
 710 ðā of mōre cōm under mīst-hlēodum XI.
 Grendel gongan; godes yrre bær.
 Mynte sē mǣn-scaða manna cynnes
 sumne besyrwan in sele þām hean;
 wōd under wolcnum, tō þæs-þe hē wīn-reced,
 715 gold-sele gumena gēarwost wisse,
 fættum fāhne. Ne-wæs þæt forma sið,
 þæt hē Hrōþgāres hām gesōhte:
 næfre hē on aldor-dagum ær || nē siþðan 146^b.
 hēardran hāle hēal-ðegnas fand.

94 ær *Gg.*] hie ær. 02 wide *Gg.* 06 hine *Gg.* 07 scin *Gn.*]
 syn. 09 beadwe *Ke.*] beadwa. 10 ða of more com *Bu.*] Ða com
 of more. || hleoþum.

- 720 Cōm þā tō recede rinc siðian
 dreamum bedæled. Duru sōna onarn,
 fyr-bendum fæst, syððan hē hire folmum (ge)hrān;
 onbræd þā bēalo-hȳdig, ðā (hē ge)bolgen wæs,
 recedes mūpan. Rafe æfter þon
- 725 on fāgne flōr feond treddode,
 eode yrre-mōd: him of eagum stōd
 līgge gelicost leoht unsæger.
 Gesēah hē in recede rinca[s] manige
 swefan sibbe-gedriht samod ætgædere,
- 730 mago-þegna heap: þā his mōd āhlōg,
 mynte, þæt hē gedælde, ær-þon dæg cwōme,
 atol āglæca, ānra gehwylces
 lif wið lice, þā him ālumpen wæs
 wist-fylle wēn. Ne-wæs þæt wyrd þā-gēn,
 735 þæt hē mā mōste manna cynnes
 ðicgean ofer þā niht. Drȳð-swȳð beheold
 mæg Higelāces, hū sē mǣn-scaða
 under fæ-r-gripum gefaran wolde.
 Nō þæt sē āglæca yldan þōhte,
- 740 ac hē gefēng hraðe forman siðe 131^a.
 slæpendne rinc, slāt unwēarnum,
 bāt bān-locan, blōd ēdrum dranc,
 syn-snædum swēalh: sōna hæfde
 unlyfigendes ēal gefēormod,
- 745 fēt ond folma. Forð near ætstōp,
 nam þā mid handa hige-þihtigne
 rinc on ræste, ræhte [t]ōngean[es]
 feond mid folme; hē onfeng hraþe
 inwit-panc[l]um ond wið earm gesæt.
- 750 Sōna þæt onfunde fyre-na hyrde,
 þæt hē ne-mētte middan-gēardes

21 on] o aus s *korrig*. 22 gehran Z.] n aus m *korrig*.
 23 he gebolgen *Gg*. 30 þegna *Mö*.] rinca. 39 no *Gg*.] ne.
 47 rasur nach ræste || tōgeānes S.] ongean. 49 -panclum *On*.

- 755 *eorþan sceatða on oþrum men*
mund-gripe mǣran; hē on mōde wēarð
forht on ferhðe, nō þȳ ær fram mēahte;
hyge wæs him hin-fūs, wolde on hēolster fleon,
sēcan deofla gedræg: ne-ƿæs his drohtoð þær,
swylce hē on ƿalder-dagum ær gemette.
Gemunde þā sē mōd[g]a mæg Higēlāces
æfen-spræce, ūp-lang āstód
 760 *ond him fæste wiðfeng. Fingras burston;*
ēoten wæs ūt-wēard, eorl furþur stōp.
Mynte sē mæra, || (hw)ær hē mēahte swā, 131^b.
widor gewindan ond on weg þanon
fleon on fen-hopu: wiste his fingra gewēald
 765 *on grames grāpum. Þæt wæs geocor sið,*
þone sē hēarm-scaþa tō Hēorute āteah.
Dryht-sele dynede, Denum eallum wēarð
cēaster-būendum, cēnra gehwylcum,
eorlum ealu-scerwen. Yrre wæron bēgen,
 770 *rēpe rēn-wēardas. Reced hlynsode;*
þā wæs wundor micel, þæt sē win-sele
wiðhæfde hēapo-deorum, þæt hē on hrūsan ne-feol,
fæger fold-bold; ac hē þæs fæste wæs
innan ond ūtan iren-bendum,
 775 *sēaro-þoncum besmipod. Þær fram sylle ábeag*
medu-benc monig mine gefræge,
golde geregnad, þær þā graman wunnon. —
þæs ne-wēndon ær witan Scyldinga,
þæt hit mid gemete [æfre] manna ænig,
 780 *betlic ond bān-fæg tōbreca nēahte,*
listum tōlūcan, nympe liges fæþm
swulge on swaþule. — Swæg || ūp āstæg 147^a.

52 *sceata E.* || *oþrum Tr.*] *elran.* 56 *his*] *s aus m korrig.*
 58 *mōdga Ri.*] *goda.* 62 *hwær Thk.* 63 *widor Tr.*] *widre.*
 65 *wæs Gn.*] *he wæs.* 66 *þone S.*] *þæt.* 75 *besmipod*] *d aus t (?)*
korrig. 79 *hit a.* 80 *bet- Gg.*] *het.*

- nīwe genēahhe; Norð-Denum stōð
 atelic egeṣa ānra gehwylcum,
 785 þāra-þe of wēalle wōp gehyrdon,
 gryre-leoð galan godes *ondsacan*,
 sige-leasne sang, sār wānigeān
 helle hæftlīn[g]. Heold hine fæste
 sē-þe manna wæs mægene[s] strengest
 790 on þām dæge þysses lifes.
 Nolde ðorla hleo ænige þinga
 þone cwēalm-cuman cwicne forlætan,
 ne his lif-dagas leoda ænigum
 nytte tēalde. Ðær geneh[h]ost brægd
 795 ðorl Beowulfes ēalde lāfe,
 wolde frea-drihtnes fēorh ēalgian,
 mæres peodnes, ðær hie mēah-ton swā;
 hie þæt ne-wiston, þā hie gewin drugon,
 hēard-hicgende hilde-mecgas,
 800 *ond* on hēalfa gehwone heawan þōhton,
 sǣwle sēcan: þone syn-scaðan
 ænig ofer ðorþan irenna cyst,
 gūð-billa nān grētan nolde;
 ac hē sige-wæpnum || forsworen hæfde,
 805 ecga gehwylcre. Scolde his aldor-gedāl
 on ðām dæge þysses lifes
 ēarmlic wurðan *ond* sē ellor-gāst
 on feonda gewēald fēor siðian.
 Ðā þæt onfunde, sē-þe fela æror
 810 mōdes myrðe manna cynne,
 fyrene gefremede, — hē [wæs] fāg wið god —
 þæt him sē lic-homa læstan nolde,
 ac hine sē mōðega mæg Hygelāces
 hæfde be honda; wæs gehwæper oðrum

XII.

147^b.

88 hæfton. 89 mægenes *Ke*. 93 ænigum] i *ūb. d. zeile*.
 94 genehhost *Tr*. 96 *rasur nach* feorh. 95 gehwylcre] c *ūb. d.*
zeile. 11 wæs *Ke*.

- 815 lifigende lād. Lic-sār gebād
 atol æglæca, him on ēaxle wēarð
 syn-dolh swēotol, sēonowe onsprungon,
 burston bān-locan. Beowulfe wēarð
 gūð-hrēð gyfeþe; scolde Grendel þonan
 820 fēorh-seoc flēon under fen-hlōðu,
 sēccean wyn-leas wíc; wiste þē gēornor,
 þæt his aldres wæs ende gegongen,
 dōgera dæg-rīm. Denum ēallum wēarð
 æfter þām wæl-ræse willa gelumpen.
 825 Hæfde þā gefælsod, sē-þe ær fēorran cōm,
 snotor *ond* swyð-ferhð sele Hrōðgāres,
 genered wið || niðe. Niht-wēorce gefeh, 148.
 ellen-mærþum; hæfde East-Denum
 Geat-mecga leod gilp gelæsted,
 830 swylce oncypðe ēalle gebētte,
 inwid-sorge, þe hie ær drugon
ond for prea-nyðum þolian scoldon,
 torn unlytel. Ðæt wæs tæcen swēotol,
 syððan hilde-deor hond ālegde,
 835 ēarm *ond* ēaxle — þær wæs ēal gēador
 . Grendles grāpe — under geapne hr(ōi).

- Ðā wæs on morgen mine gefræge
 ymb þā gif-hēalle gūð-rinc monig:
 ferdon folc-togan fēorran *ond* nēan
 840 gēond wið-wegas wundor sceawian,
 lāpes lāstas. Nō his lif-gedāl
 sārlic þūhte secga ænegum,
 þāra-þe tīr-leases trode sceawode,
 hū hē wērig-mōd on weg þanon,
 845 niða ofercumen on niçera mere
 fæge *ond* geflymed fēorþ-lāstas bær.
 Ðær wæs on blōde brim wēallende,

XIII.

- atol yða geswing   ǣl gemenged,
 hāt on hēolfre, || hēoro-dreore weol;   148^b.
 [. . . . .]
 850 deað-fæge d[r]eag; siððan dreama leas
 in fen-frēoðo fēorh ǣlegde,
 hǣþene sǣwle, þær him hel onfeng.
     þanon eft gewiton   ǣald-gesiðas,
     sawlce gēong manig of gomen-wāpe
 855 fram mere mōdge mearum rīdan,
     bēornas on blancum. Ðær wæs Beowulfes
     mārðo mǣned; monig oft gecwæð,
     þætte sūð ne norð be sām tweonum
     ofer ðormen-grund oþer nǣnig
 860 under swegles begong sēla nǣre
     rond-hæbbendra, rices wyrðra.
     Ne hie hūru wine-drihten wiht ne-lōgon,
     glǣdne Hrōðgār, ac þæt wæs gōd cyning.
     Hwīlum hēapo-rōfe hleapan lēton,
 865 on geflit faran fēalwe mearas,
     ðær him fold-wegas fægere þūhton,
     cystum cūðe; hwīlum cyninges þegn,
     guma gilp-hlæden, gidða gemyndig,
     sē-ðe ǣl-fela ǣald-gesegena
 870 worn gemunde, word oþer fand,
     sōðe gebunden: secg eft ongan
     sið Beowulfes snytttrum || styrian   149^a.
     ond on spēd wrecan spel gerāde,
     wordum wrixlan, wēl-hwylc gecwæð,
 875 þæt hē fram Sigemunde[s] secgan hýrde
     ellen-dǣdum, uncūpes fela,
     Wælsinges gewin, wīde siðas,
     þāra-þe gumena bēarn gēarwe ne-wiston,
     fæhðe ond fyrena, būton Fitela mid hine,

50 deog. 67 cuðe] r nach ð radirt. 75 Sigemundes Gn.
 79 fyrena] a über cinem e.

- 880 þonne hē swulces hwæt secgan wolde,
 eām his nefan, swā hie ā wæron
 æt niða gehwām nȳd-gestēallan:
 hæfdon ēal-fela ēotena cynnes
 swēordum gesæged. Sigemunde gesprong
- 885 æfter deað-dæge dōm unlȳtel,
 syððan wiges hēard wyrm ācwēalde,
 hordes hyrde; hē under hārne stān,
 æpelinges bēarn, āna genēðde
 frēcne dæde; ne-wæs him Fitela mid.
- 890 Hwæpre him gesælde, ðæt þæt swurd þurh-wōd
 wrætlicne wyrm, þæt hit on wēalle sætstōd,
 dryhtlic iren; draca morðre swēalt.
 Hæfde āglæca elne gegongen,
 þæt hē beah-hordes brūcan mōste
- 895 selfes dōme: || sē-bāt gehlēōd, 149^b.
 bær on bēarm scipes bēorhte frætwa
 Wælses ēafera; wyrm hāt gemēalt.
 Sē wæs wreccena wide mærost
 ofer wer-peode, wīgendra hleo
- 900 ellen-dædum; hē þæs āron ðāh,
 siððan Heremōdes hild sweðrode,
 ēarfoð ond ellen; hē mid ēotenum wēarð
 on feonda gewēald forð forlācen,
 snūde forsended. Hine sorh-wylmas
- 905 lemedo[n] tō lange, hē his leodum wēarð,
 ēallum æpellingum tō aldor-cēare.
 Swylce oft bemēarn ærran mælum
 swið-ferhpes sið snotor cēorl monig,
 sē-þe him bēalwa tō bōte gelyfde,
- 910 þæt þæt ðeodnes bēarn geþeon scolde,
 fæder-æpelum onfón, folc gehēaldan,

94 *rasur nach* moste. 95 *gehlōd Th.* 00 *āron Cn.*] *ær on.*
 02 *eafōð Gn.* 05 *lemedon Gg.*] *-de.*

- hord *ond* hleo-burh, hæleþa rice,
ædel Scyldinga. — Hē þær ðallum wēard,
 mæg Higēlāces manna cynne,
 915 freondum gef[r]ægra; hine fyren onwōd.
     Hwīlum flitende fēalwe strāte
     mearum mæton. Ðā wæs morgen-leoht
     scofen *ond* scynded. || Eode scēalc monig   150^a.
     swīð-higende tō sele þām hean,
 920 sēaro-wundor seon, swylce self cyning
     of brýd-būre, beah-horda wēard,
     tryddode tīr-sæst getrume micle,
     cystum gecyþed *ond* his cwēn mid him
     medo-stigge mæt mægþa hōse.
 925 Hroðgār mapelode: — hē tō hēalle geong, XIII.
     stōd on stapole, gesēah steapne hrōf
     golde fāhne *ond* Grendles hond —
     ‘Disse ansýne al-wēaldan þanc
     ‘lungre gelimpe! Fela ic lāpes gebād,
 930 ‘gryнна æt Grendle: ā mæg god wyrcean
     ‘wunder æfter wundre, wuldres hyrde!
     ‘Ðæt wæs ungeara, þæt ic ænigra mē
     ‘weana ne-wēnde tō wīdan fēore
     ‘bōte gebīdan, þonne blōde fāh
 935 ‘hūsa sēlest hēoro-dreorig stōd,
     [. . . . .]
     ‘wea wīd-scofen wītena gehwylcne,
     ‘ðāra-þe ne-wēndon, þæt hie wīde-ferhð
     ‘leoda land-gewēorc lāpum beweredon, ||
     ‘scuccum *ond* scinnum. Nū scēalc hafað   150^b.
 940 ‘þurh drihtnes miht dæd gefremede,
     ‘ð[ā-ð]e wē ðalle ær ne-mēahton
     ‘snyttrum besyrwan. Hwæt! þæt secgan mæg
     ‘efne swā hwylc mægþa, swā ðone magan cende .

- æfter gum-cynnum, gyf heo gýt lyfað,
 945 'þæt hyre ĕald metod ēste wære
 bæarn-gebyrdo. Nū ic, Beowulf, þec,
 'secg[a] betsta, mē for sunu wylle
 'freogan on ferhþe; hēald forð tela
 'nīwe sibbe! Ne-bið þē [n]ænigra gād
 950 'worolde wilna, þe ic gewēald hæbbe.
 'Ful oft ic for læssan lean tēohhode,
 'hord-wēorþunge hnāhran riuce,
 'sāmran æt sæcce. Ðū þē self hafast
 'dædum gefremed, þæt þīn [dōm] lyfað
 955 'āwa tō aldre. Alwalda þec
 'gōde forgylde, swā hē nū-gýt dyde!'

- Beowulf maþelode, bæarn Ec[g]þeowes:
 'Wē þæt ellen-wēorc ēstum miclum,
 'fēohtan fremedon, frēcne genēðdon
 960 'ĕafoð uncūþes; ūþe ic swīþor,
 'þæt ðū hine selfne geseon mōste,
 'feond on feterum fyl-wērigne!
 'Ic hine hrædlīce || hēardan clammum 151*.
 'on wæl-bedde wriþan þōhte,
 965 'þæt hē for mund-gripe mīnum scolde
 'licgean lif-bysig, būtan his lic swice:
 'ic hine ne-mihte, þā metod nolde,
 'ganges getwāman, nō ic him þæs gēorne ætfēalh,
 'fēorh-genīðlan; wæs tō fore-mihtig
 970 'feond on fēpe. Hwæþere hē his folme forlēt
 'tō lif-wraþe lāst wēardian,
 'ĕarm ond ĕaxle; nō þær ænige swā-þeah
 'feascēaft guma frōfre gebohte:
 'nō þy leng lēofað lād-geteona
 975 'synnum geswenced, ac hyne sár hafað

47 secga S. 49 nænigra Gn.] ænigre. 54 dōm Kc. 62 feterum Gg.] frætewum. 63 hine Th.] him. 65 mund- Kc.] hand.

‘in nȳd-gripe nēarwe befongen,
 ‘balwon bendum; ðær ābīdan scēal
 ‘maga māne fāh miclan dōmes,
 ‘hū him scīr metod scrīfan wille.’

980 Ðā wæs swīgra secg sunu Ec[g]lāfes
 on gylp-sprāce gūð-gewēorca,
 sibðan æþelingas ēorles cræfte
 ofer heanne hrōf hand sceawedon,
 feondes fingras: foran æghwylc wæs

985 stið[r]a nægla stȳle gelīcost,
 hǣþenes hand-sporu, hilde-||rīnces 151^b.
 egl unheoru; æghwylc gecwæð,
 þæt him hēardra nān hrīnan wolde
 iren ær-gōð, þe ðæs āhlæcan

990 blōdige bēadu-folme āberan mihhte.

Ðā wæs hāten hreþe Hēor[ø]t innan-wēard XV.

[. . . . .]

folmum gefrætwod: fela þāra wæs

wera ond wīfa, þe þæt wīn-reced,

gest-sele gyredon. Gold-fāg scinon

995 web æfter wāgum, wundor-siona fela
 secga gehwylcum, þāra-þe on swylc starað.

Wæs þæt bēorhte bold tōbrocen swiðe,

ēal inne-wēard iren-bendum fæst,

hēorras tōhlidene; hrōf āna genæs

1000 ēalles ansund, þā sē āglæca
 fyren-dædum fāg on fleam gewand,

aldres or-wēna. Nō þæt yðe byð,

[fyl] tō befeonne, — fremme sē-þe wille! —

ac gesēcan scēal sǣwl-berendra

[. . . . .]

---

76 nȳd- *Gg.*] mid. 85 stiðra *S.*] steda. || nægla *Th.*] nægla
 gehwylc. 86 hilde *s.* 151^b wiederholt. 89 þe *S.*] þ. 90 aberan
 mihhte *S.*] onberan wolde. 00 þā *E.*] þ. 04 gesēcan *Ke.*] gesacan.

- 1005 *nīðe genyðed* *nīþða bēarna*,
grund-būendra gēarwe stōwe,
þær his lic-homa leger-bedde fæst
swefeþ æfter symle. —
þā wæs sāl ond mæl,
þæt tō hēalle || gang Hēalfdenes sunu; 152^a.
- 1010 *wolde self cyning symbol þicgan.*
Ne-gefrægen ic þā mægþe māran wēorode
ymb hyra sinc-gyfan sēl gebæran!
Bugon þā tō bence blæd-āgande,
fylle gefægon; fægere geþægon
- 1015 *medo-ful manig māgas [ge]þ[w]ære,*
swið-hicgende on sele þām hean,
Hrōðgār ond Hrōþulf. Hēorot innan wæs
freondum āfylled; nalles fācen-stafas
þeod-Scyldingas þenden fremedon.
- 1020 *Forgæf þā Beowulfe bēarn Hēalfdenes*
segen gyldenne sigores tō leane,
hroden hilde-cumbor, helm ond byrnan,
mære mādþum-swēord: manige gesāwon
beforan bēorn beran. Beowulf geþ[ē]ah
- 1025 *ful on flette; nō hē þære fēoh-gyfte*
for sc[e]oten[d]um scamigan ðorfte.
Ne-gefrægn ic freondlicor feower mādmas
golde gegyrede gum-manna fela
in ēalo-bence oðrum gesellan.
- 1030 *Ymb þæs helmes hrōf heafod-bēorge*
wīrum bewunden walaþ ūtan heold,
þæt him fe[o]la || lāf[e] frēcne ne-mēahton, 152^b.
sctūr-hēard[e] sceþðan, þonne scyld-freca
onġean gramum gangan scolde.

05 *nīðe Tr.*] *nyde.* || *genyðed Ke.*] *genyddde.* 15 *þara.* 20 *bearn Gg.*] *brand.* 22 *hilde E.*] *hilde.* 24 *beforan] o aus e korrig.* || *Beowulf] b aus w korrig.* 26 *sceotendum Ke.* 31 *wala E.* 32 *feola Ri.* || *lāfe Gg.* 33 *hearde E.*

- 1035 Heht ðā ðorla hleo ðahta mearas,
 fæted-hleore on flet tēon,
 in under ðoderas; þāra ānum stōd
 sadol sēarwum fāh, since gewurþad;
 þæt wæs hilde-setl heah-cyninges,
 1040 ðonne swēorda gelāc sunu Hēalfdenes
 efnan wolde: nāfre on ðre læg
 wīd-cūpes wīg, ðonne walu feollon.
Onð ðā Beowulfe bēga gehwæpres
ðodor Ingwina onwēald geteah,
 1045 wicga *onð* wæpna; hēt hine wēl brūcan. —
 Swā manlice mære peoden,
 hord-wēard hæleþa hēapo-ræsas gēald
 mearum *onð* mādnum, swā hý nāfre man [ne] lyhð,
 sē-þe secgan wile sōð æfter rihte.
 1050 Ðā-gýt æghwylcum ðorla drihten XVI.
 þāra-þe mid Beowulfe brim-lēade teah,
 on þære medu-bence mǣpðum gesēalde,
 yr||fe-lāfe, *onð* þone āenne heht 153*.
 golde forgyldan, þone-ðe Grendel ær
 1055 mǣne ācwēalde, swā hē hyra mā wolde,
 nefne him wītig god wyrd forstōde
onð ðæs mannes mōd: metod ðallum weold
 gumena cynnes, swā hē nū-gīt d[ō]eð;
 forþan bið andgit āwer sēlest,
 1060 ferhðes fore-þanc. Fela scēal gebīdan
 leofes *onð* lāpes, sē-þe longe hēr
 on ðyssum win-dagum worolde brūceð.
 þær wæs sang *onð* swēg samod ætgædere
 forð Hēalfdenes hilde-wīsan,
 1065 gomen-wudu grēted, gid eft wrecen,
 ðonne hēal-gamen Hróþgāres scop

48 ne S. 51 -lāde Ke. 58 dōeð S. 59 āwer S.] æghwær.
 65 eft L.] oft.

- æfter medo-bence mænan scolde
 [. . . . .]
 'Finnes eæferum, ðā hie sē fæ̃r begæat.
 'Hæleð Hēalf-Dena, Hnæf Scyldinga,
 1070 'in Frēs-wæle fēallan scolde.
 'Ne hūru Hildeburh herian þorfte
 'ēotena treowe: unsynn[g]um wēarð
 'beloren leofum æt þām lind-plegan,
 'bearnum ond brōðrum; hie on gebyrd hruron,
 1075 'gære || wunde; þæt wæs geōmuru ides. 153^b.
 'Nalles hōlinga Hōces dohtor
 'mēotodscēaft bemearn, syþðan morgen cōm,
 'ðā heo under swegle geseon mēahte
 'morþor-bēalo māga, þær he[o] ær mæste heold
 1080 'worolde wynne. Wig ealle fornam
 'Finnes þegnas, nemne feaūm ānum,
 'þæt hē ne-mehte on þām medel-stede
 'wiht Hengeste wiþ gefeohtan,
 'ne þā wea-lāfe wige forþringan
 1085 'þeodnes ðegne; ac hig him gepingo budon,
 'þæt hie him oðer flet eal gerymdon,
 'hēalle ond heah-setl, þæt hie hēalfne gewēald
 'wið ēotena bearn āgan mōston,
 'ond æt fēoh-gyftum Folcwaldan sunu
 1090 'dōgra gehwylce Dene wēorþode,
 'Hengestes heap hringum wenede,
 'efne swā swiðe sinc-gestreonum
 'fættan goldes, swā hē Frēsena cyn
 'on beor-sele byldan wolde.
 1095 'Ðā hie getreowēdon on twā hēalfa
 'fæste frīoðu-wære; Fin Hengeste

70 Fres] r korrig., darnach 1 buchst. radirt, es auf rasur.
 73 lind- Ke.] hild. 79 he[o] E. || mæste] æ über o. 81 feaūm]
 ū üb. d. zeile. 83 wiht Ri.] wig || wiþ Ri.] wiht. 87 healfne E.]
 healfre. 95 treowdon S.] truwedon.

- 'elne unhlitme *ādum* || benemde, 154^a.
 'þæt hē þā wea-lāfe wēotena dōme
 'ārūm heolde, þæt ðær ænig mon
 1100 'wordum ne worcum wære ne-bræce,
 'ne þurh inwit-séaro æfre gemænden,
 'ðeah hie hira beag-gyfan banan folgedon
 'ðeoden-lease, þā him swā geþearfod wæs:
 'gyf þonne Frýsna hwylc frēcnon spræce
 1105 'ðæs morþor-hetes myndgiend wære,
 'þonne hit swēordes ecg syððan scolde
 [. . . . .]
 'Āð wæs geæfned *ond* icge gold
 'āhæfen of horde. — Here-Scyldinga
 'betst bēado-rinca wæs on bæl gēaru;
 1110 'æt þæm āde wæs ēp-gesýne
 'swāt-fāh syrce, swýn ēal-gylden,
 'eofer iren-hēard, æpeling manig
 'wundum āwyrdded: sume on wæle crungon.
 'Hæt ðā Hildeburh æt Hnæfes āde
 1115 'hire selfre sunu swēoloðe befæstan,
 'bán-fatu bærnān *ond* on bæl dó[a]n,
 'earme on ēaxle: ides gnornode,
 'geōmrode giddum; gūð-rinc āstāh,
 'wand || tō wolcnum, wæl-fýra mæst 154^b.
 1120 'hlynode for hrāwe; hafelan multon,
 'ben-gēato burston, ðonne blód ætspranc
 'lāð-bite lices. Līg ēalle forswēalg,
 'gæsta gifrost, þāra-ðe þær gūð fornam
 'bēga folces; wæs hira blæd scacen.
 1125 'Gewiton him ðā wīgend wīca neosian, XVII.
 'freondum befēallen, Frýsland geseon,
 'hāmas *ond* hea-burh. Hengest ðā-gýt

97 -hlytme *Gg.*] flitme. 04 frecnen. 09 beado] a *über* o.
 10 on bæl gearu *nach* wæs *radirt*. 16 dōan *S.* 20 hlawe.

- 'wæl-fāgne winter wunode mid Finne
 'e][ne] unhlitme; ċard gemunde,
 1130 'peah-pe hē [ne-]mēahte on mere drīfan
 'hringed-stefnan; holm storme weol,
 'won wið winde; winter ȳpe beleac
 'is-gebinde, op-ðæt oþer cōm
 'gear in gēardas, swā nū-gýt d[ō]eð
 [. . . . .]
 1135 'hā-ðe syngāles sēle bewitiað,
 'wuldor-torhtan weder. Ðā wæs winter scacen,
 'fæger foldan bēarm; fundode wrecca,
 'gist of gēardum; hē tō gyrn-wræce
 'swiðor || þōhte, þonne tō sǣ-lāde, 155*.
 1140 'gif hē torn-gemōt þurhteon mihte,
 [. . . . .]
 'þæt hē ċotena bēarn inne gemunde.
 'Swā hē ne-forwyrnde worold-rādenne,
 'þonne him Hūn Lāfing, hilde-leoman,
 'billa sēlest, on bēarm dyde:
 1145 'þæs wæron mid ċotenum ecge cūðe.
 'Swylce ferhð-frecan Fin eft begēat
 'swēord-bēalo slīðen æt his selfes hām,
 'siþðan grimne gripe Gūðlāf ond Ōslāf
 'æfter sǣ-sīðe sorge mǣndon,
 1150 'æt witon weana dǣl; ne-mēahte wǣfre mōð
 'forhabban in hrepre. Ðā wæs hēal hroden
 'feonda dreore, swilce Fin slægen,
 'cynig on corpre, ond seo cwēn numen.
 'Sceotend Scyldinga tō scypon feredon
 1155 'ēal in-gestǣld ċorð-cyninges,
 'swylcē hie æt Finnes hām findan mēah-ton
 'sigla, sǣaro-gimma. Hie on sǣ-lāde

29 Finne elne *Kc.*] Finnel. 30 ne *Gg.* 34 dōeð *S.* 35 be-]
 b über getilgtem g. 51 roden *Bu.* 52 feorum. 56 swylc *Tr.*

‘drihtlice wif tō Denum feredon,
 ‘læddon || tō leodum.’

Leoð wæs āsungen, 155^b.

- 1160 gleo-mannes gyd. Gamen eft āstāh,
 bēorhtode benc-swēg, byrelas sēaldon
 wín of wunder-fatum. Þā cwōm Wēalhþeo forð
 gán under gyldnum beage, þær þā gōdan twēgen
 sæton suhterge-fæderan; þā-gýt wæs hīera sib æt-
 gædere,
- 1165 æghwyle oðrum trýwe. Swylce þær Hunferþ þyle
 æt fōtum sæt frean Scyldinga: gehwylc hīora his
 ferhþe treowde,
 þæt hē hæfde mōd micel, þeah-þe his māgum nāre
 ár-fæst æt ecga gelācum. Spræc ðā ides Scyldinga:
 ‘Onfōh þissum fulle, freo-drihten mīn,
- 1170 ‘sinces brytta; þū on sælum wes,
 ‘gold-wine gumena, *ond* tō Geatum spræc
 ‘mildum wordum! Swā scēal man dō[a]n.
 ‘Beo wið gestas glæd, gēofena gemyndig;
 ‘nean *ond* fēorran þū nū [nīð] hafast
 [. . . . .]
- 1175 [Swā] mē man sægde, þæt || þū ðē for sunu wolde 156^a.
 ‘here-ri[n]c habban. Hēorot is gefælsod,
 ‘beah-sele bēorhta; brúc, þenden þū mōte,
 ‘manigra medo-[dreama] *ond* þīnum māgum læf
 ‘folc *ond* rīce, þonne ðū forð scyle
- 1180 ‘methodscēaft se[h]on! Ic minne can
 ‘glædne Hrōpulf, þæt hē þā gēogoðe wile
 ‘ārum hēaldan, gyf þū ær þonne hē,
 ‘wine Scildinga, worold oflættest;
 ‘wēne ic, þæt hē mid gōde gyldan wille
- 1185 ‘uncran ēaferan, gif hē þæt ēal gemon,
 ‘hwæt wit tō willan *ond* tō worð-myndum
 ‘umbor-wesendum ær ārna gefremedon.’

65 *rasur* *hinter* hunferþ? 73 *geatas*. 75 *swā Gg*. 76 -*rinc Ke*.

- Hwēarf þā bi bence, þær hyre byre wæron,
 Hrēðric *ond* Hrōðmund *ond* hæleþa bëarn,
 1190 gŕogod ætgædere; þær sē gōða sæt,
 Beowulf Geata, be þæm gebrōðrum twæm.
 Him wæs ful boren *ond* freond-lapu XVIII.
 wordum bewægned *ond* wunden gold
 ēstum geeawed, ċarm-reade twā,
 1195 hrægl *ond* hrin||gas, hēals-beaga mæst, 156^b.
 þāra-þe ic on foldan gefrægen hæbbe.
 Nænigne ic under swegle sēlran hŕrde
 [. . . . .]
 hord-mādmum hæleþa, syþðan Hāma ætwæg
 tō þære byrhtan byrig Brōsinga mene,
 1200 sigle *ond* sinc-sæt; sēaro-nīðas fleah
 Ēormenrīces, geceas ēcne rād. —
 þone hring hæfde Higēlāc Geata,
 nefa Swertinges, nŕhstan siðe,
 siððan hē under segne sinc ċalgode,
 1205 wæl-reaf werede; hyne wyrd fornam,
 syþðan hē for wlenco wean āhsode,
 fæhðe tō Frŕsum; hē þā frætwe wæg, .
 ēorclan-stānas ofer ŕða ful,
 rīce þeoden: hē under rande gecranc.
 1210 Gehwēarf þā in Francna fæpm fēorh cyninges,
 breost-gewædu *ond* sē beah somod:
 wysan wīg-freca wæl reafedon
 æfter gūð-scēare Geata leode,
 hrea-wic heoldon. — Hēals-bēge onfeng.
 1215 Wēalhðeo mapelode, heo forþ þæm werede spræc:
 ‘Brūc ðisses beages, Beowulf leofa,
 ‘hyse, mid hæle, || *ond* þisses hrægles neot, 157^a.
 ‘þeo[d]-gestreona, *ond* geþeoh tela,

99 þære *E.*] here. 00 fleah *Leo*] fealh. 09 he *ūb. d. zeile*.
 10 feoh *S.* 12 reafedon *E.*] reafeden. 14 heals-bēge *Cn.*] heal
 swege. 18 þeod- *Gg.*

'cen þec mid cræfte *ond* þyssum cnyhtum wes

1220 'lāra liðe! Ic þē þæz lean geman.

'Hafast þū gefæred, þæt ðē fēor *ond* neah

'ēalne wīde-ferhþ weras ehtigað,

'efne swā sīde swā sæ bebūgeð

'windge wēallas. Wes, þenden þū lifige,

1225 'æpelung, eadig! Ic þē an tela

'sinc-gestreona. Beo þū suna mīnum

'dædum gedēfe! Dream-hēaldende

[. . . . .]

'hēr is æghwylc ēorl oþrum getrywe,

'mōdes milde, man-drihtne hol[d];

1230 'þegnas syndon geþwære, þeod ēal-gēaro,

'druncne dryht-guman: dōð, swā ic bidde!

Eode þā tō setle. Þær wæs symbla cyst,

druncon wīn weras: wyrd ne-cūpon,

gēascēaft grimme, swā hit āgangen wēarð

1235 ēorla manegum, syþðan æfen cwōm

ond him Hrōþgār gewāt tō hofe sīnum,

rīce tō ræste. Reced wēardode

unrīp ēorla, swā hie oft ær dædon:

benc-þelu beredon, hit gēond-bræded wēarð

1240 beddum *ond* bolstrum. Beor-scēalca sum

fūs *ond* fæge flet-ræste ge||beag.

157^b.

Setton him tō heafdon hilde-randas,

bord-wudu bēorhtan; þær on bence wæs

ofer æpelinge yþ-gesēne

1245 hēapo-steapa helm, hringed byrne,

þrec-wudu þrymlīc. Wæs þeaw hyra,

þæt hie oft wæron anwīg-gēarwe

ge æt hām ge on herge, gehwæper þāra,

23 side *aus* wide *korrig*. 24 windige *E.*] wind gearð. 29 hold *Thk.*] heol *mit durchstrich*. e. 31 do *S.* 34 u. 66 *gea- Kl.*] geo. 34 grimme *E.*] grimne. 38 dydon. 45 steapa *aus* stoapa *korrig*. *mit übergesetztem* e. 48 herge *E.*] herge ge.

efne swylce mæla, swylce hira man-dryhtne
 1250 þearf gesælde: wæs seo þeod tilu.

4. Sigon þā tō slæpe. Sum sære angæld XVIII.

- æfen-ræste, swā him ful oft gelamp,
 sibðan gold-sele Grendel warode,
 unriht æfnde, op-þæt ende becwōm,
 1255 swylt æfter synnum. Ðæt gesyne wēarþ,
 wid-cūþ werum, þætte wrecend þā-gýt
 lifde æfter lāpum, lange þrage
 æfter gūð-[s]cēare, Grendles mōdor,
 ides āglæc-wif: yrmþe gemunde,
 [. . . . .]
 1260 sē-þe wæter-egesan wunian scolde,
 cēalde streamas, sibðan Cāin wēarð
 tō ecg-banan āngan brēþer,
 fæderen-mæge; hē þā fāg gewāt,
 morpre gemēarcod || man-dream flēon, 158^a.
 1265 wēsten warode. Ðanon wōc fela
 gēascēaft-gāsta; wæs þāra Grendel sum,
 hēoro-wēarh hetelīc, sē æt Hēorote fand
 wæccendne wer wīges bīdan.
 Ðær him āglæca æt-græpe wēarð;
 1270 hwæpre hē gemunde mægenes strenge,
 gin-fæste gife, ðe him god sēalde,
 ond him tō anwaldan āre gelyfde,
 frōfre ond fultum: ðy hē þone feond oferwōm,
 gehnægde hellegāst; þā hē hean gewāt,
 1275 dreame bedæled deap-wíc se[h]on,
 man-cynnes feond. Ond his mōdor þā-gýt
 gīfre ond galg-mōd gegān wolde
 sorh-fulne sīð, suna deap wrecan.

---

58 sceare *Tr.* 61 Cain *Gg.*] camp. 71 gin *Ke.*] gim.
 78 suna deað *E.*] sunu þeod.

- Cōm þā tō Hēorote, ðær Hring-Dene
 1280 gēond þæt sæld swæfun. þā ðær sō[c]na wēarð
 ed-hwyrft ēorlum, siþðan inne fēalh
 Grendles mōdor; wæs sē gryre lāssa
 efne swā micle, swā bið mægþa cræft,
 wīg-gryre wifes be wæpned-men,
 1285 þonne hēoru-[wæpn] bunden, hamere geþrūen,
 swēord swāte fāh swīn ofer helme
 ecgum || dyhtig andwēard scireð. 158^b.
 þā wæs on hēalle hēard-ecg togen,
 swēord ofer setlum, sīd-rand manig
 1290 hafen handa fæst; helm ne-gemunde,
 byrnan sīde, þe hine sē brōga angēat.
 Heo wæs on ofste, wolde ūt þanon
 feore bēorgan, þā heo onfunden wæs;
 hraðe heo æþelinga ānne hæfde
 1295 fæste befangen, þā heo tō fenne gang;
 sē wæs Hrōþgāre hæleþa leofost
 on gesīdes hād be sām tweonum,
 rīce rand-wiga, þone-ðe heo on ræste ābreāt,
 blād-fæstne bēorn. Næs Beowulf ðær,
 1300 ac wæs oþer in ær getēohhod
 æfter mǣþðum-gife mærum Geate.
 Hream wēarð in Hēorote, heo under hēols[t]re genam
 cūþe folme; cēaru wæs geniwod
 geworden in wīcun: ne-~~w~~æs þæt gewrīxle til,
 1305 þæt hie on bā hēalfa biggan scoldon
 freonda feorum. þā wæs frōd cyning,
 hār hilde-rinc on hreon || mōde, 159^a.
 syðþan hē aldor-þegn unlyfigendne,
 þone deorestan deadne wisse.

82 gryre *aus* gryrre *korrig*. 85 þonne] *hinter þonne ein e*
radirt || bunden *aus* bumden *korrig*. || geþrūen *Gn.*] geþuren. 91 þe
Gn.] þa. 02 in *aus* on *korrig*. || heolstre *Gg.*] heolfre.

- 1310 Hraþe wæs tō būre Beowulf fetod,
 sigor-eadig secg. Samod ær-dæge
 eode ðorla sum æþele cempa,
 self mid gesiðum, þær sē snotera bād,
 hwæþer him alf-walda æfre wille
- 1315 æfter wea-spelle wyrpe gefremman.
 Gang ðā æfter flōre fyrd-wyrðe man
 mid his hand-scole, — hēal-wudu dynede —
 þæt hē þone wīsan wordum hnægde,
 frean Ingwina; frægn, gif him wære
- 1320 æfter neod-laðu[m] niht getæse.
 Hroðgār mapelode, helm Scyldinga: **XX.**
 'Ne-frīn þū æfter sælum! Sorh is geniwod
 'Denigea leodum. Dead is Æschere,
 'Yrmenlāfes yldra brōþor,
- 1325 'mīn rún-wita *ond* mīn ræd-bora,
 'eaxl-gestēalla, ðonne wē on orlege
 'hafelan weredon, þonne hniton fēþan,
 'eoferas cnysedan; || swy(lc) scolde ðorl wesan, 159^b.
 '[æþeling] ær-gōd, swylc Æschere wæs!
- 1330 'Wearð him on Hēorote tō hand-banan
 'wæl-gæst wæfre; ic ne-wát hwæþer
 'atol æse wlanc eft-siðas teah,
 'fylle gefrægnod. Heo þā fæhðe wræc,
 '[ætt]e þū gystran niht Grendel cwēaldest
- 1335 'purh hæstne hād hēardum clammum,
 'forþan hē tō lange leode mīne
 'wanode *ond* wyrde. Hē æt wīge gecrang,
 'ealdres scyldig, *ond* nū oþer cwōm
 'mihtig mǣn-scaða, wolde hyre mæg wrecan,
- 1340 'ge fēor hafað fæhðe gestæled,
 'þæs-þe þincean mæg þegne monegum,

---

14 hwæþer *S.*] hwæþre. || al- *Thk.* 17 scole *Th.*] scale.
 18 nægde *Gn.* 20 laðum *W.* 28 swylc *Thk.* 29 æþeling *Gg.*
 33 gefægnod *Ke.*

- 'sē-be æfter sinc-gyfan on sefan greoteþ
 'hreper-bēalo hēarde; nū seo hand ligeð,
 'se[o]-be eow wēl-hwylcra wilna dohte.
 1345 'Ic þæt lond-būend leode mīne,
 'sele-rædende secgan hȳrde,
 'þæt hie gesāwon swylce twēgen
 'micle mēarc-stapan mōras hēaldan,
 'ellor-gæstas: ðæra ðder wæs,
 1350 'þæs-be hie gewislicost gewitan mēah-ton,
 'idese onlic; ðder ðarm-scēapen
 'on weres wæstmum wræc-lāstas || træd, 160*.
 'næfne hē wæs māra þonne ænig man ðder.
 'þone on gear-dagum Grendel nemdo(n)
 1355 'fold-būende: nō hie fæder cunnon,
 [. . . . .]
 'hwæper him ænig wæs ær ācenned
 'dyrnra gāsta. Hie dȳgel lond
 'warigeað, wulf-hlēopu, windige næssas,
 'frēcne fen-gelād, ðær fyr-gen-stream
 1360 'under næssa genipu niþer gewiteð,
 'flōd under foldan; nis þæt fēor hēonon
 'mīl-gemēarces, þæt sē mere standeð;
 'ofer þām hongiað hrinde bēarwas,
 'wudu wyr-tum fæst wæter oferhelmað.
 1365 'þær mæg [man] nihta gehwām nið-wundor seon,
 'fȳr on flōde; nō þæs frōd lēofað
 'gumena bēarna, þæt þone grund wite.
 'Deah-be hæð-stapa hundum geswenced,
 'hēorot hornum trum holt-wudu sēce,
 1370 'fēorran gefȳmed, ær hē fēorh seleð,
 'aldor on ofre, ær hē in wille,
 'hafelan [hȳdan]: nis þæt heoru stōw.

44 seo *E.* 51 oðer *Gg.*] næs oðer. 54 nemdon *Ke.*] nemdod.
 62 standeð *Thk.*] stanðeð. 65 man *Gn.* 72 hȳdan *Ke.*

- 'ponon yð-geblond ūp āstigeð
 'won tō wolcnum, þonne wind styrep
 1375 'lād gewidru, oð-þæt lyft drysmāþ,
 'roderas reotað. Nū is sē rād gelang
 'eft æt || þē ānum! Ēard gīt ne-const, 160^b.
 'frēcne stōwe, ðær þū findan miht
 [. . . . .] fela,
 sinnigne secg: sēc, gif þū dyrre!
 1380 'Ic þē þā fæhðe feo leanige,
 'ēald-gestreonum, swā ic ær dyde,
 'wundīne golde, gyf þū on weg cymest.
 BEOWULF mæpelode, bēarn Ecgþeowes: XXI.
 'Ne-sorga, snotor guma! Sēlre bið æghwæm,
 1385 'þæt hē his freond wrece, þonne hē fela murne;
 'ūre æghwylc scēal ende gebīdan
 'worolde lifes; wyrce, sē-þe mōte,
 'dōmes ær deape! þæt bið driht-guman
 'unlifgendum æfter sēlest.
 1390 'Áris, rices wēard; uton hrape fēran,
 'Grendles māgan gang sceawigan!
 'Ic hit þē gehāte: nō he[o] on holm losaþ,
 'ne on foldan fæþm, ne on fyr-gen-holt,
 'ne on gyfenes grund, gá þær he[o] wille!
 1395 'Ðys dōgor þū gepylð hafa
 'weana gehwylces, swā ic þē wēne tō!
 'Ahleop ðā sē gomela, gode þancode,
 mihtigan drihtne, þæs sē man ge||spræc. 161^a.
 þā wæs Hrōðgāre hors gebæted,
 1400 wicg wunden-fēax. Wisa fengel
 gēatolic gen[g]de; gum-fēpa stōp
 lind-hæbbendra. Lāstas wæron
 æfter wald-swapum wīde gesýne,

78 findan] *zw. a u. n ein buchst. radirt.* 82 wundini. 88 gu-
 man] *a über e.* 91 gang] *das 2. g üb. d. zeile (von andrer hand).*
 92 heo Th. || holm Th.] *helm.* 93 no. 94 heo Th. 01 gengde E.

- gang ofer grundas, [þær heo] gegnum fōr
 1405 ofer myrcan mōr, mago-þegna bær
 þone sēlestan sāwol-leasne,
 þāra-þe mid Hrōðgāre hām ēahtode.
 Ofer-eodo[n] þā æþelinga bēarn
 steap stān-hliðo, stige nēarwe,
 1410 enge ān-paðas, un-cūð gelād,
 nēowle næssas, nicor-hūsa fela.
 Hē feara sum beforan gengde
 wīra monna, wong sceawian,
 oþ-þæt hē fāringa fyr-gen-beamas
 1415 ofer hārne stān hlēonian funde,
 wyn-leasne wudu; wæter under stōd
 dreorig *ond* gedrēfed. Denum ēallum wæs,
 wigum Scyldinga, wēorce on mōde
 tō gepolianne, ðegne monegum,
 1420 oneyð ēorla gehwæm, syðþan Æsches
 on þām holm-clife hafelan mēttan.
 Flōd blōde weol, — folc tō sǣgon — ||
 hātan hēolfre. Horn stundum song 161^b.
 fūslic f(yrd)-leoð. Fēpa ēal gesæt;
 1425 gesāwon ðā æfter wætere wyrm-cynnes fela,
 sellice sǣ-dracan sund cunnian,
 swylce on næs-hlēoðum nicras licgean,
 ðā on undern-mæl oft bewitigað
 sorh-fulne sið on segl-rāde,
 1430 wyrmas *ond* wildeor; hie on weg hruron
 bitere *ond* gebolgne, bēarhtm ongeaton,
 gūð-horn galan. Sumne Geata leod
 of flān-bogan feores getwǣfde,
 yð-gewinnes, þæt him on aldre stōd
 1435 here-stræl hēarda; hē on holme wæs

---

04 þær heo S. 08 eode. 18 wigum Tr.] winum. 24 fyrd-
 Bo. || sæt *aus* seah *korrig*.

- sundes þē sǣnra, ðe hyne swylt fornam.
 Hræpe wēarð on ȝðum mid ƿofer-spreotum
 hƿoro-hōcyhtum hēarde genǣarwod,
 nīða genǣged *ond* on næs togen
 1440 wundorlic wæg-*fara*; weras sceawedon
 gryrelīcne gist.
- Gyrede hine Beowulf
 ƿorl-gewǣdum, nalles for ƿaldre mǣarn:
 scolde here-byrne hondum gebrōden,
 sīð *ond* sǣaro-fāh sund cunnian,
 1445 seo-ðe bān-cofan bǣorgan cūpe,
 þæt him hilde-grāp hrepre ne-mihte,
 ƿorres inwit-feng aldre gesceþðan;
 ac sē hwīta helm || hafelan werede, 162*.
 sē-þe mere-grundas mengon scolde,
 1450 sēcan sund-gebland, since gewǣorðad,
 beforon frēo|ðo|-wrasnum, swā hine fyrn-dagum
 worhte wǣpna smið, wundrum teode,
 besette swīn-licum, þæt hine syðþan nō
 brogdne bēado-mēcas bitan ne-mēahon.
 1455 Næs þæt þonne mǣtost mǣgen-fultuma,
 þæt him on ðearfe lāh ðyle Hrōðgāres:
 wæs þām hæft-mēce Hrunting nama;
 þæt wæs ān foran ƿald-gestreona.
 Ecg wæs iren, āter-t[e]arum fāh,
 1460 āhyrðed hǣpo-swāte; nǣfre hit ƿet hilde ne-swāc
 manna āngum þāra-þe hit mid mundum bewand,
 sē-ðe gryre-sīðas gegān dorste,
 folc-stede fāra; næs þæt forma sīð,
 þæt hit ellen-wēorc ƿfnan scolde.
 1465 Hūru ne-gemunde mago Ecglāfes
 ƿafopes cræftig, þæt hē ƿr gespræc

38 *nach* ge rasur von 2 buchst. 40 fara Tr.] bora. 51 frēoðo]
 frea. 54 brogdne Tr.] brondne. 59 tearum Cn.] tanum.

- wīne druncen, þā hē þæs wæpnes onlāh
 sēlran swēord-frecan: selfa ne-dorste
 under yða gewin aldre genēpan,
 1470 drihtscype dreogan; þær hē dōme forleas,
 ellen-||mārðum. Ne-wæs þām oðrum swā, 162^b.
 syðþan hē hine tō gūðe gegyred hæfde.
BEOWULF maðelode, bēarn Ecgþeowes: **XXII.**
 ‘Gepenc nū, sē mæra maga Hēalfdenes,
 1475 ‘snottra fengel, nū ic eom sīðes fūs,
 ‘gold-wine gumena, hwæt wit geo spræcon,
 ‘gif ic æt þearfe þīnre scolde
 ‘aldre linnan, þæt ðū mē ā wære
 ‘forð-gewitenum on fæder stæle!
 1480 ‘Wes þū mund-bora mīnum mago-þegnum,
 ‘hond-ges[t]ē[a]llum, gif mec hild nime:
 ‘swylce þū ðā mādmas, þe þū mē sēaldeſt,
 ‘Hrōðgār leofa, Higēlāce onsend!
 ‘Mæg þonne on þām golde ongitan Geata dryhten,
 1485 ‘geseon sunu Hrēðles, þonne hē on þæt sinc starað,
 ‘þæt ic gum-cystum gōdne funde,
 ‘beaga bryttan breac þonne mōste.
 ‘Ond þū Hunferð læt ēalde lāfe,
 ‘wrætlic wīg-swēord wīd-cūðne man
 1490 ‘hēard-ecg habban; ic mē mid Hruntinge
 ‘dóm gewyrce, || oþðe mec deað nimeð.’ 163^a.

- Æfter þām wordum Weder-Geata leod
 efste mid elne, nalas ondsware
 bīdan wolde; brim-wylm onfeng
 1495 hilde-rince. Ðā wæs hwīl dægēs,
 ær hē þone grund-wong ongytan mehte.
 Sōna þæt onfunde, se[o]-ðe flōða begong

---

81 gesteallum *Gg.*] gesellum; se *üb. d. zeile.* 85 Hrēðles *Th.*] hræðles. 89 wig *E.*] wæg. 97 seo *Th.*

- hēoro-gīfre beheold hund missēra,
 grim *ond* grædig, þæt þær gumena sum
 1500 æl-wihta ěard ufan cunnode.
 Grāp þā tōgeanes, gūð-rinc gefeng
 atolan clommum; nō þȳ ær in gescōd
 hālan līce: hring ūtan ymb-bēarh,
 þæt heo þone fyrd-hom[an] ðurh-fōn ne-mihte,
 1505 locene lēoðo-syrca lāpan fingrum.
 Bær þā seo brim-wylf], þā hȳ tō botme cōm,
 hringa þengel tō hofe sīnum,
 swā hē ne-mihte, nō hē þæs mōdig wæs,
 wæpna gewēaldan, ac hine wundra þæs fela
 1510 swe[n]cte on sunde, sǣ-deor monig
 hilde-tūxum here-syrca bræc,
 ēhton āglæcan. Ðā sē ðorl ongēat,
 þæt hē [in] nið-sele nāt-hwylcum wæs,
 þær him wæter nænig wihte ne-scepede,
 1515 ne him for hrōf-sele hrīnan ne-mēhte
 færgripe flōdes; || fyr-leoht gesēah, 163^b.
 blācne leoman bēorhte scīnan.
 Ongēat þā sē gōða grund-wyrgenne,
 mere-wif mihtig; mægen-ræs forgēaf
 1520 hilde-bille, hond swenge ne-ofteah,
 þæt hire on hafelan hring-mæl āgōl
 grædig gūð-leoð. Ðā sē gist onfand,
 þæt sē bēado-leoma bītan nolde,
 aldre scepðan, ac seo ecg geswāc
 1525 ðeodne æt þearfe: ðolode ær fela
 hond-gemōta, helm oft gescær,
 fæges fyrd-hrægl: ðā wæs forma sið
 deorum mādme, þæt his dóm ālæg.
 Eft wæs an-ræd, nalas elnes læt,

04 homan *E.* 06 -wylf *Ke.* || heo. 08 þæs *Gg.*] þæm.
 10 swencte *Ke.* 13 in *Th.* 14 nænig wæter. 20 hond *Gn.*] hord.
 Holthausen, Beowulf. 4

- 1530 mæ̃rða gemyndig mæg Hy[g]lāces:
 wēarp ðā wunden-mæl wræt̃tum gebunden
 yrre ǫretta, þæt hit on ƿorðan læg,
 stið *ond* stȳl-ecg; strenge getreowode,
 mund-gripe mæ̃genes. Swā scēal man dō[a]n,
- 1535 þonne hē æt gūðe gegān þenceð
 longsumne lof, nā ymb his lif cēarað.
 Gefeng þā be [f]ēaxle — nalas for fēahðe mearn —
 Gūð-Geata leod Grendles mōdor;
 brægd þā bēadwe hēard, þā hē gebolgen wæs,
- 1540 fēorh-geñīðlan, þæt heo on flet gebeah.
 Heo him eft hrape hand-lean forgēald
 grimman grāpum *ond* him tōgeanes feng; 164^a.
 oferwēarp þā wērig-mōd wigena strengel,
 fēpe-cempa[n], þæt hē on fylle wēarð.
- 1545 Ofsæt þā þone sele-gyst *ond* hyre sēaxe geteah,
 brād [*ond*] brún-ecg, wolde hire bēarn wrecan.
 āngan ēaferan. Him on ēaxle læg
 breost-net brōden; þæt gebēarh feore,
 wið ord *ond* wið ecge ingang forstōd.
- 1550 Hæfde ðā forsiðod sunu Ecgpeowes
 under gynne grund, Geata cempa,
 nemne him hēaðo-byrne helpe gefremede,
 here-net hēarde, *ond* hālig god
 geweold wīg-sigor; wītig drihten,
- 1555 rodera rædend hit on ryht gescēd
 yðelice, syððan hē eft āstōd.
 Gesēah ðā on sēarwum sige-eadig bil, XXIII.
 ēald swēord ƿotenisc, ecgum þȳhtig,
 wigena wēorð-mynd: þæt [wæs] wæpna cyst,
- 1560 būton hit wæs mære, ðonne ænig mon oðer

31 wearp] r *üb. d. zeile.* || wunden- *Ke.*] wundel. || mæl *aus*
 mæg *korrig.* 33 getreowde *S.*] getruwode. 37 feaxe *Ri.* 41 and-
 lean *Ri.* 42 geanes] a *üb. d. zeile.* 43 strengel *Cn.*] strengest.
 44 campan *E.* 45 seax *E.* 46 *ond He.* 59 wæs *Gg.*

- tō bēadu-lāce ætberan mēahte,
 gód *ond* gēatolic, gīganta gewēorc.
 Hē gefeng þā fetel-hilt, freca Scyldinga,
 hreoh *ond* hēoro-grim, hring-mæl gebrægd
- 1565 aldres orwēna, yrringa || slōh, 164^b.
 þæt hire wið halse hēard grāpode,
 bān-hringas bræc: bil ēal ðurh-wōd
 fægne flæsc-homan; heo on flet gecrong,
 swēord wæs swätig, secg wēorce gefeh.
- 1570 Lixte sē leoma, leoht inne stōd,
 efne swā of hefene hādre scīneð
 rodores candel. Hē æfter recede wlāt;
 hwēarf þā be wēalle, wāpæn hafenade
 hēard be hiltum Higelāces ðegn,
- 1575 yrre *ond* an-ræd. Næs seo ecg fracod
 hilde-rince, ac hē hrape wolde
 Grendle forgyldan gūð-ræsa fela,
 ðāra-þe hē geworhte tō West-Denum
 oftor micle ðonne on ænne sīð,
- 1580 þonne hē Hrōðgāres hēorð-geneatas
 slōh on swēofote, slæpende fræt
 folces Denigea fyf-týne men
ond ððer swylc ūt offerede,
 lāðlicu lāc. Hē him þæs lean forgēald,
- 1585 rēpe cempa, tō ðæs-þe hē on ræste gesēah
 gūð-wērigne Grendel licgan,
 aldor-leasne, swā him ær gescōd
 hild æt Hēorote; hrā wide sprong,
 syþðan hē æfter deaðe drepe prōwade,
- 1590 hēoro-sweg hēardne, *ond* hine þā heafde becēarf
 [. . . . .]
 Sōna þæt gesāwon snottre || cēorlas, 165^a.
 þā-ðe mid Hrōðgāre on holm wliton,

- þæt wæs yð-geblond ēal gemenged,
 brim blōde fāh: blonden-fēaxe
 1595 gomele ymb gōdne ongēador spræcon,
 þæt hīg þæs æðelinges eft ne-wēndon,
 þæt hē sigē-hrēðig sēceān cōme
 mārne þeoden; þā ðæs monige gewēarð,
 þæt hine seo brim-wylf ābreōten hæfde.
 1600 Ðā cōm nōn dæges. Næs ofgeafon
 hwate Scyldingas; gewāt him hām þonon
 gold-wine gumena. Gistas sētan
 mōdes seoce *ond* on mere staredon;
 wī[c]ton, *ac* ne-wēndon, þæt hie hēora wine-drihten
 1605 selfne gesāwon.

- [þā þæt swēord ongan
 æfter hēapo-swāte hilde-gicelum,
 wig-bil wanian; þæt wæs wundra sum,
 þæt hit ēal gemēalt ise gelicost,
 ðonne forstes bend fæder onlæteð,
 1610 onwindeð wæl-rāpas, sē gewēald hafað
 sēla *ond* mæla: þæt is sōð metod. —
 Ne-nōm hē in þæm wīcum, Weder-Geata leod,
 mādōm-æhta mā, þēh hē þær monige gesēah,
 būton þone hafelan *ond* þā hilt somod,
 1615 since fāge; swēord ær gemēalt,
 forbarn brōden-mæl: wæs þæt blōð || tō þæs hāt, 165^b.
 ættren ellor-gæst, sē þær inne swēalt.

- Sōna wæs on sunde, sē-þe ær æt sæcce gebād
 wig-hryre wrāðra, wæter ūp þurh-deaf:
 1620 wæron yð-gebland ēal gefælsod,
 eacne ēardas, þā sē ellor-gæst
 oflēt lif-dagas *ond* þās lænnan gescæft.
 Cōm þā tō lande lid-manna helm

---

99 ābroten *Ke.* 02 sētan *Gg.*] *secan.* 04 wiseton *Ke.* || *ac*]
ond. 17 ellor *aus* ellen *korrig.* 18 sæcce] *das erste c. ūb. d. zeile.*

- swið-mōð swymman, sǣ-lāca gefēah
 1625 mægen-byrþenne þāra-þe hē him mid hæfde.
 Eodon him þā tōgeanes, gode þancodon,
 ðrȳðlic þegna heap, þeodnes gefēgon,
 þæs-þe hī hyne gesundne geseon mōston.
 Ðā wæs of þām hrōran helm *and* byrne
 1630 lungre ǣlȳsed; lagu drūsade,
 wæter under wolcnum, wæl-dreore fāg.
 Fērdon forð þonon fēþe-lāstum
 ferhþum fægne, fold-weg mæton,
 cūþe strāte; cyne-balde men
 1635 from þām holm-clife hafelan bāron
 ǣarfōðlice hēora æghwæþrum,
 fela-mōdigra: feower scoldon
 on þām wæl-stenge wēorcum geferian
 tō þām gold-sele Grendles heafod,
 1640 oþ-ðæt || semninga tō sele cōmon 166*.
 frome fyrd-hwate feower-tȳne
 Geata gongan; gum-dryhten mid
 mōdig on gemonge mēodo-wongas træd.
 Ðā cōm in gan[gan] ǣaldor ðegna,
 1645 dǣd-cēne mon dōme gewurpad,
 hæle hilde-deor Hrōðgār grētan:
 þā wæs be fēaxe on flet boren
 Grendles heafod, þær guman druncon,
 egeslic for ēorlum *and* þære idese mid,
 1650 wlite-seon wrætlic: weras on sǣwon.
 BEOWULF mapelode, bēarn Ecgþeowes: XXIII.
 'Hwæt! wē þē þās sǣ-lāc, sunu Hēalfdenes,
 'leod Scyldinga, lustum brōhton,
 'tires tō tǣcne, þe þū hēr tō lōcast.
 1655 'Ic þæt unsōfte ǣaldre gedigde,
 'wigge under wætere wēorc genēþde

- 'æarfoðlice, æt-rihte wæs
 'gūð[e] getwæfed, nymðe mec god scylde.
 'Ne-mēahte ic æt hilde mid Hruntinge
 1660 'wiht gewyrcean, þeah þæt wæpen dūge,
 'ac mē geūðe ylða waldend,
 'þæt ic on wāge gesēah wlitig || hangian 166^b.
 'ēald swēord eacen, — oft wisode
 'winigēa leasum — þæt ic ðy wæpne gebræd.
 1665 'Ofslōh ðā æt þære sæcce, þā mē sāl āgēald,
 'hūses hyrdas. Ðā þæt hilde-bil
 'forbarn, brogden-mæl, swā þæt blōd gesprang,
 'hātost hēapo-swāta; ic þæt hilt þanan
 'feondum ætferede; fyren-dæda wræc,
 1670 'deað-cwēalm Denigēa, swā hit gedēfe wæs.
 'Ic hit þē þonne gehāte, þæt þū on Hēorote mōst
 'sorh-leas swefan mid þīnra secga gedryht,
 'ond þegna gehwylc þīnra leoda,
 'duguðe ond iogoþe, þæt þū him ondrædan ne-þearft,
 1675 'þeoden Scyldinga, on þā hēalfe,
 'aldor-bēalu ēorlum, swā þū ær dydest.'
 Ðā wæs Gylden-hilt gamelum rince,
 hārum hild-fruman on hand gyfen,
 enta ær-gewēorc; hit on æht gehwēarf
 1680 æfter deofla hryre Denigēa frē[g]an,
 wundor-smiþa gewēorc, þā þās worold ofgēaf
 grom-hēort guma, godes ondsaca,
 morðres scyldig, ond his mōdor eac:
 on gewēald gehwēarf worold-cyninga
 1685 ðām sēlestan be || sām tweonum 167^a.
 ðāra-þe on Sceden-igge scēattas dælde.
 Hrōðgār maðelode: — hylt sceawode,
 ēalde lāfe, on ðām wæs ōr writen

58 guðe *Gg.* 63 oft *S.*] oftost. 68 heapo] a *ūb. d. zeile.*
 81 þa *Mū.*] 1 þa. 86 Scedenigge] *das 1. g aus n korrig.*

- fyrn-gewinnes; syðþan flið ofslōh,
 1690 gifen geotende gīganta cyn;
 frēcne gefērdon: þæt wæs fremde þeod
 ēceþan dryhtne, him þæs ende-lean
 þurh wæteres wylm waldend sēalde.
 Swā wæs on ðæm scennum scīran goldes
 1696 þurh rūn-stafas rihte gemēarcod,
 geseted *ond* gesæd, hwām þæt swēord geworht,
 iren[n]a cyst ærest wære,
 wrēopen-hilt *ond* wurm-fāh.

Ðā sē wisa spræc

- sunu Hēalfdenes: — swigedon ēalle —
 1700 'Þæt-lā mæg secgan, sē-þe sōð *ond* riht
 'fremeð on folce, — fēor ēal gemon
 'ēald *edel*-wēard — þæt ðes ēorl wære
 'geboren betera! Blæd is āræred
 'gēond wīd-wegas, wine mīn Beowulf, [hēaldest,
 1706 'ðīn ofer þeoda gehwylce. Ēal þū hit gepyldum
 'mægæn mid mōdes snyttrum. Ic þē scēal mīne ge-
 lǣstan
 'freode, swā wit furðum spræcon; ðū scēalt tō frōfre
 wēorþan
 'ēal lang-twīdig leodum þīnum, ||
 'hæleðum tō helpe. Ne-wēarð Heremōd swā 167^b.
 1710 'ēaforum Ecgwelan, Ār-Scyldingum;
 'ne-geweoþ hē him tō willan, ac tō wæl-fēalle
 'ond tō deað-cwalum Deniga leodum;
 'breat bolgen-mōd beod-geneatas,
 'ēaxl-gestēallan, op-þæt hē āna hwēarf,
 1715 'mære þeoden, mon-dreamum from:
 'ðeah-þe hine mihtig god mægēnes wynnun,

02 etel] *ā*. 07 freode *Gg.*] freoðe || frofre] *das 2. f von
 anderer hand zugesetzt.* || weorþan] *zw. r und þ ein d radirt.*
 11 ge-] *e üb. d. zeile.* 13 *rasur zw. ge u. neatas.*

- 'æafeþum stēpte, ofer ðalle men
 'forð gefremede, hwæþere him on ferhþe greow
 'breost-hord blōd-reow: nallas beagas gēaf
 1720 'Denum æfter dōme; dream-leas gebád,
 'þæt hē þæs gewinnes wēorc prōwade,
 'leod-bēalo longsum. Ðū þē lār be þon,
 'gum-cyste ongit! Ic þis gid be þē
 'āwræc wintrum frōd. Wundor is tō secganne,
 1725 'hū mihtig god manna cynne
 'burh sīdne sefan snyttru bryttað,
 'ðard *ond* ðorlscipe: hē āh ðalra gewēald.
 'Hwīlum hē on lufan lāteð [lustum] hworfan
 'monnes mōd-geþonc, mæran cynnes,
 1730 'seleð him on ēþle ðorþan wynne,
 'tō hēaldanne hleo-burh werā, ||
 'gedēð him swā gewēaldene worolde dālas, 168*.
 'sīde rīce, þæt hē his selfa ne-mæg
 '(for) his un-snyttrum ende geþencean;
 1735 'wunað hē on wiste, nō hine wiht dweleð,
 'ādī ne yldo, ne him inwit-sorh
 'on sefa(n) swēorceð, ne gesaca oþwer
 'ecg-hete eoweð, ac him ðal worold
 'wendeð on willan; hē þæt wyrse ne-con, XXV.
 1740 'oð-þæt him on innan ofer-hygda dāl
 'wēaxeð *ond* wrīðað, þonne sē wēard swefeð,
 'sāwēle hyrde: bið sē slāp tō fæst,
 'bisgum gebunden, bona swīðe neah,
 'sē-þe of flān-bogan fyrenum sceoteð.
 1745 'þonne bið on hreþre under helm drepēn
 'bitēran stræle, — him bebēorgan ne-con —
 'wōm wundor-bebodum wērgan gāstes;

18 ferhþe] h *üb. d. zeile* (von *andrer hand*). 19 breost] e *üb. d. zeile*. 34 for *Thk.* || un *üb. d. zeile*. 37 sefan *Gg.* || gesaca *Gm.* | gesacu. || ower *S.* | ohwær. 40 Oð.

- 'þinceð him tō lýtēl, þæt hē lange heold,
 'gýtsað grom-hýdig, nallas on gýld seled
 1750 'fætte beagas *ond* hē þā forð-gescēaft
 'forgyteð *ond* forgyrneð, þæs-þe him ær god sēalde,
 'wuldres || waldend, wēorð-mynda dæl. 168^b.
 'Hit on ende-stæf eft gelimpeð,
 'þæt sē lic-homa læne gedreoseð,
 1755 'fæge gefēalleð; fēhð oþer tō,
 'sē-þe unmunlice mādmas dæleþ,
 'eorles ær-gestreon, ēaforan ne-gýrneð.
 'Bebēorh þē ðone bēalo-nīð, Beowulf leofa,
 'secg[a] betsta, *ond* þē þæt sēlre geceos,
 1760 'ēce rēdas; ofer-hýda ne-gým,
 'mære cempa! Nū is þīnes mægnes blæd
 'āne hwile; eft sōna bið,
 'þæt þec ādl oððe ecg ēafoþes getwæfeð
 'oððe fýres feng oððe flōdes wylm
 1765 'oððe gripe mēces oððe gāres fliht
 'oððe atol ylðo, oððe eageṇa bēarhtm
 'forsiteð *ond* forsworced: semninga bið,
 'þæt ðec, dryht-guma, deað oferswýðeð.
 'Swā ic Hring-Dena hund missēra
 1770 'weold under wolcnum *ond* hīg wīgge beleac
 'manigum mægþa gēond þysne middan-gēard
 'æscum *ond* ecgum, þæt ic mē ænigne
 'under swegles begong gesacan ne-tēalde.
 'Hwæt! mē þæs on ēple edwenden cwōm,
 1775 'gyrn æfter gomene, sēoþðan Grendel wēarð,
 'ēald-gewinna in-genga mīn: ||
 'ic þære sōcne singāles wæg 169^a.
 'mōd-cēare miclē. Þæs sīg metode þanc,
 'ēceṇ dryhtne, þæs-ðe ic on aldre gebād,

48 to vor lange *radirt*. 49 gýld *Bu.*] gýlp. 50 fætte *Th.*]
 fædde. 55 fēhð] 5 *üb. d. zeile (von anderer hand)*. 57 egesan.
 59 secga *Th.* 74 edwenden *Gn.*] -wenden. 75 gyrn] n *üb. d. zeile*.

- 1780 'þæt ic on þone hafelan hēoro-dreorigne
 'ofer ěald gewin eagam starige!
 'Gā nū tō setle, symbel-wynnē dreoh,
 'wig[e] gewēorpad: unc scēal worn fela
 'māþma gemænra, siþðan morgen bið.'
- 1785 Geat wæs glæd-mōd, geong sōna tō,
 setles neosan, swā sē snottra heht.
 Ðā wæs eft swā ær ellen-rōfum,
 flet-sittendum fægere gerēorded
 niowan stefne. Niht-helm geswēarc
- 1790 dēorc ofer dryht-gumum. Duguð ěal ārās;
 wolde blonden-fēax beddes neosan,
 gamela Scylding. Geat uniġ[e]metes wēl,
 rōfne rand-wigan restan lyste:
 sōna him sele-þegn siðes wērgum,
- 1795 fēorran-cundum forð wisade,
 sē for andrysum ěalle bewēotede
 þegnes þearfe, swylce þy dōgore
 hēaþo-liðende habban scoldon.
- Reste hine þā rūm-hēort; reced hlīuade
- 1800 geap *ond* gold-fāh, gest inne swæf,
 oþ-þæt hrefn blaca hēofones wynne
 blið-hēort bodode. || Ðā c[w]ōm bēorht scacan 169^b.
 [scīma æfter scēadwe]: scapan ōnetton,
 wæron æpelingas eft tō leodum
- 1805 fūse tō farenene, wolde fēor þanon
 cuma collen-ferhð ceoles neosan.
- Heht þā sē hēarda Hrunting beran,
 sunu Ecglāfes, heht hine swēord niman,
 leoflic ĭren; sægde him þæs leanes þanc,
- 1810 cwæð, hē þone gūð-wine gōdne tēalde,

---

82 -wyn *S.* 83 wige *Cn.* 90 dryht] *h aus a korrig.* 92 un-
 gemetes *Gg.* 96 bewēotede *Gg.*] bewēotene. 97 dogore] *e von*
ander hand. 00 gæst. 03 scīma æfter sceadwe *S.* 08 hine *Gg.*] *his.*

wig-cræftigne, nales wordum lōg
mēces ecge: þæt wæs mōdig secg.

Onð þā sið-frome sēarwum gēarwe
wigend wæron; eode wēorð Denum
1815 æþeling tō yppan, þær sē oþer wæs,
hæle hilde-deor, Hrōðgār grētte.

    Beowulf mapelode, bēarn Ecgþeowes: XXVI.

    'Nū wē sǣ-liðend secgan wyllað,
'fēorran-cumene, þæt wē fundiaþ
1820 'Higelāc sēcan. Wæron hēr tela
'willum bewenede; þū ūs wēl dohtest.
'Gif ic þonne on ēorþan ōwihte mæg
'þīnre mōd-lufan māran tilian,
'gumena dryhten, ðonne ic gýt dyde,
1825 'gūð-gewēorca ic beo gēaro sōna.

    'Gif ic þæt geffricge ofer flōða begang,   170^a.
'þæt þec ymb-sittend egeþan þýwað,
'swā þec het[t]ende hwilum dædon,
'ic ðē þūsenda þegna bringe,

1830 'hæleþa tō helpe. Ic on Higelāce wāt,
'Geata dryhten, þeah-ðe hē gēong sīe,
'folces hyrde, þæt hē mec fremman wile
'weordum *ond* worcum, gif ic þē wēl nerige
'*ond* þē tō geoce gār-holt bere,

1835 'mægenes fultum, þær ðē bið manna þearf;
'gif him þonne Hrēþrinc tō hofum Geata
'geþinged, þeodnes bēarn, hē mæg þær fela
'freonda findan: fēor-cýþðe beoð
'sēlran gesōhte þām-þe him selfa deah.'

1840 Hrōðgār mapelode [. . . . .]

15 nach æþeling *rasur*. 16 hæle *Ke.*] helle. 17 nach XXVI
ein I *radirt*. 21 wenede *aus* werede *korrig*. 28 hettende *Gn.* ||
dædon *S.*] dydon. 30 -lac *Tr.* || wat *aus* wac *korrig*. 31 sie *S.*] sy
33 wordum *Th.* || gif] þ. || nerige *L.*] herige. 36 Hrēþric *Gg.*
37 -þinged *Gn.*] þinged.

- . . . . .] him on *ondsware*:
 'ðē þā word-cwydas wigtig drihten
 'on sefan sende! Ne-hyrde ic snotorlicor
 'on swā gēongum fēore guman þingian:
 'þū ēart mægenes strang *ond* on mōde frōd,
 1845 'wis word-cwida. Wēn ic talige,
 'gif *þæt* gegangeð, *þæt*-ðe gār nymeð,
 'hild hēoru-grimme Hrēples ēaferan,
 'ādī opðe ĭren ēaldor ðinne,
 'folces hyrde, *ond* þū þīn fēorh hafast,
 1850 '*þæt*-þe || Sæ-Geatas sēlran næbben 170^b.
 'tō geceosenne cyning ænigne,
 'hord-wēard hælepa, gyf þū hēaldan wylt
 'māga rice. Mē þīn mōd-sefa
 'līcað leng swā sēl, leofa Beowulf:
 1855 'hafast þū gefēred, *þæt* þām folcum scēal,
 'Geata leodum *ond* Gār-Denum
 'sib gemæne *ond* sacu restan,
 'inwit-nīpas, þe hie ær drugon;
 'wesan, þenden ic wēalde wīdan rīces,
 1860 'māpmas gemæne, manig ōperne
 'gōdum gegrēte ofer ganotes bæð!
 'Scēal bring-naca ofer hēaƿu bringan
 'lāc *ond* luf-tācēn. Ic þā leode wāt
 'ge wið feond ge wið freond fæste geworhte,
 1865 'æghwæs untæle ēalde wīsan.'
 Ðā-gīt him ēorla hleo inne gesēalde,
 mago Hēalfdenes māpmas XII,
 hēt [h]inne mid þām lācum leode swæse
 sēceān on gesyntum, snūde eft cuman.
 1870 Gecyste þā cyning æpelum gód,
 þeoden Scyldinga ðegn[a] betstan

46 gif *þæt*] þ *aus w* *korrig.* 54 sēl *Gn.*] *wel.* 57 gemæne
S.] gemænum. 61 gegrettan. 62 sceal] *darnach ein l* *radirt* ||
 heafu *Kl.*] heaƿu. 68 hine *Th.* 71 ðegna *Ke.*

- ond* be hēalse genam; hruron him tearas,
 blonden-fēaxum: him wæs bēga wēn,
 ēaldum in frōdum, ōþres swīðor, 171^a.
 1875 þæt h[i]e sēoððan [nā] geseon mōston,
 mōdige on meple. Wæs him sē man tō þon leof,
 þæt hē þone breost-wylm forberan ne-mehte,
 ac him on hreþre hyge-bendum fæst
 æfter deorum men dyrne langað
 1880 beorn wið blōde. — Him Beowulf þanan,
 gūð-rinc gold-wlanc græs-moldan træd,
 since hrēmig: sæ-genga bād
 āge[n]d-frē[g]an, sē-þe on ancre rād.
 Þā wæs on gange gifu Hrōðgāres
 1885 oft gesehted: þæt wæs ān cyning,
 æghwæs orlēah tre, oþ-þæt hine yldo benam
 mægēnes wynnum, se[o]-þe oft manegum scōd.
5. Cwōm þā tō flōde fela-mōdigra, XXVII.
 hæg-stēaldra [heap] hring-net beron,
 1890 locene lēoðo-syrcan. Land-wēard onfand
 eft-sið ðorla, swā hē ær dyde;
 nō hē mid hēarme of hliðes nōsan ||
 ges(tas) grētte, ac him tōgeanes rād, 171^b.
 cwæð, þæt wil-cuman Wedera leodum
 1895 scapan scir-hame tō scipe fōron.
 Þā wæs on sande sæ-geap naca
 hladen here-wædum, hringed-stefna
 mearum *ond* mādum: mæst hlifade
 ofer Hrōðgāres hord-gestreonum.
 1900 Hē þām bāt-wēarde bunden golde
 swurd gesēalde, þæt hē syðþan wæs

72 be] e *ib. d. zeile.* 75 hie *Gg.* || na *Bu.* 80 born *Th.*
 83 āgend- *Ke.* 87 seo *Gn.* 88 nach XXVII ein I *radirt.* 89 heap
Gg. || beran *S.*] bæron. 93 gæstas *Gg.*

on mēodu-bence mǣpme þȳ wēorþra,
 yrfe-lāfe. Gewāt him on [ēorþne] nacan
 drēfan deop wæter, Dena land ofgēaf.

1905 þā wæs be mæste mere-hrægla sum,
 segl sāle fæst. Sund-wudu þunede,
 nō þær wēg-flotan wind ofer ȳðum
 siðes getwæfde; sǣ-genga fōr,
 fleat fāmig-hēals forð ofer ȳðe,

1910 bunden-stefna ofer brim-streamas,
 [op]-þæt hie Geata clifu ongitan mēah-ton,
 cūpe næssas. Ceol ūp geþrang
 lyft-geswenced, [þæt hē] on lande stōd.

Hraþe wæs æt || holme hȳð-wēard gēara, 172^a.

1915 sē-þe ær lange tīd leofra manna
 fūs æt faroðe fēor wlātode;
 sǣlde tō sande sīd-fǣpme scip
 oncear-bendum fæst, þȳ-lǣs hym ȳþa ðrym
 wudu wynsuman forwrecan mēah-te.

1920 Hēt þā ūp beran æþelinga gestreon,
 frætwe ond fæt-gold: — næs him fēor þanon
 tō gesēcenne since bryttan,
 Higelāc Hrēþling, — 'þær [hē] æt hām wunað
 selfa mid gesiðum, sǣ-wēalle neah.'

1925 Bold wæs betlic, brego rōf cyning,
 hea[h] hēalre[ced], Hygd swiðe gēong,
 wīs, wēl-þungen, þeah-ðe wintra lȳt
 under burh-locan gebiden hæfde
 Hæreþes dohtor: næs hio hnāh swā þeah,

1930 ne tō gneað gifa Geata leodum
 mǣpm-gestreona. Mōd-prȳðe wæg
 fromu folces cwēn, fācēn ondrysne:

---

02 mǣpme, weorþra *Th.*] mǣpma, weorþre. 08 genga] *das*
 2. g aus t *korrig.* 10 stefna] a *über* e. 11 op *Gg.* 13 þæt hē *S.*
 14 hraþe] a *über* e. 18 oncer- *Gg.* 23 he *S.* 26 healle. 28 hæfde
Th.] hæbbe. 31 þryðo. 32 fromu *Bu.*] fremu || firen.

- nāenig þæt dorste deor genēþan
 swæsra gesiða, nefne sīn frē[g]a,
 1935 þæt [hē on] hire andwite eagam starede;
 ac him wæl-bende || wēotode tēalde, 172^b.
 hand-gewriþene; hraþe sēoþðan wæs
 æfter mund-gripe mēce geþinged,
 þæt hit sceāden-mæl scýran mōste,
 1940 cwēalm-bēalu cýðan. Ne-bið swylc cwēnlic þeaw
 idese tō efnanþe, þeah-ðe hio ænlicu sý,
 þæt-te frēoðu-webbe feores onsēce
 æfter lige-torne leofne mannan.
 Hūru þæt onhohsnod[e] Hemminges mæg. —
 1945 Ēalo-drincende oðer sēdan,
 þæt hio leod-bēalewa lās gefremede,
 inwit-nīða, syððan ærest wēarð
 gyfen gold-hroden gēongum cēman,
 æðelum diore, syððan hio Offan flet
 1950 ofer fēalone flōd be fæder lāre
 siðe gesōhte, ðær hio syððan wēll
 in gum-stōle, gōde mære,
 lif-gescēafta lifigende breac,
 hiold heah-lufan wið hāleþa brego,
 1955 ēalles mon-cynnes mīne gefræge
 þone sēlestan bi sām tweonum
 ēormen-þeoda; for-ðan Offa || wæs 173^a.
 gēofum ond gūðum, gār-cēne man,
 wīde gewēorðod; wīsdōme heold
 1960 ēðel sinne: þonon Eomēr wóc
 hāleðum tō helpe, Hem[m]inges mæg,
 nefa Gármundes, nīða cræftig.

35 andwite] an dæges. 39 sceaden] d aus ð korrig. || mit
 moste beginnt die zweite hand. 42 onsēce Ke.] onsæce. 44 on-
 hohsnode Th. || s eingeschoben. || Hemminges Ke.] hem ninges.
 51 syððan] n hinzugefügt. 56 þone Th.] þæs. 57 þeoda] cynnes. ||
 ðan S.] ðam. 60 Eomer Th.] geomor. 61 Hemminges tB.

- Gewāth him ðā sē hēarda mid his hond-scole XXVIII.
 sylf æfter sande sǣ-wong tredan,
 1965 wide waroðas. Woruld-candel scán,
 sigel sūðan fús: hī sið drugon,
 elne geeodon, tō ðæs-pe ēorla hleo,
 bonan Ongenþeoƿes burgum in innan,
 gēongne gūð-cyning gōdne gefrūnon
 1970 hringas dælan. Higelāce wæs
 sið Beowulfes snūde gecyðed,
 þæt ðær on wordig wigendra hleo,
 lind-gestēalla lifigende cwōm
 hēaðo-lāces hāl tō hofe gongan.
 1975 Hrade wæs gerȳmed, swā sē rīca bebead,
 fēðe-gestum flet innan-wēard.
 Gesæt þā wið sylfne, sē ðā sæcce genæƿ,
 mæg wið mæge, || syððan man-dryhten 173^b.
 þurh hleoðor-cwyde holdne gegrette
 1980 meaglum wordum. Mēodu-scencum hwearf
 gēond þæt sīde reƿed [. . . . .]
 . . . . .] — Hæreðes dohtor
 lufode ðā leode — lið-wæge bær
 hæledum tō handa. Higelāc ongan
 sinne geseldan in sele þām hean
 1985 fægge fricgƿean, — hyne fyrwet bræc —
 hwylce Sǣ-Geata siðas wæron:
 ‘Hū lomp eow on lāde, leofa Biowulf,
 ‘þā ðū fǣringa fēorr gehogodeƿ
 ‘sæcce sēƿean ofer sēalt wæter,
 1990 ‘hilde tō Hiorote? Ac ðū Hrōðgāre
 ‘wið-cūðne wean wihte gebēttest,
 ‘mærum ðeodne? Ic ðæs mōd-cēare

63 hinter XXVIII ein I radirt. 75 raðe S. 79 holdne] n
 aus e korrig. || grette] r korrig. 81 side úb. d. zeile. 83 hæ nū]
 nach æ ein 6 getilgt. 91 wið- Th.] wið.

- 'sorh-wylmum seað, siðe ne treowode
 'leofes mannes; ic ðē lange bæd,
 1995 'þæt ðū þone wæl-gæst wihite ne-grētte,
 'lēte Sūð-Dene sylfe gewēorðan
 'gūðe wið Grendel. Gode ic þanc secge,
 'þæs-ðe ic ðē gesundne geseon mōste.'
 Biowulf maðelode, bēarn Ecgðioes: ||
 2000 'Þæt is undyrne, dryhten Higēlāc, 174^a.
 '(mære) gemēting monegum fīra,
 'hwylc (orleg)-hwīl uncer Grendles
 'wēarð on ðām wange, þær hē worna fela
 'Sigē-Scyldingum sorge gefremede,
 2005 'yrmðe tō aldre; ic ðæt ēall gewræc,
 'swā begylpan [ne] þearf Grendeles māga
 'æn(ig) ofer ēorðan ūht-hlem þone,
 'sē-ðe lengest lēofað lāðan cynnes,
 'f(læsc)e bifongen. Ic ðær furdum cwōm
 2010 'tō ðām hring-sele Hrōðgār grētan:
 'sōna mē sē mæra mago Hēalfdenes,
 'syððan hē mōd-sefan mīnne cūde,
 'wið his sylfes sunu setl getæhte.
 'Wēorod wæs on wynne; ne-sēah ic wīdan fēorh
 2015 'under hēofones hwēalf hēal-sittendra
 'medu-dream māran. Hwīlum mæru cwēn,
 'friðu-sibb folca, flet ēall gēond-hwēarf,
 'bædde byre gēonge; oft hio beah-wriðan
 'secge || (sēalde), ær hio tō setle geong. 174^b
 2020 'Hwīlum for (d)uguðe dohtor Hrōðgāres
 'ēorlum on ende ēalu-wæge bær,
 'þā ic Freaware flet-sittende
 'nemnan hýrde, þær hio (næ)gled-sinc

93 treowde *S.*] truwode. 01 mære *Gn.* 02 orleg- *Th.* 04 -din-
 gum aus dungum *korrig.* 06 ne *Gg.* 07 ænig *Kc.* 09 flæsce *Tr.*
 19 sealde *Th.* || hio *Gn.*] hie. 20 duguðe *Gg.* 23 nægled *Gn.*

- 'hæleðum sēalde: sio gehāten (is),
 2025 'gēong gold-hroden, gladum suna Frōdan;
 '(h)afað þæs geworden wine Scyldinga,
 'rīces hyrde, *ond* þæt ræd talað,
 'þæt hē mid ðy wīfe wæl-fæhða dæl,
 'sæcca gesette. Oft seldan hwær
 2030 'æfter leod-hryre lýtle hwile
 'bon-gār būgeð, þeah seo brȳd daga!
 'Mæg þæs þonne ofpyncan ðeodne Hēaðo-Bēardna
 'ond þegna gehwām þāra leoda,
 'þonne hē mid fæmnan on flett gæð,
 2035 'dryht-bēorn Dena, duguðe bi werede.
 'On him gladiað gomeþra lāfe,
 'hēard *ond* hring-mæl Hēaðo-Bear[d]na gestreon,
 'penden hie ðām wæpnūm wēaldan mōston,
 'oð-ðæt hie forlæddan tō ðām lind-plegan
 2040 'swæse gesiðas *ond* hyra sylfra fēorh.
 'Þonne cwīð æt beore, sē-ðe bēor[n] || gesyhð. 175^a.
 'eald æsc-wiga, sē-ðe eall ge(man)
 'gār-cwēalm gumena, — him bið grim sefa —
 'onginneð geōmor-mōd gēong(um) cempa
 2045 'þurh hreðra gebygd higes cunnian,
 'wīg-bēalu weccēan, *ond* þæt word ācwyð:
 "Mēaht ðū, mīn wine, mēce gecnāwan,
 "pone þīn fæder [ofta] tō gefeohte bær
 "under here-grīman: hindeman siðe,
 2050 "dýre īren, þær hyne Dene slōgon,
 "weoldon wæl-stōwe — syððan wīder-gyld læg —
 "æfter hælepa hryre, hwate Scyldungas?
 "Nū hēr þāra banena byre nāt-hwylces
 "frætwwm hrēmīg on flet gæð,

24 is *Kl.* 26 hafað *Kc.* 28 mid] d *aus* ð *korrig.* 32 ðeodne *Kc.*]
 ðeoden. 34, 54 gæð *S.*] gæð. 35 beorn *Kl.*] bearn || duguðe *Th.* || du-
 guða. || bi werede *Gn.*] biwenede. 37 Heaðo-Beardna *Th.*] heaða
 bearna. 39 Oð. 41 þeah. 42 geman *Gg.* 44 geongum *Gn.*

- 2055 "morðres gylpeð *ond þone mǣðþum byreð,*
 "þone-þe ðū mid rihte *rædan sceoldest!*" —
 'Manað swā *ond myndgað mæla gehwylce*
 'sārum wordum, oð-ðæt sæl cymeð,
 'þæt sē fæmnan þegn fore fæder dædum
- 2060 'æfter billes bite blōd-fāg swefeð,
 'ældres scyldig; him sē oðer þonan
 'losað || (li)figende, con him land gēare. 175^b.
 'þonne bioð (āb)rocene on bā hēalfe
 'āð-swēord ēorla, (syð)ðan Ingelde
- 2065 'wēallað wæl-nīðas *ond him wif-lufan*
 'æfter cēar-wælmum cōlran wēorðað.
 'þy ic Hēaðo-Bēar[d]na hyldo ne-telge,
 'dryht-sibbe dæl Denum unfæcne,
 'freondscipe fæstne. — Ic scēal forð sprecan
- 2070 'gēn ymbē Grendel, þæt ðū gēare cunne,
 'sinces brytta, tō hwan syððan wēarð
 'hond-ræs hæleða. Syððan hēofones gim
 'glād ofer grundas, gæst yrre cwōm,
 'eatol æfen-grom, ūser neosan,
- 2075 'ðær wē gesunde sæl wēardodon.
 'þær wæs Hondscīō[e] hildę onsæge,
 'fēorh-bēalu fægum: hē fyrrest læg,
 'gyrded cempa; him Grendel wēarð,
 'mærum magum-þegne, tō mūð-bonan,
- 2080 'leofes mannes líc ēall forswēalg.
 'Nō ðy ær ūt ðā-gēn idel-hende
 'bona blōdig-tōð, bēalewa gemyndig,
 'of ðām gold-sele gongan wolde,
 'ac hē mægnes róf mīn costode, ||
- 2085 'grāpode gēareo-folm. Glōf hangode 176^a.
 'sīd *ond syllic, sēaro-bendum fæst;*

55 gylpeð *Ke.*] gylped. 59 for *He.* 62 lifigende *He.* 63 ābroc-
 cene *Ke.* 64 syððan *Ke.* 67 -beardna *Th.* 70 ymb *Gn.*
 76 Hondscioe *S.* || hild *Hm.* 79 magu- *Ke.* 85 gearo- *Thk.*

- 'sio wæs orðoncum ðall gegyrwed,
 'deofles cræftum of dracan fellum:
 'hē mec þær on innan unsynnigne,
 2090 'dior dæd-fruma, gedón wolde
 'manigra sumne: hyt ne-mihte swā,
 'syððan ic on yrre ūpp-riht āstōd.
 'Tō lang ys tō reccanne, hū i(c ð)ām leod-scēaðan
 'yfla gehwylces ðond-lean forgēald;
 2095 'þær ic, þeoden mīn, þīne leode
 'wēorðode wēorcum. Hē on weg losade,
 'lýtle hwile lif-wynna br(ea)c;
 'hwæpre him sio swiðre swaðe wēardade
 'hand on Hīor[o]te, ond hē hean ðonan
 2100 'mōdes geōmor mere-grund gefeoll.
 'Mē þone wæl-ræs wine Scildunga
 'fættan golde fela leanode,
 'manegum mādum, syððan mergen c[w]óm
 'ond wē tō symble geseten hæfdon.
 2105 'Þær wæs gidd ond gleo, gomela || Scilding 176^b.
 'fela fricgende fēorran rehte
 [. . . . .]
 'hwilum hilde-deor hēarpan wynne,
 'gomen-wudu grētte; hwilum gyd āwræc
 'sōð ond sārlic; hwilum syllic spell
 2110 'rehte æfter rihte rūm-hēort cyning.
 'Hwilum eft ongan eldo gebunden
 'gomel gūð-wiga gīogude cwīðan,
 'hilde-strengo; hreðer (in)ne weoll,
 'þonne hē wintrum frōd worn gemunde
 [. . . . .]
 2115 'Swā wē þær inne onðlangne dæg
 'niode nāman, oð-ðæt niht becwōm

88 of Tr.] ond. 90 manigra nach wolde ausradirt. 93 reccan
 S.] reccenne. || ic ðam Gg. 94 ond- Gn. 97 breac Ke. 08 gomen-
 Gg.] gomel. 13 inne Thk.

- 'oðer tō yldum. Ðā wæs eft hraðe
 'gēaro gyrn-wræce Grendeles mōdor,
 'siðode sorh-full; suna deað fornam,
 2120 'wīg-hete Wedra. Wif unhyre
 'hyre bēarn gewræc, bēorn acwēalde
 'ellenlice: þær wæs Æschere,
 'frōdan fyrr-witan, fēorh ūdgenge;
 'nōðer hȳ hine ne-mōston, syððan mergen cwōm,
 2125 'deað-wērigne Denia leode
 'bronde forbærnan, ne on bēl hladan
 'leofne mannan: || bio þæt līc ætbær 177^a.
 'feondes fæð(mum un)der firgen-stream.
 'Þæt wæs Hrōðgāre hreowa tornost,
 2130 'þāra-þe leod-fruman lange begeate;
 'þā sē ðeoden mec ðīne life
 'hēalsode hreoh-mōd, þæt ic on holma geþring
 'ēorlscipe efnde, ēaldre genēðde,
 'māwdo fremede: hē mē mēde gehēt.
 2135 'Ic ðā ðæs wælnes, þe is wīde cūð,
 'grimne gryrelīcne grund-hyrde fond.
 'Þær unc hwile wæs hand gemæne;
 'holm hēolfre weoll ond ic heafde becēarf
 'in ðām [gūð-]sele Grendeles mōdor
 2140 'eacnum ecgum, unsōfte þonan
 'fēorh oðferede; næs ic fæge þā-gýt,
 'ac mē ēorla hleo eft gesēalde
 'māðma menigeo, maga Hēalfdenes.
 'Swā sē ðeod-kyning þeawum lyfde; XXXI.
 2145 'nēalles ic ðām leanum forlōren hæfde,
 'mægnes mēde, ac hē me || (māðmas)s gēaf, 177^b.
 'sunu Hēalfdenes, on (mīn)ne sylfes dóm;

19 suna *Tr.*] sunu. 20 h *nach* wif *radirt*. 25 bronde *nach*
 leode *ausradirt*. 26 bēl *aus* bel, hladan *aus* blædan *korrig*.
 28 fæðmum *Gn.* || under *Ke*. 35 is *aus* ic *korrig*. 36 grimne
Th.] grimme. 39 guð *Th.* 46 māðmas *Gg.* 47 mīnne *Ke*.

- 'ðā ic ðē, bēorn-cyning, bringan wylle,
 'ēstum geȳwan. Gēn is ēall æt ðē
 2150 'lissa geleng[e]: ic lȳt hafo
 'heafod-māga, nefne Hygelāc ðec!'
 Hēt ðā in beran ēodor hæled[a] segn,
 hēaðo-steapne helm, hāre byrnan,
 gūð-swēord gēatolic, gyd æfter wræc:
 2155 'Mē ðis hilde-scōorp Hrōðgār sēalde,
 'snotra fengel, sume worde hēt,
 'þæt ic his ærest ðē ēst gesægde;
 'cwæð, þæt hyt hæfde Hiorogār cyning,
 'leod Scyldunga lange hwile:
 2160 'nō ðȳ ær suna sīnum syllan wolde,
 'hwatum Hēorowēarde, þeah hē him hold wære,
 'breost-gewædu. Brūc ēalles wēll!'
 Hȳrde ic, þæt þām frætwum feower mearas,
 lungre gelīce lāst weardodo[n],
 2165 æppel-fēaluwe; hē him ēst geteah
 meara *ond* māðma. — Swā scēal || mæg dō[a]n, 178*.
 nēalles inwit-net oðrum bregdon
 dyrnum cræfte, deað rēn(ian)
 hond-gestēallan. — Hygelāce wæs,
 2170 nīða hēardum nefa swȳðe hold
ond gehwæðer oðrum hrōpra gemyndig.
 Hȳrde ic, þæt hē ðone hēals-beah Hygde gesēalde,
 wrætlicne wundur-māððum, ðone-þe him Wēalhðeo
 gēaf,
 ðeod(nes) dohtor, þrio wicg somod,
 2175 swancor *ond* sadol-bēorht; hyre syððan wæs
 æfter beah-ðege br[e]ost gewēorðod.
 Swā bēaldode bēarn Ecgðeowes,
 guma gūðum cūð gōdum dædum,

50 gelenge *S.*] gelong. 52 eafor heafod. 59 Scyldunga]
 ld *aus* in *korrig*. 64 weardodon *Ke.*] weardode. 66 dōan *S.*
 68 rēnian *Ke.* 74 ðeodnes *Ke.* 76 breost *Gy.*

- dreah æfter dōme, nēalles druncne slōg
 2180 hēorð-geneatas; næs him hreoh sefa,
 ac hē man-cynnes mæste cræfte
 gin-fæstan gife, þe him god sēalde,
 heold hilde-deor. — Hean wæs lange,
 swā hyne Geata bēarn gōdne ne-tēaldon,
 2185 ne hyne on medo-bence micles wyrðne ||
 drihten wereda gedōn wolde; 178^b.
 swyðe (wēn)don, þæt hē sleac wære,
 æðeling unfrom: edwenden cwōm
 tīr-eadigum menn torna gehwylces. —
 2190 Hēt ðā ēorla hleo in gefetian,
 hēaðo-rōf cyning, Hrēðles lāfe,
 golde gegyrede; næs mid Geatum ðā
 sinc-māðpum sēlra on swēordes hād;
 þæt hē on Biowulfes bēarm ālegde,
 2195 ond him gesēalde sēofan þūsendo,
 bold ond brego-stōl. Him wæs bām samod
 on ðām leodscipe lond gecynde,
 ēard, ēðel-riht, ðōrum swiðor,
 side rice, þām ðær sēlra wæs.

6. 2200 Eft þæt geiode ufaran dōgrum
 hilde-hlæmmum, syððan Hygelāc læg
 ond Hear[dr]ēde hēleda mēceas
 under bord-hreoðan tō bonan wurdon,
 ðā hyne gesōhtan on sige-peode
 2205 hēarde hilde-frecan, Hēaðo-Scilfingas
 nīða genægðan nefan Hererīces:
 syððan || Beowulfe brāde rice 179^a.
 on hand gehwēarf; hē geheold tela
 fiftig wintra, — wæs ðæt frōd cyning,
 2210 ēald ēpel-wēard — oð-ðæt án ongan

87 wēndon Gn. 02 Heardrēde Gg. || hilde. 05 hild Gg.
 09 ðæt Th.] ða.

- dēorcum nihtum draca rīcs[i]an,
 sē-ðe on hēa(ðo)-hlāwe hord bewēotode,
 stān-bēorh steapne: stīg under læg,
 eldum uncūð. Þær on innan giong
 2215 ni[h]ða nāt-hwylc, :::: ::ge feng
 hæðnum horde; hond ::::: :::::
 since fāhne; hē þæt syððan ::::,
 þ(eah)-ð(e hē) slæpende besyre(d wu)rde
 þeofes cræfte: þæt si(o) ðiod (onfand),
 2220 (burh)-folc bēorna, þæt hē gebolge(n) wæs.
 Nēalles mid gewēaldum wyrm-horda cræft XXXII.
 [. . . . .]
 sylfes willum, sē-ðe him sære gesceðd,
 ac for þrea-nēðlan þ(egn) nāt-hwylces
 hæleða bēarna hete-swengeas fleah,
 2225 (ærnes) þearfa, ond ðær inne fēalh(h),
 secg syn-bysig. Sōna hē wagode,
 þæt (þær) ðām gyst(e gryre)-brōga stōd;
 hwæðre (earm)-scēapen ::::: :::
 ::::: || :::::(ond):: ::::: (earm)-scēapen 179^b.
 2230 :::: (fram þā hyne) sē fær begēat.
 Sinc-fæt ::::: þær wæs swylcra fela
 in ðām ēorð-(hū)se ær-gestreona,
 swā hȳ on gear-dagum gumena nāt-hwylc,
 ēormen-lāfe æpelan cynnes,
 2235 þanc-hycgende þær gehȳdde,
 deore mādmas. Ealle hie deað fornam
 ærran mælum, ond sē ān ðā-gēn

11 rīcsian *Ke*. 12 heaðo *Z*. 15 niþða *Kl*. 17 fahne] *h über c*.
 18 þeah ðe he *Z*. || besyred wurde *Kl*. 19 sio *Kl*. || onfand *Gn*.
 20 burh- *Kl*. || gebolgen *Gn*. 23 þegn *Ke*. 25 ærnes *Z*. || fealh *Gn*.
 27 þær *Gn*. || gyste *Ke*. || gryre *Gn*. 28 earm *Ke*. *bis zum ende*
der seite c. 15 buchst. unleserlich. 29 desgl. *in der ersten zeile vor*
earm (?). 30 vor fram *c. 4 buchst. erloschen.* || þa hyne *Z*. 31 vor
 þær *c. 5 buchst. erloschen.* 32 huse *Z*.

- leoda duguðe, sē ðær lengest hwēarf,
 [. . . . .]
 wēnde wine-geōmor wēardę þæt yldan,
 2240 þæt hē lýtēl fæc long-gestreona
 brūcan mōste. — Bēorh ēall-gēaro
 wunode on wonge wæter-ȳðum neah,
 nīwe be næsse, nēaro-cræftum fæst:
 þær on innan bær ēorl-gestreona,
 2245 hringa hyrde hord-wynne dæl,
 fættan goldes, fea worda cwæð:
 'Hēald þū nū, hrūse, nū hæleð ne-mōston,
 'ēorla æhte! Hwæt! hyt ær on ðē
 'gōde begeaton; gūð-deað fornam,
 2250 'fēorh-bēalo frēcne fȳrepa gehwylcne,
 'leoda mīnra, þāra-ðe þis [lif] ofgēaf,
 'gesīpa sele-dream. (Ic) || nāh, hwā swēord wege 180^a.
 'oððe fē(o)r(mie) fæted wæge,
 'drync-fæt deore: dug(uð) ellor scōc.
 2255 'Scēal sē hēarda helm, (hyr)sted golde,
 'fæt[t]um befēallen: fēormend swefað,
 'þā-ðe bēado-grīman bȳwan sceoldon,
 'ge swylce seo here-pád, sio æt hilde gebád
 'ofer borda gebræc bite ireu[n]a,
 2260 'brosnað æfter bēorne. Ne-mæg byrnan hring
 'æfter wig-fruman wīde fēran
 'hæleðum be hēalfe; nis hēarpan wyn,
 'gomen gleo-beames, ne gód hafoc
 'gēond sæl swingeð, ne sē swīfta mēarh
 2265 'burh-stede beateð. Bēalo-cwēalm hafað
 'fela fēorh-cynna forð onsended.'

39 wearð w. g. wende þæs || weard *Gg.*] wearð. 45 hord-
 wynne *Bu.*] hard wyrðne. 50 fȳra *Ke.* 51 lif *Ke.* 52 gesīpa]
 gesawon. 53 feormie *Gn.* 54 duguð *Ke.* || seoc *Gn.*] seoc.
 55 hyrsted *Gg.* 56 fættum *Kl.* || feormend *Wy.*] feormynd.
 62 nis *Th.*] næs. 66 fēorð.

- Swā giōmor-mōd gīohðo mænde
 ān æfter ēallum, unbliðe hweo(p)
 dæges *ond* nihtes, oð-ðæt deaðes wylm
 2270 hrān æt hēortan. — Hord-wynne fond
 ēald ūht-scēaða opene standan,
 sē-ðe byrnende bīorgas sēceð,
 nacod nið-draca, nihtes fleogeð
 fyre befangen; hyne fold-būend ||
 2275 (swiðe ondræ)da(ð). Hē gesēcean scēall 180^b.
 h(o)r(d on h)rūsan, þær hē hāðen gold
 warað wintrum frōd; ne-byð him wihte ðy sēl.
 Swā sē ðeod-scēaða þreo-hund wintra
 heold on hrūsan hord-ærna sum
 2280 eacen-cræftig, oð-ðæt hyne ān ābēalch
 maga on mōde: man-dryhtne bær
 fæted wæge, frīoðo-wære bæd
 hlāford sinne. Ðā wæs hlæw rāsod,
 onboren beaga hord, bēne getiðad
 2285 feascēaftum men. Frea sceawode
 fira fyrn-geweorc forman siðe. —
 Ðā sē wyrn onwóc, wrōht wæs geniwad;
 stonc ðā æfter stāne, stēarc-hēort onfand
 feondes fōt-lāst; hē tō forð gestōp
 2290 dyrnan cræfte, dracan heafde neah. —
 Swā mæg unfæge eaðe gedīgan
 wean *ond* wræc-sið, sē-ðe waldendes
 hylðo gehēaldeþ. — Hord-wēard sōhte
 gēorne æfter grunde, wolde guman findan,
 2295 þone-þe him on swēofote sære geteode,
 hāt *ond* hreoh-mōd; || hlæwum oft ymbē-hwēarf, 181^a.
 ēalne ūtan-wēardne; ne ðær ænig mon

68 weop *Gn.*, hweop *Gg.* 75 swiðe ondrædað *Z.* 76 hord
 on *Z.* || hrūsan *Ke.* 79 hrusan *Thk.*] hrusan. 81 mon. 83 sinne]
das zweite n. üb. d. zeile. || hlæw] hord. 93 gehealdeþ] þ aus w
korrig. 96 hlæw *Ke.* 97 eal ūtan-weard *S.*

- on þære wēstenne [. . . . .]
 . . . . .] Hwæðre hilde gefeh,
 bæa(du)-wēorces [gēorn]; hwilum on bēorh æthwēarf,
 2300 sinc-fæt sōhte; hē þæt sōna onfand,
 ðæt hæfde gumena sum goldes gefandod,
 heah-gestreona. Hord-wēard onbád
 ēarfoðlice, oð-ðæt æfen cwōm;
 wæs ðā gebolgen bēorges hyrde,
 2305 wolde sē lāða lige forgyldan
 drinc-fæt dýre. Þā wæs dæg scēacen
 wyrme on willan; nō on wēalle le[n]g
 bīdan wolde, ac mid bæle fōr,
 fýre gefýsed. Wæs sē fruma egeslic
 2310 leodum on lande, swā hyt lungre wēarð
 on hyra sinc-gifan sære geendod.

- Ðā sē gæst ongan glēdum spiwan, XXXIII.
 bēorht hofu bærnan; bryne-leoma stōd
 eldum on andan; nō ðær āht cwices
 2315 lād lyft-floga lāfan || wolde. 181^b.

- Wæs þæs wyrmes wīg wide gesýne,
 uēaro-fāges nīð nean ond fēorran,
 hū sē gūð-scēaða Geata leode
 hatode ond hýnde; hord eft gesceat,
 2320 dryht-sele dyrnne ær dāges hwile.
 Hæfde land-wara lige befangen,
 bæle ond bronde; bēorges getreowode,
 wices ond wēalles: him seo wēn gealah.

- Þā wæs Biowulfe brōga gecýðed
 2325 snūde tō sōðe, þæt his sylfes hām,
 bolda sēlest bryne-wylmum mēalt,
 gif-stōl Geata. Þæt ðām gōðan wæs
 hreow on hreðre, hyge-sorga mæst:

99 beadu- Kc. 05 se lāða Bu.] fela ða. 07 leng Gg.] læg.
 09 rasur nach egeslic. 22 -treowde S.] -truwode. 23 wices
 Tr.] wiges. 25 hām Gg.] him.

- wēnde sē wīsa, þæt hē wēaldende,
 2330 ofer ēalde riht ēcean dryhtne
 bitre gebulge: breost innan weoll
 þeostrum geþoncum, swā him gebȳwe ne-*wæs*.
 Hæfde lig-draca leoda fæsten,
 ea-lond ūtan, ēorð-wēard ðone
 2335 glēdum forgrunden. Him ðæs gūð-kyning,
 Wedera þioden wræce lēornode.
 Heht him þā gewyrcean wīgendra hleo
 irenne [scyld], ēorla dryhten,
 wīg-bord wrætlic: || wisse hē gēarwe, 182^a.
 2340 þæt him holt-wudu he(lpan) ne-mēahte,
 lind wið lige. Scēolde lēn-daga
 æþeling ær-gód ende gebīdan,
 worulde lifes, *ond* sē wȳrm somod,
 þeah-ðe hord-welan heolde lange.
 2345 Oferhogode ðā hringa fengel,
 þæt hē þone wid-flogan wēorode gesōhte,
 sidan herge; nō hē him þām sæcce ondrēd,
 ne him þæs wȳrmes wīg for wiht dyde,
 ēafoð *ond* ellen; forðon hē ær fela
 2350 nēaro nēðende niða gedigde,
 hilde-hlemma, syððan hē Hrōðgāres,
 sigor-eadig secg sele fælsode
ond æt gūðe forgrāp Grendeles māgan,
 lāðan cynneſ. — Nō þæt læsest wæs
 2355 hond-gemōt[a], þær mon Hygelāc slōh,
 syððan Geata cyning gūðe ræsum,
 frea-wine folca Frēslondum on,
 Hrēðles ēafora hȳoro-dryncum swēalt,
 bille gebeaten; þonan Biowulf c[w]ōm
 2360 sylfes cræfte, sund-nytte dreaht;

38 eallirenne || scyld *Bu.* 40 helpan *Thk.* 41 lēn- *Gg.*] þend.
 47 þā *Ke.* 53 magan *Th.*] mægū. 54 cynne *Tr.* 55 gemōta *Ke.*

- hæfde him on ðarme || (āna) XXX 182^b.
 hilde-gēatwa, þā hē tō holme (st)āg.
 Nēalles Hetware hrēmge þorf(t)on
 fēðe-wiges, þe him foran ongean
 2365 linde bæron: lýt eft becwōm
 fram þām hild-frecan hāmes niosan.
 Oferswam ðā stioleða bigong sunu Ecgðeowes,
 ðarm ān-haga eft tō leodum,
 þær him Hygd gebead hord *ond* rīce,
 2370 beagas *ond* brego-stōl: bēarne ne-treowode,
 þæt hē wið æl-fylcum ēpel-stōlas
 hēaldan cūðe, ðā wæs Hygelāc dead. —
 Nō ðy ær feascēafte findan mēahton
 æt ðām æðelinge ænige ðinga,
 2375 þæt hē Hēardrēde hlāford wære,
 oððe þone cynedóm ciosan wolde;
 hwæðre hē hine on folce freond-lārum heold,
 ēstum mid āre, oð-ðæt hē yldra wēarð,
 Weder-Geatum weold. — Hyne wræc-mæcgas
 2380 ofer sǣ sōhtan, suna Ōhteres:
 hæfdon hȳ forhēalden helm Scylfinga,
 þone sēlestan sǣ-cyninga,
 þāra-ðe in Swio-rice sinc brytnade,
 mǣrne || þeoden. Him þæt tō mēarce wēarð: 183^a.
 2385 hē þær [f]or fēorme fēorh-wunde hleat
 swēordes swengum, sunu Hygelāces;
ond him eft gewāt Ongendioes bēarn
 hāmes niosan, syððan Heardrēd læg;
 lēt ðone brego-stōl Biowulf hēaldan,
 2390 Geatum wēaldan: þæt wæs gōd cyning. —
 Sē ðæs leod-hryres lean gemunde XXXIII.
 uferan dōgrum, Eadgilse wēarð,

61 āna *Gn.* 62 stāg *Ke.* 63 þorf(t)on *Ke.* 70 treowde *S.*]
 truwode. 77 hine *Th.*] hī. 78 *rasur nach* he. 81 healden *aus*
 golden *korrig.* 83 ðe *Ke.*] ðe | ðe. 85 for *Mö.*

- feascċaftum freond. Folce gestēpte
ofer sǣ sīde sunu Ōhteres,
- 2395 wigum ond wǣpnum: hē [pæt] gewræc syððan
cēaldum cēar-sīðum, cyning ċaldre bineat. —
Swā hē niða gehwane genesen hæfde,
slīðra geslyhta sunu Ecgðiwes,
ellen-wēorca, oð ðone ānne dæg,
- 2400 þe hē wið þām wyrme gewegan sçeolde.
Gewāt þā XIIa sum torne gebolgen
dryhten Geata dracan sceawian;
hæfde þā gefrūnen, hwanan sio fǣhð ārās,
bēalo-nīð blorna; him tō bēarme || cwōm 183^b.
- 2405 mǣðpum-fæt mære þurh ðæs meldan hond.
Sē wæs on ðām ðreate preotteoða secg,
sē ðæs orleges ōr onstēalde,
hæft hyge-giðmor, sçeolde hean ðonon
wong wīsian; hē ofer willan giong,
- 2410 tō ðæs-ðe hē ċorð-sele ānne wisse,
hlāw under hrūsan holm-wylme nēh,
yð-gewinne, sē wæs innan full
wrætta ond wīra: wēard unhiore,
gēaro gūð-freca gold-mǣðmas heold,
- 2415 ċald under ċorðan; næs þæt yðe ceap
tō gegangenne gumena ænigum.
Gesæt ðā on næsse nīð-hēard cyning,
penden hǣlo ābead hēorð-geneatum,
gold-wine Geata: him wæs geōmor sefa,
- 2420 wǣfre ond wæl-fūs, wyrd ungemete neah,
se[o] ðone gomelan grētan sçeolde,
sēcċan sǣwle hord, sundur gedǣlan
lif wið lice: nō þon lange wæs
fēorh æpelinges flæsce bewunden.
- 2425 Biowulf mapelade, bēarn Ecgðeowes:

- 'Fela ic on gīogoðe gūð-ræsa genæs,
 'orleg-hwīla: ic þæt ēall gemon. ||
 'Ic wæs syfan-wintre, þā mec sinca baldor, 184^a.
 'frea-wine folca æt mīnum fæder genam,
 2430 'heold mec *ond* hæfde; geaf mē Hrēðel cyning
 'sinc *ond* symbel, sibbe gemunde;
 'næs ic him tō life lāðra ƿihte
 'bēorn in burgum, þonne his bēarna hwylc,
 'Herebēald *ond* Hæðcyn, oððe Hygelāc mīn.
 2435 'Wæs þām yldestan ungedōfe
 'māges dædum morþor-bed strē[i]d,
 'syððan hyne Hæðcyn of horn-bogan,
 'his freo-wine flāne geswencte,
 'miste mercelses *ond* his mæg ofsce[a]t,
 2440 'brōðor oðerne blōdigan gāre:
 'þæt wæs fēoh-leas gefēoht, fyrenum gesyngad,
 'Hrēðle hyge-mēðo; sceolde hwæðre swā-þeah
 'æðeling unwrecen æaldres linnan.
 'Swā bið geōmorlic gomelum cēorle
 2445 'tō gebīdanne, þæt his byre rīde
 'gīong on galgan: þonne hē gyd wrece[ð],
 'sārigne sang, þonne his sunu hangað
 'hrefne tō hrōðre *ond* hē him helpe ne-mæg
 'æld *ond* in-frōd ænige gefremman.
 2450 'Symble bið gemyndgad morna gehwylce ||
 'ēaforan ellor-sið; oðres ne-gy-með 184^b.
 'tō gebīdanne burgum in innan
 'yrfe-wēardas, þonne sē ān hafað
 'þurh dæda nȳd deaðes gefondad.
 2455 'Gesyhð sorh-cēarig on his suna būre

30 f. Hrēðel cyning geaf me. 32 wihte *S.* 35 ungedōfe *S.*]
 ungedefelice; *vor d ein f radirt.* 36 strēid *S.* 38 freo *Bu.*] frea.
 42 Hrēðle *Gn.*] hrēðre || meðe. 46 wreceð *Gn.* 48 hroðre] ð *uð.*
d. zeile. || helpe *Kc.*] helpen. 54 dæda nȳd deaðes *Mū.*] deaðes
 nȳd dæda.

- 'win-sele wēstne, windge reste
 'reſte berofene; rīdend swefað,
 'hæleð in hoðman; nis þær hēarpan swæg,
 'gomen in gēardum, swylce ðær iū wæron.
 2460 'Gƿēwiteð þonne onsēalman, sorh-leoð gæleð XXXV.
 'ān æfter ānum: þūhte him ċall tō rūm,
 'wongas *ond* wic-stede. — Swā Wedra helm
 'æfter Herebēalde hēortan sorge
 'wēallinde wæg; wihte ne-þōhte
 2465 'on ðām fēorh-bonan fæghðe gebētan:
 'nō ðy ær hē þone hēaðo-rinc hatian ne-mēahte
 '[for] lāðum dāðum, þeah him leof ne-wæs.
 'Hē ðā mid þære sorhge, þe him swā sār belamp,
 'gum-dream ofgēaf, godes leoht geceas;
 2470 'ēaferum lāfde, swā dēð eadig mon,
 'lond *ond* leod-byrig, þā hē of life gewāt.
 'Þā || wæs synn *ond* sacu Sweona *ond* Geata 185*.
 'ofer (w)īd wæter, wrōht gemæne,
 'here-nīð hēarda, syððan Hrēðel swēalt,
 2475 'oððe him Ongendeowes ēaferan wæran
 'frome, fyrð-hwate: freode ne-woldon
 'ofer hēafo hēaldan, ac ymb Hrefna-bēorh
 'ēatolne inwit-scēar oft gefremedon.
 'Þæt mæg-wine mīne gewrācan,
 2480 'fæhðe *ond* fyrne, swā hyt gefræge wæs,
 'þeah-ðe oðer hiġ ċaldre gebohte,
 'hēardan ceape: Hæðcynne wēarð,
 'Geata dryhtne gūð onsæge.
 'Þā ic on morgne gefrægn mæg oðerne
 2485 'billes ecgum on bonan stælan,
 'þær Ongenþeow Eōfores niosde:
 'gūð-helm tōglāð, gomela Scylfing

57 reote. 64 meahthe. 66 rinc] n *uð. d. zeile.* 68 swa
Ri.] *sio.* 73 wid *Gg.* 75 Ongendeos *S.* 77 Hrefna *Bu.*]
Hreosna. 78 ge *Thk.*] ge ge. 81 hit *He.*] *his.* 86 niosað.

'hreas [hilde-]blāc; hond gemunde
'fæhðo genōge, fēorh-sweng[e] ne-ofteah. —
[. . . . .]

- 2490 'Ic him þā māðmas, þe hē mē sēalde,
'gēald æt gūðe, swā mē gifeðe wæs,
'leohtan swēorde: hē mē lond forgēaf,
'ēard, ēðel-wyn. Næs him ænig þearf,
'þæt hē tō Gifðum oððe tō Gār-Denum
2495 'oððe in Swio-rīce sēcēan þorf[t]e ||
'wyrstan wīg-frecan, wēorðe gecypan: 185^b.
'symle ic him on fēðan beforan wolde,
'āna on orde, *ond* swā tō aldre scēall
'sæcce fremman, þenden þis swēord þolað,
2500 'þæt mec ær *ond* sið oft gelæste,
'syððan ic for dūgeðum Dæghrefne wēarð
'tō hand-bonan, Hūga ceman;
'nalles hē ðā frætwe Frēs-cyning[e],
'breost-wēorðunge bringan mōste,
2505 'ac in compe gecrong cumbles hyrde,
'æpeling on elne. Ne-wæs ecg bona,
'ac him hilde-grāp hēortan wylmas,
'bān-hūs gebræc. Nū scēall billes ecg,
'hond *ond* hēard swēord ymb hord wigan.'
2510 Beowulf maðelode, beot-wordum spræc
niehstan siðe: 'Ic genēðde fela
'gūða on gēogoðe; gýt ic wylle,
'frōd folces wēard fæhðe sēcan,
'mærdum fremman, gif mec sē mán-scēaða
2515 'of ēorð-sele üt gesēceð!'
Gegrētte ðā gumena gehwylcne,
hwate helm-berend hindeman siðe,
swæse gesiðas: 'Nolde ic swēord beran,
'wæpen tō wyrme, || gif ic wiste [gēare], 186^a.

95 þorfte *Bu.*] þurfe. 98 ana] *das zweite a. üb. d. zeile.*
03 -cyninge *Gg.* 05 compe *Ke.*] ceman. 14 mæro *Ke.* 19 geare *Kl.*
Holthausen, Beowulf. 6

- 2520 'hū wið ðæs āglæccean elles mēahte
 'gylpe wiðgripan, swā ic gio wið Grendle dyde;
 'ac ic ðær hēaðu-fýres hātes wēne,
 '[o]reðes *ond* āttres: forðon ic mē on hafu
 'bord *ond* byrnan. Nelle ic bēorges wēard
- 2525 'forfleon fōtes trem, ac unc [fēohte] scēal
 'wēorðan æt wēalle, swā unc wyrd geteoð,
 'metod manna gehwæs. Ic eom on mōde from:
 'þæs ic wið þone gūð-flogan gylp ofersitte.
 'Gebīde gē on bēorge, byrnum werede,
- 2530 'secgas on sēarwum, hwæðer sēl mæge
 'æfter wæl-ræse wunde gedȳgan
 'uncer twēga! Nis þæt eower sið,
 'ne gemet mannes nefn(e) mīn ānes,
 'þæt hē wið āglæccean ēafodo dæle,
- 2535 'ðorlscype efne. Ic mid elne scēall
 'gold gegangan, oððe gūð nimeð,
 'fēorh-bēalu frēcne frean eowerne!'
 Ārās ðā bī ronde rōf ōretta,
 hēard under helme, hīoro-serccean bær
- 2540 under stān-clēofu, strengo getreowode
 ānes mannes: ne-bið swylc ēarges sið.
 Gesēah ðā be wēalle, || sē-ðe worna fela 186^b.
 gum-cystum gōd gūða gedigde,
 hilde-blemma, þonne hnitan fēðan,
- 2545 sto[n]dan stān-bogan, stream ūt þonan
 breacan of bēorge; wæs þære burnan wælm
 hēaðo-fýrum hāt: ne-mēahte horde neah
 unbyrnende ænige hwile
 deop gedȳgan for dracan lēge.
- 2550 Lēt ðā of breostum, ðā hē gebolgen wæs,

20 ðæs *S.*] ðam. 22 ic *üb. d. zeile.* 23 oreðes *Gn.* || attres
Ke.] hattres. 25 for *Tr.*] ofer. || feohte *Bu.* 28 þæs *S.*] þ.
 33 nefne *Gg.* 34 þæt *Gg.*] wat. || eafodo *E.*] eofodo. 40 ge-
 treowde *S.*] getrowode. 45 stondan *Th.*

Weder-Geata leod word üt faran, —
 stēarc-hēort styrnde, stefn in bec[w]ōm —
 hēaðo-torht hlynnan under hárne stán.

Hete wæs onhrēred; hord-wēard oncnioſ

2555 mannes rēorde; næs ðær mǣra fyrst,
 freode tō friclan. From ærest cwōm
 oruð āglæcēan üt of stāne,
 hāt hilde-*steam*; hrūse dynede.

Byorn under bēorge bord-rand onswáf
 2560 wið ðām gryre-gīeste, Geata dryhten:
 ðā wæs hring-bogan hēorte gefýsed
 sæcce tō sēcēanne. Swēord ær gebræd
 gōd gūð-cyning, gomele lāfe,
 ecgum unslāw: æghwæðrum wæs

2565 bēalo-hycgendra || brōga fram oðrum. 187^a.
 Stið-mōð gestōð wið steapne rond
 wi[ge]nja bēaldor, ðā sē wýrm gebeah
 snūde tōsomne: hē on sēarwum bād.

Gewāt ðā byrnende gebogen scriðan,
 2570 tō gescīfe scyndan. Scýld wēl gebēarg
 life ond lice læssan hwīle
 mǣrum peodne, þonne his myne sōhte.
 Ðær hē þý fyrste forman dōgorę
 wēaldan [ne] mōste — swā him wyrd ne-gescrāf —

2575 hrēð æt hilde. Hond ūp ābræd
 Geata dryhten, gryre-fāhne slōh
 [æðel]incge[s] lāfe, þæt sio ecg gewác
 brūn on bāne, bāt unswiðer,
 þonne his ðiod-cyning - þearfe hǣfde,
 2580 bysigum gebæded. Ðā wæs bēorges wēard
 æfter hēaðu-swenge on hreoſum mōde,

58 steam] swát. 64 unslaw *Bu.*] ungl: aw, mit rasur zw. 1
 u. e. 67 wigena *Gg.* 68 searwum] r ūð. d. zeile. 70 gescīfe *He.*]
 gescipe. 73 dōgor *S.* 79 hǣfde *aus* hefde *korrig.* 80 weard] d
aus ð *korrig.*

wēarp wæl-fyre, wīde sprunġon
 hilde-leoman: hrēð-sigora ne-ġealp
 gold-wine Geata, ġūð-bill ġeswác
 2585 nacod æt nīðe, swā hyt nō scēolde,
 iren ær-ġód. Ne-ƿæs þæt ēðe sīð,
 þæt sē mæra maga Ecġðeowes
 ġrund-wong þone onġytan wolde;
 scēolde [ofer] willan wíc ēardian
 2590 elles hwergen, swā || scēal æġhwylc mon, 187^b.
 ālætan læn-dagas. — Næs ðā long tō ðon,
 þæt ðā āġlæcean hƿ eft ġemætton.
 Hyrte hyne hord-wēard — hreðer æðme weoll —
 nīwan stefne: nēaro ðrōwode

2595 fyre befongen, sē-ðe ær folce weold.
 Nēalles him on heape heand-ġestēallan,
 æðelinga bēarn ymbę ġestōdon
 hilde-cystum, ac hƿ on holt bugon,
 ēaldre burgan. Hiora in ānum weoll
 2600 sefa wið sorgum: sibb æfre ne-mæġ
 wiht onwendan, þām-ðe wēl þenceð.

Wiglāf wæs hāten Weoxstānes sunu, XXXVI.
 leoflic lind-wiga, leod Scyflinga,
 mæġ Ælfheres: ġesēah his mon-dryhten
 2605 under here-ġrīman hāt prōwian.
 ġemunde ðā ðā āre, þe hē him ær forġēaf,
 wíc-stede weligne Wæġmundinga,
 folc-rihta ġehwylc, swā his fæder āhte;
 ne-mihte ðā forhabban, hond rond ġefeng,
 2610 ġeolwe linde, ġomel swyrd ġeteah,
 þæt wæs mid eldum Eanmundes lāf, ||
 suna Ōhtere[s], þām æt sæcce wēarð, 188^a.
 wræcca(n) wine-leasum Weohstāneš bana

88 wong aus wang korrig. || onġytan Kr.] ofġyan. 89 ofer Bi.
 92 āglæcean] ein g nach æ radirt. 96 hand- Kr. 12 Ōhteres ġġ.
 13 wreccan E. || Weohstān ġġ.

- mēces ecgum, *ond* his mǣgum ætbær
 2615 brūn-fāgne helm, byrnan hringde,
 ēald swēord etonisc, þæt him Onela forgēaf,
 his gædelinges gūð-gewædu,
 fyrd-sēaro fūslīc: nō ymbē ðā fæhðe spræc,
 þeah-ðe hē his brōðor bēarn ābredwade.
 2620 Hē [þā] frætwe geheold fela missēra,
 bill *ond* byrnan, oð-ðæt his byre mihte
 ēorlscipe efnan swā his ær-fæder;
 gēaf him ðā mid Geatum gūð-gewæda
 æghwæs unrīm, þā hē of ēaldre gewāt,
 2625 frōd on forð-weg. Þā wæs forma sīð
 gēongan cempa, þæt hē gūðe ræs
 mid his freo-dryhtne fremman sçeolde;
 ne-gemēalt him sē mōd-sefa, ne his mægeþes lāf
 gewāc æt wīge: þæt sē wyrn onfand,
 2630 syððan hie tōgædre gegān hæfdon.
 Wiglāf maðelode: — word-rihta fela
 sægde gesiðum, him wæs sefa geōmor —
 'Ic ðæt || mæl geman, þær wē medu þēgun, 188^b.
 'þonne wē gehēton ūssum hlāforde
 2635 'in bior-sele, ðe ūs ðās beagas gēaf,
 'þæt wē him ðā gūð-gēatwa gyldan woldon,
 'gif him þyslicu þearf gelumpe,
 'helmas *ond* hēard swēord: ðe hē ūsic on herge
 geceas
 'tō ðyssum sīð-fate sylfes willum,
 2640 'onmunde ūsic mæra *ond* ūs þās māðmas gēaf,
 'þe hē ūsic gár-wīgend gūðe tēalde,
 'hwate helm-berend, þeah-ðe hlāford ūs
 'þis ellen-wēorc āna āðōhte
 'tō gefremmanne, folces hyrde,

15 byrnan hringde *Ri.*] hr. by. 20 þa *Gg.* 28 mæges *E.*
 29 þæt *Th.*] þa. 32 sefa] f aus w korrig. 36 geatwa *He.*]
 getawa. 40 us *Gn.*] me.

- 2645 'forðan hē manna mæst mærd̥a gefremede,
 'dæda d[e]orlicra. Nū is sē dæg cumen,
 'þæt ūre man-dryhten mægenes behōfað
 'gōdra gūð-rinca: wutun gongan tō,
 'helpan hild-fruman, þenden hyt s̥e,
 2650 'glēd-egesa grim! God wāt on mec,
 'þæt mē is micle leofre, þæt mīnne līc-haman
 'mid mīnne gold-gyfan glēd fæðmīe,
 [. . . . .]
 'Ne-þynced mē gerysne, þæt wē rondas beren
 'eft tō earde, nemne wē ærōr mægen
 2655 'fāne gefyllan, || fēorh ēalgian 197^a.
 'Wedra ðeodnes. Ic wāt gēare,
 'þæt nāron ēald-gewyrht, þæt hē āna scyle
 'Geata duguðe gnorn þrōwian,
 'gesīgan æt sæcce: ūrum scēal swēord *ond* helm,
 2660 'bord *ond* bēadu-scrūd bām gemæne!
 Wōd þā þurh pone wæl-rēc, wig[a] hēafolan bær
 frean on fultum, fea worda cwæð:
 'Leofa Biowulf, læst ēall tela,
 'swā ðū on gēoguð-feore geara gecwæde,
 2665 'þæt ðū ne-ālæte be ðē lifīgendum
 'dóm gedreosan: scēalt nū dædum rōf,
 'æðeling an-hyðig, ēalle mægene
 'fēorh ēalgian; ic ðē fullæstu!
 Æfter ðām wordum wyrm yrre cwōm,
 2670 atol inwit-gæst oðre sīde,
 fȳr-wylmum fāh fionda nios(i)an,
 lāðra manna; lig-ȳðum forborn
 bord wið rond[e]: byrne ne-mēahte
 gēongum gār-wigan geoce gefremman:

46 deor-] dol || dæg *ūb. d. zeile.* 49 sie *S.*] sy. 59 sceal
am rande. 60 bord] byrne || beadu- *E.*] byrdu. 61 rec *aus*
ræc korrig. || wiga *Gg.* 71 wylmum] l *aus r korrig.* || niosian *Gn.*
 73 ronde *Kc.*

- 2675 ac sē maga *mōdga* under his *māges* scyld
 elne geeode, þā his āgen w(æs)
 glēdum forgrunden. Ðā-gēn gūð-cyning
 m(æ)rða) gemunde, mægen-strengo slōh
 hilde-bille, þæt hyt on hēafolan stōd,
 2680 nīþe genýded: Nægling forbærst,
 geswác æt sæcce swēord Biowulfes, ||
 gomol *ond* græg-mæl. Him þæt gifeðe ne-*wæs*, 197^b.
 þæt him irenna ecge mihton
 helpan æt hilde, — *wæs* sio hond tō strong —
 2685 sē-ðe mēca gehwane mīne gefræge
 swenge ofersōhte, þonne hē tō sæcce bær,
 wæpen wund[r]um hēard: næs him wihte ðē sēl.
 Ðā *wæs* þeod-scēaða þridan siðe,
 frēcne fýr-draca fæhða gemyndig,
 2690 ræsde on ðone rōfan, þā him rūm āgēald,
 hāt *ond* hēaðo-grim, hēals ēalne ymbefeng
 biþeran bānum; hē geblōðegod wēarð
 sǣwul-driore; swāt yðum weoll.
 Ðā ic æt þearfe [gefrægn] þeod-cyniges XXXVII.
 2695 andlongne ēorl ellen cýðan,
 cræft *ond* cēnðu, swā him gecynde *wæs*:
 ne-hēdde hē þæs hēafolan, ac sio hand gebarn
 mōðiges mannes, þær hē his mægenes hēalp.
 Ðā hē þone nīð-gæst nīoðor hwēne slōh,
 2700 secg on sǣarwum; þæt swēord gedeaf
 fāh *ond* fæted: þā ðæt fýr ongon
 sweðrian syððan. Ðā-gēn sylf cyning
 geweold his gewitte, wæll-sǣaxe gebræd,
 biþer *ond* bēadu-scēarp, þæt hē on byrnan wæg:

75 *mōdga Bu.*] *geonga*. 76 *wæs Gg.* 78 *mærrða Gg.* 86 þone
Bu. 87 *wundrum Th.* 91 *ymb Th.* 94 *gefrægn Ke.* 98 *māges*
Ke. 99 þa *Ke.*] þ. 00 þæt *S.*] þ ðæt. 01 þa *Gg.*] þ. 03 his
nach his *radirt.* || -*seax E.*

2705 forwrat Wedra || helm wrym on middan, 189^a.
feond gefylde, ferh ellor wræc.

And hī hyne þā bēgen ābroten hæfdon,
sib-æðelingas: swylc scēolde secg wasan,
þegn æt ðearfe. Þæt ðām þeodne wæs
2710 siðas[t] sige-hwile sylfes dædum,
wor[u]lde geweorces. — Ðā sio wund ongon,
þe him sē ðorð-draca ær geworhte,
swelan *ond* swellan. Hē þæt sōna onfand,
þæt him on breostum bēalo-nið[e] weoll
2715 ættor on innan. Ðā sē æðeling giong,
þæt hē bī wēalle wīs-hycgende
gesæt on sesse; sēah on enta geweorc,
hū ðā stān-bogan stapulum fæste
ēce ðorð-reced innan heoldo[n].

2720 Hyne þā mid handa hēoro-dreorigne,
þeoden mārne, þegn ungemete till
wine-dryhten his wætere gelafede,
hilde-sædne, *ond* his hel(m) onspeon.

Biowulf mapelode: — hē ofer benne spræc,
2725 wundu[m] wæl-bleate, wisse hē gēarwe,
þæt hē dæg-hwīla gedrogen hæfde,
ðorðan wynn(e); ðā wæs ēall scēacen
dōgor-gerīmes, deað ungemete neah —
‘Nū ic suna mīnum syllan wolde

2730 ‘gūð-gewædu, þær mē gifeðe swā
‘ænig yrfe-||wēard æfter wurde, 189^b.
‘lice gelenge. Ic ðās leode heold
‘fiftig wintra: næs sē folc-cyning
‘ymbē-sittendra ænig ðāra,

2735 ‘þe mec gūð-winum grētan dorste,

---

06 gefylde *E.*] gefyldan. || ellor *Cn.*] ellen. 10 siðest *Gg.* ||
hwil *Ke.* 11 worulde *Ke.* 14 niðe *Scht.* 16 wis] *w aus s* *korrig.*
19 heoldon *E.*] healde. 23 helm *Gm.* 25 wunde. 27 wyne *Gg.*
28 gerimes] *s eingefügt.* 34 ymb- *Th.*

- 'egesān ðēon. Ic on ēarde bād
 'mæl-gescēafta, heold mīn tela,
 'ne-sōhte sēaro-nīðas, ne mē swōr fela
 'āða on unriht. Ic ðæs ēalles mæg,
 2740 'fēorh-bennum seoc, gefean habban;
 'fordan mē witan ne-ðearf waldend fira
 'morðor-bēalo māga, þonne mīn scēaceð
 'lif of līce. Nū ðū lungre geong
 'hord sceawian under hārne stān,
 2745 'Wiglāf leofa, nū sē wyrm ligeð,
 'swefeð sære wund, since bereafod!
 'Bio nū on ofoste, þæt ic ær-welan,
 'gold-æht ongite, gēaro sceawige
 'siglu, sēaro-gimmas, þæt ic ðy sēft mæge
 2750 'æfter mādðum-þege mīn ālætan
 'lif *ond* leodscipe, þone ic longe heold.'

- Ðā ic snūde gefrægn sunu Wihstānes XXXVIII.
 æfter word-cwydum wundum dryhtne
 hýran, hēaðo-siocum, hring-net beran,
 2755 brogdne bēadu-serceān under bēorges hrōf.
 Gesēah ðā sige-hrēdig, þā hē bi sesse geong,
 mago-þegn || mōdig mādðum-sigla fēola, 190*.
 gold glitinian grunde getenge,
 wundur un[der] wēalle; [gē]*ond* þæs wyrmes denn,
 2760 ēaldes ūht-flogan, orcas stōðdan,
 fyrrn-manna fatu, fēormend-lease,
 hyrstum behrorene: þær wæs helm monig,
 ēald *ond* ōmig, ēarm-beaga fela,
 sēarwum gesæled. — Sinc eaðe mæg,
 2765 gold on grund[e] gum-cynnes gehwone
 ofer-hi[d]gian: hēde, sē-ðe wylle! —

43 gang *Ke.* 49 siglu *Ri.*] swegle. 50 þege *Tr.*] welan.
 51 þone] *über n eine rasur.* 55 serceān *aus særeān korrig.* ||
 under *Ke.*] urder. 57 feola *Ri.*] fealo. 59 under *Bu.*] on || geond
Tr. 60 stōdan *Mö.* 65 grunde *Gg.* 66 hidgian *Kl.* || hyde.

- Swylce hē sīomian gesēah segn ēall-gylden
 heah ofer horde, hond-wundra mæst,
 gelocen lēoðo-cræftum: of ðām leoman stód,
 2770 þæt hē þone grund-wong ongitan mēahte,
 wræte giond-wlitan. Næs ðæs wyrmes þær
 onsȳn ænig, ac hyne ecg fornam.
 Ðā ic on hlæwe gefrægn hord reafian,
 ēald enta gewēorc āne mannan,
 2775 him on bēarm hlādon bunan ond discas
 sylfes dōme; segn eac genōm,
 beacna bēorhtost: bill ær gescōd —
 ecg wæs iren — ēald-hlāfordeſ,
 þām-[ðe] ðāra mādma mund-bora wæs
 2780 longe hwile, lig-egesan wæg
 hātne for horde, hīoro-wēallende
 middel-nihtum, || oð-þæt hē morðre swēalt. — 190^b.
 Ār wæs on ofoste, eft-sīðes gēorn,
 frætwum gefyrðred: hyne fyrwet bræc,
 2785 hwæðer collen-ferð cwicne gemette
 in ðām wong-stede Wedra þeoden,
 ellen-siocne, þær hē hine ær forlēt.
 Hē ðā mid þām mādum mārne þioden,
 dryhten sīnne driorigne fand,
 2790 ēaldres æt ende: hē hine eft ongon
 wætereſ wēorpan, oð-þæt wordes ord
 breost-hord þurhbræc. [Biowulf maðelode,]
 gomel on gīohðe: — gold sceawode —
 ‘Ic ðāra frætwa frean ēalles ðanc,
 2795 ‘wuldur-cyninge wordum secge,
 ‘ēcum dryhtne, þe ic hēr on starie,

---

69 leoma *Ke.* 71 wræte *Th.*] wræce. 75 hlādon *Gg.*] hlodon.
 77 bill] *das zweite l hinzugefügt.* 78 hlāforde *Ri.* 81 horde *aus*
hogode korrig. 84 gefyrðred. 85 gemette] *das zweite t aus e*
korrig. 91 wætere *Ke.* 92 Biowulf maðelode *Gg.* 93 gehðo *Ke.*]
 giogðe. || sceawode] *w aus p korrig.*

- 'þæs-ðe ic mōste mīnum leodum
 'ær swylt-dæge swylc gestrȳnan.
 'Nū ic on mǣdma hord mīnne bebohte
 2800 'frōde fēorh-lege, fremmað gē nū
 'leoda þearfe! Ne-mæg ic hēr leng wasan.
 'Hātað hēaðo-mære hlāw gewyrcean,
 'bēorhtne æfter bāle æt brimes nōsan;
 'þæt scel tō gemyndum mīnum leodum
 2805 'heah hlifian on Hrones-næsse,
 'þæt hit sǣ-liðend syððan hātan
 'Biowulfes bīorh, ðā-ðe brentingas
 'ofer || flōða genipu fēorran drifað.' 191*.
 Dyde him of hēalse hring gyldenre
 2810 þioden þrist-hȳdig, þegne gesēalde,
 gēongum gār-wigan gold-fāhne helm,
 beah *ond* byrnan, hēt hyne brūcan wēll:
 'þū ēart ende-lāf ūsses cynnes,
 'Wægmundinga; ēalle wyrd forsweop
 2815 'mīne māgas tō methodsceaftē,
 'ēorlas on elne: ic him æfter scēal.
 Þæt wæs þām gomelan gingæste word
 breost-gehygdum, ær hē bæl cure,
 hāte hēaðo-wylmas: him of hreðre gewāt
 2820 sǣwol sēcean sōð-fæstra dóm.
 Ðā wæs gegongen guman unfrōdum XXXVIII[I]
 ēarfoðlice, þæt hē on ēorðan gesēah
 þone leofestan lifes æt ende
 bleate gebæran. — Bona swylce læg,
 2825 egeslic ēorð-draca, ēaldre bereafod,
 bēalwe gebæded: beah-hordum leng
 wyrm wōh-bogen wēaldan ne-mōste;

99 mīne *E.* 00 gē nū *Th.*] gena. 03 beorht *S.* 04 þæt
S.] se. 12 wel *E.* 14 forsweop *Ke.*] forspeof. 19 hreðre *Ke.*]
 hwæðre. 21 guman *Gn.*] gumū.

- ac hine irenna ecga fornāmon,
 hēarde hēaðo-scearpe, homera lāfe,
 2830 þæt sē wið-floga wundum stille
 hreas on hrūsan hord-ærne neah.
 Nalles || æfter lyfte lācende hwēarf 191^b.
 middel-nihtum, mād̄m-æhta wlonc
 ansyn ywde: ac hē ēorðan gefeoll
 2835 for ðæs hild-fruman hond-gewēorce.
 Hūru þæt on lande lýt manna ðāh,
 mægen-āgendra mine gefræge,
 peah-ðe hē dæda gehwæs dystig wære,
 þæt hē wið āttor-sceaðan oreðe geræsde,
 2840 oððe hring-sele hondum styrede,
 gif hē wæccende wēard onfunde
 būon on bēorge. — Biowulfe wēarð
 dryht-māðma dæl deaðe forgolden;
 hæfde æghwæðer ende gefēred
 2845 lænan līfes.
- Næs ðā lang tō ðon,
 þæt ðā hild-latan holt ofgēfan,
 tȳdre treow-logan, tȳne ætsomne,
 ðā ne-dorston ær dareðum lācan
 on hyra man-dryhtnes miclan þearfe;
 2850 ac hȳ scamende scyldas bæran,
 gūð-gewædu, þær sē gomela læg,
 wlitan on Wī[g]lāf. Hē gewērgad sæt,
 fēðe-cempa, frean ēaxlum neah,
 wehte hyne wætre: him wiht ne-speow;
 2855 ne-mēahte hē on ēorðan, ðeah hē ūðe wēl,
 on ðām frum-gære fēorh gehēaldan,
 ne ðæs wēaldendes willa[n] oncirran:

---

28 hine *Gn.*] him. 29 -scearpe *Th.*] scearde. 44 -hwæðer
Ke.] hwæðre. 52 Wig- *Ke.* 54 speow *Thk.*] speop. 57 willan
Th.] wiht.

- wolde dóm || godes *deað* *ārædan* 192^a.
 gumena gehwylcum, swā hē nū-gēn d[ō]eð.
 2860 þā wæs æt ðām gēongan *grim ondswaru*
 eð-begēte, þām-ðe ær his elne forleas.
 Wiglāf maðelode, Weohstānes sunu,
 sec[g] sārīg-ferð: — sēah on unleofe —
 'þæt-lā mæg secgan, sē-ðe wyle sōð specan,
 2865 'þæt sē mon-dryhten, sē eow ðā mādmas gēaf,
 'eored-gēatwe, þe gē þær on standað,
 'þonne hē on ēalu-bence oft gesēalde
 'hēal-sittendum helm *ond* byrnan,
 'þeoden his þegnum, swylce hē prȳdlicost
 2870 'ower fēor oððe neah findan mēahte,
 'þæt hē gēnunga gūð-gewædu
 'wrāðe forwurpe, ðā hyne wīg beget.
 'Nēalles folc-cýning fyrd-gestēallum
 'gylpan þorfte; hwæðre him god ūðe,
 2875 'sigora waldend, þæt hē hyne sylfne gewræc
 'āna mid ecge, þā him wæs elnes þearf.
 'Ic him lif-wrāðe lȳtle mēahte
 'ætgifan æt gūðe *ond* ongan swā-þeah
 'ofer mīn gemet mægēs helpān:
 [. . . . .]
 2880 'symle wæs þȳ sāmra, þonne ic swēorde drep,
 'ferhð-geniðla; fȳr unswiðor
 'weoll of gewitte. *Wergendra* tō lȳt
 'þrong ymbe þeoden, þā hyne sio || þræg becwōm. 192^b.
 'Nū scēal sinc-þego *ond* swyrd-gifu,
 2885 'ēall eðel-wyn eowrum cynne,
 'lufen ālicgean: lond-rihtes mōt,
 'þære mæg-burge monna æghwylc

58 *deað* *arædan* *Bw.*] *dædum rædan.* 59 *dōeð* *S.* 60 *geon-*
gum. 63 *secg* *Ke.* 69 *þryþ-* *Thk.*] *þryd-*. 80f. *þone, geniðla* *S.*
 81 un *aus an korrig.* 82 *wergendra* *Gg.*] *fergendra.* 84 nū *Ke.*]
 hu. 85 *eowrum cynne* *ūb. d. zeile, wo dasselbe ausradirt ist.*

- 'idel hwēorfan, syððan æðelingas
 'fēorran gefricgean fleam eowerne,
 2890 'dōm-leasan dæd. Deað bið sēlla
 'ēorla gehwylcum þonne edwit-lif!
 Heht ðā þæt hēaðo-wēorc tō hagan biodan, XL.
 ūp ofer ēcg-clif, þær þæt ēorl-wēorod
 morgen-longne dæg mōd-giōmor sæt,
 2895 bord-hæbbende, bēga on wēnum:
 ende-dōgōres ond eft-cymes
 leofes monnes. Lȳt swīgode
 nīwra spella, sē-ðe næs gerád,
 ac hē sōðlice sægde ofer ēalle:
 2900 'Nū is wil-gēofa Wedra leoda,
 'dryhten Geata deað-bedde fæst,
 'wunað wæl-reste wyrmes dædum;
 'him on-efn ligeð ēaldor-gewinna
 'sġex-bennum seoc: swēorde ne-mēahte
 2905 'on ðām āglæccean ænige þinga
 'wunde gewyrcean. Wīglāf siteð
 'ofer Biowulfe, byre Wihstānes,
 'ēorl ofer oðrum unlifigendum,
 'hēaldeð hige-mēðe || heafod-wēarde 193^a.
 2910 'leofes ond lāðes. Nū ys leodum wēn
 'orleg-hwile, syððan under[ne]
 'Froncum ond Frȳsum fyll cyninges
 'wīde wēorðeð. — Wæs sio wrōht scepen
 'hēard wið Hūgas, syððan Higelāc cwōm
 2915 'faran flot-herge on Frēsna land,
 'þær hyne Hetware hilde geħnægdon,
 'elne geodon mid ofer-mægene,

---

90 dæd *aus* dæl *korrig.* 91 edwit] d *ub. d. zeile.* 92 XL]
danach ein I radirt. 93 ēg- *Ke.* 02 bennum *nach wæl ausradirt* ||
 reste] r *korrig.* 05 -læcean] c *aus g korrig.* 09 -mēðe *S.*] mæ-
 ðum. 11 underne *Gn.* 16 -ware] r *aus h korrig.* || genægdon *Gn.*

- 'þæt sē byrn-wiga būgan sceolde,
 'feoll on fēðan: nalles frætwæ gēaf
 2920 'ēaldor dugoðe; ūs wæs ā syððan
 'Merewioingas milts ungyfeðe. —
 'Ne ic tō Sweo-ðeode sibbe oððe treowe
 'wihte ne-wēne; ac wæs wīde cūð,
 'þætte Ongenðio ēaldre besnyðede
 2925 'Hæðcen Hrēþling wið Hrefna-wudu,
 'þā for on-mēðlan ærest gesōhton
 'Geata leode Gūð-Scilfingas.
 'Sōna him sē frōda fæder Ōhtheres,
 'ēald *ond* eges-full hond-slyht āgēaf,
 2930 'ābreat brim-wisan, brȳd āfēorde,
 'gomela iō-meowlan golde berofene,
 'Onelan mōdor *ond* Ōhtheres;
 '*ond* ðā folgode fēorh-geñiðlan,
 'oð-ðæt hī oðeodon ēarfōðlice
 2935 'in Hrefnes-holt hlāford-lease.
 'Besæt ðā sin-herge swēorda lāfe,
 'wundum wēрге, || wean oft gehēt 193^b.
 'ēarmre tēohhe ondlonge niht:
 'cwæð, hē on mergenne mēces ecgum
 2940 'gētan wolde [. . . . .]
 ' . . . . .] sum on galg-treowe
 '[fuglum] tō gamene. Frōfōr eft gelamp
 'sārig-mōdum somod ær-dæge,
 'syððan hie Hygelāces horn *ond* bȳman
 'gēaldor ongeaton, þā sē gōda c[w]óm
 2945 'leoda dugoðe on lāst faran.
 'Wæs sio swāt-swaðu Sw[e]ona *ond* Geata, XLI.
 'wæl-ræs wēora wīde g-sȳne,
 'hū ðā folc mid him fæhðe tōwehton.

21 -ingas milts *aus* ingannilts *korrig.* 22 tō *Th.*] te. 23 ne
 wene *üb. d. zeile.* 29 *ond-* *Gn.* 30 *abreat* *Ke.*] *abreot* || *aheorde.*
 40 *treowu.* 41 *fuglum* *Th.* 46 *Sweona* *Thk.* 48 *fæhðe*] *h* *üb. d. zeile.*

- 'Gewāt him ðā sē gomela mid his gædelingum,
 2950 'frōd fela-geōmor fæsten sēcean,
 'ēorl Ongenþio ufor oncirde;
 'hæfde Higēlāces hilde gefrūnen,
 'wlonces wīg-cræft, wiðres ne-treowode,
 'þæt hē sē-mannum onsacan mihte,
 2955 'hēaðo-līðendum hord forstandan,
 'bearn ond brýde; beah eft þonan
 'ēald under ēorð-wēall. þā wæs oht boden
 'Sweona leodum, segn Higēlāce[s]
 'frēoðo-wong þone forð ofereodon,
 2960 'syððan Hrēðlingas tō hagan þrungon.
 'Þær wēarð Ongenþiow ecgum swēorda,
 'blonden-fexa on bid wrecen,
 'þæt sē þeod-cyning ðafian sceolde
 'Eofores || ānne dóm: hyne yrringa 194^a.
 2965 'Wulf Wonrēding wæpne geræhte,
 'þæt him for swenge swāt ædrum sprong
 'forð under fexe. Næs hē forht swā-ðeh,
 'gomela Scilfing, ac forgēald hraðe
 'wyrsan wrīxle wæl-hlem þone,
 2970 'syððan ðeod-cyning þyder oncirde:
 'ne-mēahte sē snella sunu Wonrēdes
 'ēaldum cēorle hond-slyht gīofan,
 'ac hē him on heafde helm ær gescer,
 'þæt hē blōde fāh būgan sceolde,
 2975 'feoll on foldan; næs hē fæge þā-gīt,
 'ac hē hyne gewyrpte, þeah-ðe him wund hrine.
 'Lēt [þā] sē hēarda Higēlāces þegn
 'brād[n]e mēce, þā his brōðor læg,
 'ēald swēord ēotonisc entiscne helm

49 gomela *Bu.*] goda. 53 -treowde *S.*] truwode. 57 æht,
 58 -laces *Ke.* 59 forþ *Thk.*] ford. 61 -ðiow] w *ib. d. zeile.* ||
 sweorda *Ke.*] sweordū. 64 Eofores *Gg.*] Eafores. 72 ond- *Gn.*
 77 þa *S.* 78 brādne *Th.*

- 2980 'brecean ofer bord-wéal: ðā gebeah cyning,
 'folces hyrde, wæs in fēorh dropen.
 'Ðā wæron monige, þe his mæg wriðon,
 'ricone ārærdon, ðā him gerȳmed wēarð,
 'þæt hie wæl-stōwe wēaldan mōston.
- 2985 'þenden reafode rinc oðerne,
 'nam on Ongendio iren-byrnan,
 'hēard swyrd hilted *ond* his helm somod;
 'hāres hyrste Higelāce bær.
 'Hē ð(ām) frætwum feng *ond* him fāgre gehēt
- 2990 'leana (mid) || leodum *ond* gelæste swā: 194^b.
 'gēald þone gūð-ræs Geata dryhten,
 'Hrēðles ēafora, þā hē tō hām bec[w]óm,
 'Īofore *ond* Wulfe mid ofer-māðmum,
 'sēalde hīora gehwæðrum hund þūsenda
- 2995 'landes *ond* locenra beaga, ne-ðorfte him ðā lean
 oðwitan
 'mon on middan-gēarde, syððā[n] hie ðā mærbā
 'ond ðā Īofore forgēaf āngan dohtor, [geslōgon;
 'hām-wēorðunge, hylde tō wedde. —
 'þæt ys sio fāhðo *ond* sē feondscipe,
- 3000 'wæl-nīð wera, ðæs-ðe ic [wēn] hafo,
 'þe ūs sēcēað tō Sweona leode,
 'syððān hie gefricgeað frean ūserne
 'ēaldor-leasne, þone-ðe ær geheold
 'wið hettendum hord *ond* rice,
 [. . . . .]
- 3005 'æfter hæleða hryre hwate Scildingas,
 'folc-rēd fremede, oððe furður gēn
 'ēorlscipe efnde. — Nū is ofost betost,
 'þæt wē þeod-cyning þær sceawian
 'ond þone gebringan, þe ūs beagas gēaf,

89 ðām *Gg.* 90 mid *Gg.* || gelæste *Ke.*] gelæsta. 93 mað-
 mum] u *aus* a *korrig.* 96 syððān *Gg.* 00 wēn *Ke.* 01 leode *Ke.*]
 leoda. 07 efnde] f *eingefügt* || nū *Ke.*] me.

Holthausen, Beowulf.

- 3010 'on *ād-fære*. Ne-scel *ānes hwæt*
 'meltan mid *pām mōðigan*, ac *pær is mǣðma hord*,
 'gold unvrime *grimme gecea(po)d*,
 'ond nū æt *sīðestan sylfes feore*
 'beagas (*geboh*)te: *pā scēall brond fretan*,
 3015 'æled *picgean*, || *nalles ðorl wegan* 196^a.
 'mǣððum tō *gemyndum*, ne *mægð scýne*
 'habban on *hēalse hring-wēorðunge*,
 'ac scēal *geðmor-mōd*, *golde bereafod*
 'oft, *nalles æne*, *el-land tredan*,
 3020 'nū sē *here-wisa hlēahtor ālegde*,
 'gamen *ond gleo-dream*. Forðon *scēall gār wesan*
 'monig *morgen-cēald mundum bewunden*,
 'hæfen on *hande*, *nalles hēarpan swēg*
 'wigend *weccean*, ac *sē wonna hrefn*
 3025 'fūs ofer *fægum fela rēordian*,
 'ðarne *secgan*, *hū him æt æte speow*,
 'penden *hē wið wulf[e] wæl reafode*.
 Swā sē *secg hwata secggende wæs*
lāðra spella; *hē ne-leag fela*
 3030 *wyrda ne worda*. Wēorod *ðall ārās*,
eodon unbliðe under ðarna-næs
wollen-teare wundur sceawian.
Fundon ðā on sande sǣwul-leasne
hlīm-bed hēaldan, *þone-þe him hringas gēaf*
 3035 *ærrun mælum*: *pā wæs ende-dæg*
gōdum gegongen, *þæt sē gūð-cýning*,
Wedra þeoden wundor-deaðe swēalt.
 [p]ær *hi pā gesēgan syllicran wiht*,
wyrm on wonge wīðer-ræhtes pær
 3040 *lāðne licgean*: *wæs sē lēg-draca*,
grimlic gryr(e-gæst) || *glēdum beswæled*; 196^b.

12 *geceapod* *Ke*. 14 *gebohte* *Gg*. 15 *peccan*. 16 *mægð*] *g eingeschoben*. 27 *wulfe* *Gg*. 35 *ærrun*] *u aus a korrig*. 38 *pær* *S*. || *þa* *S*.] *pær*. 41 *gryre* *Thk*. || *gæst* *He*.

- sē wæs fiftiges fōt-gemēarces
 lang on leḡere; lyft-wynne heold
 nihtes hwīlum, nyðer eft gewāt
 3045 dennes niosian; wæs ðā deaðe fæst,
 hæfde ðorð-scrafa ende genyttod. —
 Him biḡ stōðan bunan ond orcas,
 discas lāgon ond dýre swýrd,
 ōmige þurh-etene, swā hie wið ðorðan fæðm
 3050 þūsend wintra þær ðardodon:
 þonne wæs þæt yrfe eacen-cræftig,
 iū-monna gold galdre bewunden,
 þæt ðām hring-sele hrinan ne-mōste
 gumena ænig, nefne god sylfa,
 3055 sigora sōð-cýning sēalde þām-ðe wolde,
 heah-māþma gehýld, hord openian,
 efne swā hwylcum manna, swā him gemet ðūhte.
 þā wæs gesýne, þæt sē sið ne-ðāh, XLII.
 þām-ðe unrihte inne gehýdde
 3060 wræte under wēalle: wēard ær ofslōh
 feara sumne; þā sio fæhð gewēard
 gewrecen wræðlice. — Wundur hwær þonne
 ðorl ellen-róf ende gefēre
 lif-gescēafta, þonne leng ne-mæg
 3065 mon mid his (mā)gum medu-seld būan!
 Swā wæs Biowulfa, || þā hē bīorges wēard 196*.
 sōhte, sēaro-nīðas, — sēolfa ne-cūðe,
 þurh hwæt his worulde gedāl wēorðan seḡolde —
 swā hit oð dōmes dæg diore benemdon
 3070 þeodnas mære, þā ðæt þær dædon,
 þæt sē seeg wære synnum scildig,
 heḡgum gehēaðerod, hell-bendum fæst,
 wommum gewitnad, sē ðone wong strude,

49 stene *Ke.*] stone. 55 wolde *S.*] he w. 56 he is manna. 59 ge-
 hyðe *Bu.*] gehýdde. 60 wræte *Th.*] wræce. 62 hwar. 65 mā-
 gum *Ke.* 69 diopre. 70 dydon, 72 heḡgum. 73 strude *Gg.*] strade.

- neosde gold-æhte: gëarwor hæfde*
 3075 *āgendes ēst ær geſceapod.*
     Wigláf maðelode, Wihtſānes sunu:
     ‘Oft ſcēall þorl monig ānes willan
     ‘wræc[e] ādreogan, swā ūs geworden is.
     ‘Ne-mēahton wē gelæran leofne þeoden,
 3080 ‘rīces hyrde ræd ænigne,
     ‘þæt hē ne-grētte gold-wēard þone,
     ‘lēte hyne licgean, þær hē longe wæs,
     ‘wīcum wunian oð woruld-ende,
     ‘hēaldon heah-geſt[r]eon: hord ys geſceapod,
 3085 ‘grimme gegongen; wæs þæt gifede tō swið,
     ‘þe ðone [þeod-cyning] þyder ontyhte. —
     ‘Ic wæs þær inne *ond* þæt ēall gēond-seh,
     ‘recedes gēatwa, þā mē gerȳmed wæs,
     ‘nēalles swæslice sið ālyfed
 3090 ‘inn under ðorð-wēall. Ic on ofoſte gefeng
     ‘micle mid mundum mægen-byrðenne
     ‘hord-gestreona, hider || ūt ætbær 196 b.
     ‘cyninge mīnum: cwico wæs þā-gēna,
     ‘wīs *ond* gewittig, worn ēall geſpræc
 3095 ‘gomol on gehðo *ond* eowic grētan hēt,
     ‘bæd, þæt gē geworhton æfter wineſ deadum
     ‘in bæl-stede bēorh þone hēan,
     ‘micelne *ond* mārne, swā hē manna wæs
     ‘wīgend wēorð-fullost wīde gēond ðorðan,
 3100 ‘þenden hē burh-welan brūcan mōste. —
     ‘Uton nū eſtan oðre [siðe]
     ‘seon *ond* sēcgean sēaro[-gimma] geþræc,
     ‘wundur under wēalle, — ic eow wīsigē —

74 *neosde*] *næs he* || *æhte*] *hwæta*. 75 *geceapod Th.*] *gesceawod*.
 78 *ādreogan Kc.*] *a dreogeð*. 84 *healdan Kc.*] *heoldon* || *gesceap* ||
geceapod Gg.] *gesceawod*. 86 *þeod-cyning Gn.* 96 *wine deadum*
Bu.] *dædum*. 00 *burh*] *b aus þ korrig*. 01 *siðe Gg.* 02 *-gimma Bu.*

- 3105 þær gē genōge nean sceawiað
 'beagas *ond* brād gold! Sie sio bær gēaro
 'ædre geseƿned, þonne wē ūt cymen,
 'ond þonne gefeƿrian frean ūserne,
 'leofne mannan, þær hē longe scēal
 'on ðæs waldendes wære gepolian!'
- 3110 Hæt ðā gebeodan byre Wihstānes,
 hyse hilde-dior hæleða monegum
 bold-āgendra, þæt hie bæl-wudu
 feorran feredon, folc-āgende
 gōdum tōgēnes: 'Nū scēal glēd fretan,
 3115 'wēaxan wonna lēg wigena strengel,
 'pone-ðe oft gebād isern-scūre[s],
 'þonne stræla storm strengum gebæded
 'scōc ofer scild-wēall, sceft nytte heold,
 'feðer-gēarwum fūs flihte full-eode.'
- 3120 Hūru sē snotra sunu Wihstānes
 ācigde of corðre || cyni[n]ges þegnaſ 198^a.
 syfone (tō)-somne þā sēlestan,
 eode ēahta sum under inwit-hróf
 hilde-rinc[a]: sum on handa bær
- 3125 æled-leoman, sē-ðe on orde geong. —
 Næs ðā un-hlytme, hwā þæt hord strude,
 syððan orwēarde ænigne dæl
 secgas gesēgon on sele wunian,
 læne licgan; lýt ænig mēarn,
- 3130 þæt hī ofostlic(e) ūt geferedon
 dýre mādmas; dracan ēc scufun,
 wyrm ofer wēall-clif, lēton wēg niman,
 flōd fæðmian frætwa hyrde. —
 þær wæs wunden gold on wæn hladen,

04 þær S.] þ || nean Gg.] neon. 11 hyse] hæle. 16 scures Th.
 17 strengum] gū ūb. d. zeile. 19 feðer- Ke.] fæder. || flane.
 21 cyninges Ke. 22 tō Ke. 24 -rinca E. 26 on. 30 ofostlice E.
 33 nach hyrde ein zweites hyrde radirt. 34 þær Ke.] þ.

- 3135 æghwæs unrīm, æþelinge boren,
hār hilde[rinc] tō Hrones-næsse.
Him ðā gegiredan Geata leode XLIII.
ād on ðorðan un-wæclīcne:
helm[um] behengon, hilde-bordum,
3140 bēorhtum byrnum, swā hē bēna wæs.
Ālegdon ðā tō-middes mārne þeoden
hæleð hiofende, hlāford leofne.
Ongunnon þā on bēorge bæl-fyra mæst
wigend weccan: wud(u)-rēc āstāh
3145 swēart ofer swiððole, swōgende lēg,
wōpe bewunden, — wind-blond gelæg —
oð-þæt hē ðæt bān-hūs gebrocen hæfde,
hāt on hreðre. Higum unrōte
mōð-cēare mændon, mon-dryhtnes cw(ē)alm;
3150 swylce giðmor-gyd || (sio geo)-meowle 198^b.
(æfter Biowulfe b)unden-hēorde
(song) sorg-cēarig; sægde genēahhe,
þæt hio hyre (hēarm-da)gas hēarde on(dr)ēde,
wæl-fylla worn, (wīgen)des egeþsan,
3155 hȳ[n]ðo (ond) h(æftnȳ)d: hēofon rēce swē(a)lg.
Geworhton ðā Wedra leode
hl(æw) on [h]līde, sē wæs heah ond brād,
(wæ)g-liðendum wīde g(e)sȳne,
ond betimbredon on tȳn dagum
3160 bēadu-rōfes bēcn; bronda lāfe
wēalle beworhton, swā hyt wēorðlicost
fore-snotre men findan mihton.

---

35 æþeling *Ke.* 36 -rinc *E.* 39 helmum *Gn.* || -hengon *Tr.*]
hongen. 44 wudu- *Ke.* 45 swiððole *Th.*] swiððole || lēg *Th.*] let.
47 ðæt *Th.*] ða. 49 cwealm *Ke.* 50 sio *Z.* || geo *E.* || anns über
meowle. 51 æfter Biowulfe *Bu.* || bunden *Gn.* 52 song *Bu.* ||
sæðe *Bu.*] sælðe. 53 hearmdagas *Bu.* || ondrēde *Bu.* 54 worn
Bu.] wonn. || wīgendes *Z.* 55 hȳnðo ond hæftnȳd *Bu.* || swealg *E.*
57 hlæw *Ke.* || liðe. 58 wæg *Ke.* || ge *Kö.*

- Hi on bēorg dædon bēg[as] *ond* siglu,
 ēall swylce hyrsta, swylce on horde ær
 3165 nīð-hēdige men genumen hæfdon;
 forlēton ēorla gestreon ēorðan hēaldan,
 gold on greote, þær hit nū-gēn lifað
 eldum swā unnyt, swā hi(t æro)r wæs.
 Ðā ymbē hlæw rīodan hilde-deore,
 3170 æpelinga bēarn ēalra twelfe,
 woldon (cēare) cwīðan *ond* cyning mænna,
 word-gyð wrecan *ond* ymb we(r) sprecan;
 ēahtodan ēorlscipe *ond* his ellen-wēorc
 duguðum dēmdon. Swā hit ge-dē(fe) bið,
 3175 þæt mon his wine-dryhten wordum herge,
 ferhðum freoge, þonne hē forð scile,
 of hīc-haman (lȳsed) wēorðan! —
 Swā begnornodon Geata leode
 hlāfordes (hry)re, hēorð-geneatas,
 3180 cwædon, þæt hē wære wyruld-cyning[a]
 mōdes mildust *ond* mon-(ðw)ærust,
 leodum liðost *ond* lof-gēornost.

---

63 dydon || beagas *Th.* 68 hit æror *Ke.* 70 twelfe *E.*] twelfa.
 71 ceare *Gn.* 72 wer *Gn.* 74 -dēfe *Ke.* 77 lȳsed *Kl.* 79 hryre *Th.*
 80 cyninga *Ke.* 81 modes] manna || þwærust *Gg.*

Anhang:

I. Versuch einer Herstellung des Urtextes (V. 1—52).

Hwæt! wē Gārdæna in gērdagum
þeudcýninga þrym gifrugnun,
hū þā æðelingas ellæn fræmidun.

- Oft Sceld Scēfing scaðæna þreotum,
5 manægum mēgðum mēodusetla oftāh,
egsodæ ēorlas. Siððan ærist warð
feoscēaft fundæn, hē þæs frōbræ gibād,
weux undær wolcnum, wēorðmyndum þāh,
oð-þæt him æghwēlc ymbsittændra
10 obær hranrādæ hēran scoldæ,
gamban geldan: þæt wæs gōd cyning!

- þām afora wæs æftær cænnid
iung in gardum, þonæ god sændæ
folcæ tō frōbræ: firinþarbæ ongæt,
15 þā hiæ ær drugun aldorleosæ
langæ hwilæ. Him þæs libfrēga,
wuldræs waldænd woruldāræ forgæb:
Biuwulf wæs brōmi, blēd wīdæ sprang
Sceldæs aforan Scedilandum in.

- . . . . .
20 Swā scēal iung guma gōdi giwyrcean,
framum feh-giftum on fadur ærnæ,
þæt hinæ on ældu eft giwunigæen

- wil-gisīpas, þonnæ wīg cumæ,
 liudi gilǣstæn: lobdēdum scēal
 25 in mēgþa gihwām man gīþīhan.
 Him ðā Sceld giwāt tō giscēap-hwilæ
 fēala-hrōr fēran on freon wēræ;
 hī hinæ þā ætberun tō brimæs faroðæ,
 swēsæ gisīpas, swā hē sēolba bæd,
 30 þændæn wordum weuld wini Sceldinga,
 leub land-fruma; langæ āhtæ
 . . . . .
 þēr æt hȳðæ stōd hringid-stefna
 isig and ūt-fūs, æþelingæs fær;
 ālegdun þā leubnæ þeudæn,
 35 bēga bryttan on barm scipæs,
 mērnæ bi mæstæ. þēr wæs mādma fēala,
 of fēor-wegum frætwa gilǣdid:
 ni-hērdæ ic cȳmlicor ceul gīgærwan
 hildi-wēpnun and haðu-wēdum,
 40 billum and byrnum; him on barmæ læg
 mādma mænigu, þā him mid scoldun
 on flōdæs āht fēor giwītan.
 Nallæs hiæ hinæ lāssan lācum tihodun
 þeud-gistreuna, þonnæ þā dēdun,
 45 þe hinæ æt frum-scēaftæ forð onsændun
 ænnæ obær ȳðæ umbor-wesændi.
 Þā-gēt hiæ him āsettun segn gyldinnæ
 hēh obær heobud, lēortun holm bēaran,
 gēbun on gār-secg: him wæs iōmor sēafa,
 50 murnændi mōd. Mæn ni cunnun
 secgan tō sōðæ seli-rēdændi,
 hælæð undær hēobunum, hwā þām hlæstæ onfeng.

II. Das Finnsburg-Bruchstück.

* * * *

[.....hor]nas byrnað næfre.'

Ðā hleoprode hēaþo-gēong cyning:

'Ne ðis ne dagað eastan, ne hēr draca fleoged,

'ne hēr ðisse hēalle hornas ne byrnað,

5 'ac hēr forþ berað [fēorh-geniðlan

'fyrd-sēaru fūslicu], fugelas singað,

'gylled græg-hama, gūð-wadu hlynneð,

'scyld scefte oncwýð. Scýneð þer mōna

'waðol under wolcnum; nū ārisað wea-dæda,

10 'ðe ðisne folces nið fremman willað.

'Ac onwacnigeað nū, wīgend mīne,

'habbað eowre [h]lenca[n], hiegeaþ on ellen,

'winnað on orde, wesað onmōde!

Ðā ārās [of ræste rūm-hēort] mænig

15 gold-bladen [gum-]ðegn, gyrde hine his swurde.

Ðā tō dura eodon drihtlice cempa,

Sigeferð and Eawa, hyra sword getugon,

ond æt oþrum durum Ordlaef and Gūplaef;

and Hengest sylf hwēarf him on læste.

20 Ðā gýt Gārulf Gūðere styrede,

ðæt hē swā freolic fēorh forman sīpe,

tō ðære hēalle durum hyresta ne bære,

nū hyt nīþa heard ānyman wolde;

---

1 hornas *Ri.* 2 Ðā *hl. Tr.*] *hl. ða* || heaþo *Gg.*] hearo.
 3 eastan *Gg.*] eastun || draca *Gn.*] draca ne. 5 f. *erg. Gn.*
 8 scýneð þer *Tr.*] nu sc. þes. 12 hlencan *Bu.*] landa || hiegeaþ
Gg.] hie geaþ. 13 winnað *Th.*] þindað. 14 of ræste *Tr.* 17 Eawa
Bu.] Eaha. 20 styrode. 22 bære *Ke.*] bæran.

- ac hē frægn ofer ēal[le] undearnunga,
 25 deor-mōd hælēþ, hwā ðā duru heolde.
 'Sigefērp is mīn nama, ic eom Secgena leod,
 'wreccēa wīde cūð; fæla ic weana gebād,
 'hēardra hilda: ðē is gýt hēr witod,
 'swæþer ðū sylf tō mē sēcēan wyllō!
 30 Ðā wæs on wēalle wæl-slihta gehlyn,
 sceolde cē[or]læs bord cēnum on handa,
 bān-helm berstan, — buruþ-ðelu dynede —
 oð[-ðæt] æt ðære gūðe Gārulf gecrang
 ēalra ærest eorðbūendra,
 35 Gūðlāfes sunu, ymbē hyne gōdra fæla.
 Hwēarflicra hræw hræfen w[ē]ardode,
 swēart and sēalo-brūn; swurd-leoma stōd,
 swylce ēal Finn[e]s buruþ fýrenu wære.
 Ne gefrægn ic næfre wurþlicor æt wera hilde
 40 sixtig sigē-bēorna sēl gebæran,ne,
 ne næfre swetne medo sēl forgyldan,
 ðonne Hnæfe guldān his hæg-stēaldas!
 Hīg fuhton fīf dagas [. . . . .]
 . . . . .] swā hira nān ne fēol,
 driht-gesīða, ac hīg ðā duru heoldon.
 45 Ðā gewāt him wund hælēð on wæg gangan,
 sēde, þæt his byrne ābrocen wære,
 herescēorp unhrōr, and eac wæs his helm ðýr[e].
 Ðā hine frægn sōna folces hyrde,
 hū ðā wīgēnd hyra wunda genæson,
 50 oððe hwæþer ðæra hyssa . . . . .

*

*

*

24 ealle *Tr.* 26 nama *Ri.*] nama cweþ *he.* 27 wreccēa *Gg.*] wrecen || weana *Cb.*] weuna. 28 heardra *Ke.*] heordra. 30 wealle *E.*] healle. 31 bord *Ke.*] bord || cenum *Gn.*] genum. 33 ðæt *He.* 35 ymb *Th.* 36 -licra hræw *Gg.*] -laca hrær || wandrode. 38 Finnes *Tr.* 41 næfre *Gg.*] nefre || swetne *Ri.*] swa noc hwitne. 47 un- *Th.*] um. 48 sona frægn.

Namenverzeichnis.

Die Buchstaben hinter den Namen bezeichnen das Geschlecht und die Stammbildung (*k.* = konsonantisch).

- Äbel* ma. 108.
Älf-hére mja. [ne. *elf*] Verwandter Wiglāfs. 2604.
Æsc-hére mja. ein Däne, Bruder Yrmenlāfs. 1323. 1329. 1420. 2122.
Ar-Scyldingas s. *Scyldingas*.
- Bean-stān* ma. [isl. *bauni* Hai] Breca's Vater. 524.
Bēorht-Dēne s. *Dēne*.
 1. *Beo-wulf* ma. Dänenkönig, Sohn Scylds, Vater Hēalfdenes. 18. 53.
 2. ~, *Bio-* Gautenfürst, Sohn Ecg-beows, Enkel Hrēðels. 343. 364. 405. 457. 501. 506. 529. 609. 623. 631. 653. 676. 795. 818. 856. 872. 946. 957. 1020. 1024. 1043. 1051. 1191. 1216. 1299. 1310. 1383. 1441. 1473. 1651. 1704. 1758. 1817. 1854. 1880. 1971. 1987. 1999. 2194. 2207. 2324. 2359. 2389. 2425. 2510. 2663. 2681. 2724. [2792]. 2807. 2842. 2907. 3066. [3151].
Breca mk. Brondingenfürst, Sohn Beanstāns. 506. 531. 583.
Brondingas ma. german. Stamm. 521.
Brōsingas ma. german. Geschlecht (vgl. Anm.). 1199.
Cain ma. 107. 1261.
- Dæg-hrefn* ma. hugischer Krieger. 2501.
Dēne mi. Dänen. 155. 242. 253. 271. 350. 359. 389. 465. 498. 599. 657. 668. 668. 696. 767. 823. 1090. 1158. 1323. 1417. 1582. 1670. 1680. 1712. 1720. 1814. 1904. 2035. 2050. 2068. 2125. — Beinamen: *Bēorht* ~. 427. 609. *East* ~. 616. 828. *Gār* ~. 1. 601. 1856. 2494. *Hring* ~. 116. 1279. 1769. *Nord* ~. 783. *Sud* ~. 463. 1996. *West* ~. 383. 1578.
- Ead-gils* ma. [gisl Geisel] schwed. Fürst, Sohn Öththeres, Bruder Eanmunds. 2392.
Eawa mk. (Hs. *Eaha*) dänischer Krieger. Finnsb. 17.
Ean-mund ma. schwed. Fürst, Sohn Öththeres, Bruder des Eadgils. 2611.
Ēarna-naes ma. 'Adlerkap', im Gautenlande. 3031.
East-Dēne s. *Dēne*.
Ecg-lāf ma. Däne, Vater Unferðs. 499. 590. 980. 1465. 1808.
 ~ *þeo(w)*, ~ *þio(w)* mwa. [g. *þiu-s* Diener] Gautenfürst, Wægmun-ding, Vater Beowulfs 2., Schwiegersohn Hrēðels. 263. 373. 529.

631. 957. 1383. 1473. 1550.
1651. 1817. 1999. 2177. 2367.
2398. 2425. 2587.
~wela mk. Dänenkönig. 1710.
Ēofor, Īofor ma. 'Eber', Gaute,
Sohn Wonræds, Bruder Wulfs,
Schwiegersohn Hygelæcs. 2486.
2993. 2997.
Eo-mēr ma. [zu *mære*] Sohn
Offas und Hygds. 1960.
Ēormen-ric ma. [vgl. *Yrmen-*]
Ermanrich, Ostgotenkönig.
(† 375). 1201.
Finn ma. Friesenkönig, Sohn
Folcwaldas, der Gemahl Hilde-
burgs, Schwiegersohn Hōcs.
1068. 1081. 1096. 1128. 1146.
1152. 1156. Finnsb. 38.
Finnas ma. Finnen. 580.
Fitela mk. [aisl. *Fiolla*, ahd.
Fizzilo 'der Scheckige, Bunte']
Sohn u. Neffe Sigmunds. 879.
889.
Folc-walda mk. Finns Vater. 1089.
Frāncan mk. Franken. 1210. 2912.
Frea-warū fō. [wær gewahr]
Tochter Hrōðgārs, Gemahlin
Ingelds. 2022.
Frēsan, Frȳsan mk. die Friesen.
1093. 1104. 1207. 2912. 2915.
Frēs-cyning ma. Friesenkönig.
2503.
~, *Frȳs-land* na. Friesland. 1126.
2357.
~ *wæl* na. Friesenwalstatt. 1070.
Frōða mk. Hæðobardenfürst,
Vater Ingelds. 2025.
Froncan s. *Francan*.
Frȳs- s. *Frēs*.
Gār-Dēne s. *Dēne*.
~ *mund* ma. Angelnkönig, Vater
Offas. 1962.
~ *ulf* ma. [= *wulf*] Krieger Finns.
Finnsb. 20. 33.
Geat ma. [aisl. *Gaut-r*] Gaute,
skandin. Stamm in Schweden,
j. *Gōtar*. 195. 205. 260. 362.
374. 378. 443. 601. 625. 640.
669. 676. [1171]. 1173. 1191.
1202. 1213. 1301. 1432. 1484.
1551. 1642. 1785. 1792. 1831.
1836. 1856. 1911. 1930. 2184.
2192. 2318. 2327. 2356. 2390.
2402. 2419. 2472. 2483. 2560.
2576. 2584. 2623. 2658. 2901.
2927. 2946. 2991. 3137. 3178. —
Beinamen: *Gūð* ~. 1538. *Sæ* ~.
1850. 1986. *Weder* ~. 1492.
1612. 2379. 2551 (s. *Wederas*).
~ *mæcg*, ~ *mécg* mja. Gaute. 491.
829.
Gifðas ma. Gepiden, got.-wandal.
Stamm an der Weichselmün-
dung. 2494.
Grēndel ma. [* *Grandil* 'Zer-
malmer', zu *grindan*] Unge-
gehener. 102. 127. 151. 195.
384. 409. 424. 474. 478. 483.
527. 591. 666. 678. 711. 819.
836. 927. 930. 1054. 1253. 1258.
1266. 1282. 1334. 1354. 1391.
1538. 1577. 1586. 1639. 1648.
1775. 1997. 2002. 2006. 2070.
2078. 2118. 2139. 2353. 2521.
Gūð-ere mja. [-*hære*] 'Gunther',
Krieger Finns. Finnsb. 20.
1. ~ *lāf* ma. dän. Krieger. 1148.
2. ~ Friese, der Vater Gārulfs.
Finnsb. 35.
Hālga mk. Sohn Hrōðgārs, Vater
Hrōðulfs 61.
Hāma mk. [zu *hām*] Gote. 1198.
Hæð-cyn ma. [*Hæðu* + *Demin.*
suff. -*cin* '-chen'] Sohn Hrēðels,
Bruder Herebalds u. Hygelæcs.
2434. 2437. 2482. 2925.
Hæred ma. Vater Hygds. 1929.
1981.
1. *Hælf-dēne* mi. dän. König,
Sohn Beowulfs I., Vater Hēo-
rogārs, Hrōðgārs u. Hālgas.
57. 190. 268. 344. 645. 1009.
1020. 1040. 1064. 1474. 1652.
1699. 1867. 2011. 2143. 2147.
2. ~ Halbdänen, die Hōcingen
u. Secgen. 1069.
Hæard-rēd ma. Gautenkönig,
Sohn Hygelæcs. 2202. 2375.
2388.
Hæaðo-bæardan mk. ein german.

- Stamm am l. Ufer der unteren Elbe (= Langobarden?). 2032. 2037. 2067.
- ~ *lāf* ma. Krieger der Wylfinge. 460.
- ~ *reamas* ma. [isl. *Raumar*] skand. Stamm im südl. Norwegen, j. *Romerige*, latein. *Raumaricii* (Jordanes). 519.
- ~ *Scilfingas* s. *Scilfingas*.
- Helmingas* ma. Familie Wǣlþeows. 620.
- Hemming* ma. ein Verwandter (Vetter?) Offas. 1944. 1961.
- Hengest* ma. dän. Anführer. 1083. 1091. 1096. 1127. Finnsb. 19.
- Hëoro-*, *Hioro-gār* ma. ältester Sohn Hǣalfdenes, Bruder Hrōðgārs, Vater Hëorowǣards. 61. 467. 2158.
- Hëorot*, *Hiorot* ma. 'Hirsch', das Hallengebäude Hrōðgārs. 78. 166. 408. 432. 475. 497. 593. 766. 991. 1017. 1176. 1267. 1279. 1802. 1830. 1888. 1671. 1990. 2099.
- Hëoro-wǣard* ma. Sohn Hëoro-gārs. 2161.
- Hëre-bǣald* ma. der älteste Sohn Hrēðels. 2434. 2463.
- ~ *mōd* ma. Dänenkönig. 901. 1709.
- ~ *ric* ma. Oheim Hǣardrēds. 2206.
- ~ *Scyldingas* s. *Scyldingas*.
- Hët-ware* mi. fränk. Stamm (lat. *Hattuarii*) am Niederrhein bei Kleve. 2363. 2916.
- Hige-* s. *Hyge-*.
- Hilde-burh* fk. Tochter Hōcs, Schwester Hnǣfs, Gattin Finns. 1071. 1114.
- Hioro-* s. *Hëoro-*.
- Hnǣf* ma. [zu aisl. *hnefi* Faust] Sohn Hōcs, Bruder Hildeburhs. 1069. 1114. Finnsb. 42.
- Hōc* ma. [ne. *hook*] Vater Hnǣfs u. Hildeburhs. 1076.
- Hond-scioh* ma. 'Handschuh', Gautenkrieger. 2076.
- Hrǣdla* s. *Hrēðel*.
- Hrefna-bëorh* ma. (Hs. *Hreosna-*) 'Rabenberg', in Schweden oder in Gautland. 2477.
- ~ *wudu* mu. 'Rabenholz', Gehölz in Schweden (?). 2925.
- Hrefnes-holt* na. dass. 2935.
- Hrēðel* ma. [*Hrōþil] Gautenkönig, Sohn Swertings, Vater Herebǣlds, Hæðcyns u. Hygelācs. 374. 1485. 1847. 2191. 2358. 2430. 2474. 2992. *Hrēðla* mk. [*Hrōþila]. 454.
- Hrēðling* ma. Sohn oder Mann Hrēðels. 1923. 2925. 2960.
- Hrēð-mēn* mk. 'Ruhmmänner', Dänen. 445.
- ~ *ric* ma. Sohn Hrōðgārs. 1189. 1836.
- Hrones-næs* ma. 'Walkap', Vor- gebirge Gautlands. 2805. 3136.
- Hrōð-gār* [s. *hrōðor*] ma. dän. König, Sohn Hǣalfdenes. 61. 64. 152. 235. 277. 385. 339. 356. 367. 371. 396. 407. 417. 456. 613. 653. 662. 717. 826. 863. 925. 1017. 1066. 1236. 1296. 1321. 1399. 1407. 1456. 1483. 1580. 1592. 1646. 1687. 1816. 1840. 1884. 1899. 1990. 2010. 2020. 2129. 2155. 2351.
- ~ *mund* ma. Sohn Hrōðgārs. 1189.
- ~ *ulf* ma. [= *wulf*], Sohn Hǣlgas (?). 1017. 1181.
- Hrunting* ma. [vgl. aisl. *Hrottir*] 'Stöðer', Unterer Schwert. 1457. 1490. 1659. 1807.
- Hugas* ma. Beiname der Franken. 2502. 2914.
- Hūn* ma. 'Hüne', ein Friese. 1143.
- Hunferð* s. *Unferð*.
- Hyge-*, *Hige-lāc* ma. Gautenkönig, Sohn Hrēðels, Vater Hǣardrēds, Oheim Beowulfs. 194. 261. 342. 407. 452. 737. 758. 914. 1202. 1483. 1530. 1574. 1820. 1830. 1923. 1970. 1983. 2000. 2151. 2169. 2201. 2355. 2372. 2386. 2434. 2914. 2943. 2952. 2958. 2977. 2988.
- Hygd* fi. Tochter Hæreðs, Gattin Hygelācs u. Offas. 1926. 2172. 2369.
- In-geld* ma. Sohn des Hǫaðobardenkönigs Frōða, der Gemahl Freawarus. 2064.

Ing-wine mī. [zu aisl. *Yngvi*]
'Ingfreunde', ein Beinname der
Dänen. 1044. 1319.

Isfor s. *Ēofor*.

Lāfing ma. Hüns Schwert. 1143.

Mere-wioingas ma. Merowinger,
Frankenkönige. 2921.

Nægling ma. Beowulfs Schwert.
2680.

Offa mk. ein Angelskönig, Sohn
Gärmunds und Gemahl Hygds,
Vater Eomērs. 1949. 1957.

Ōht-(h)ēre mja. Sohn Ongenþeows,
Vater von Eadgils u. Eanmund.
2380. 2394. 2612. 2928. 2932.

Onela mk. [aisl. *Alfi*] Bruder des
vor. 2616. 2932.

Ongen-þeo(w), -þio(w) [isl. *Angan-*
und g. *þiu-s* Diener] Schweden-
könig, Vater Ōththeres u. Onelas.
1968. 2387. 2475. 2486. 2924.
2951. 2961. 2986.

Ord-lāf ma. dän. Krieger. Finnsb.
18.

Ōs-lāf ma. [g. ahd. *ans*, aisl. *ās-s*
Gott] dän. Krieger. 1148.

[*Sæ-wela*] mk. Gemahl der Sig-
neow. 62.

Scēde-land na. [vgl. das folg.]
Schonen, Dänemark. 19.

Scēden-ig fjo. [lat. *Sca(n)dinavia*,
aisl. *Skān-ey*] dasselbe. 1686.

Scēfing ma. [zu *sceaf*, ne. *sheaf*,
nhd. *Schaub*] Beinname Scylds. 4
(vgl. die Anm.).

Scild s. *Scyld*.

Scilf-, *Scylf-ing*, -ung ma. [mhd.
Schilbunc, aisl. *Skilfing-r*, Nach-
komme *Skelfirs*, zu aisl. *skialfa*
zittern, *skelfa* zittern machen]
schwed. Dynastie. 2381. 2487.
2603. 2968. — Auch *Guð* ~.
2927. *Hæato* ~. 63. 2205.

Scyld ma. 'Schild', Dänenkönig.
4. 19. 26.

Scyld-ing, -ung ma. Nachkomme
oder Untertan Scylds (= Däne).

80. 53. 58. 148. 170. 229. 274.
291. 351. 371. 428. 456. 500.
663. 778. 913. 1069. 1154. 1166.
1168. 1183. 1321. 1418. 1563.
1601. 1653. 1675. 1792. 1871.
2026. 2052. 2101. 2105. 2159.
3005. — Auch *Ār* ~. 464. 1710.
Hēre ~. 1108. *Sige* ~. 597.
2004. *þeod* ~. 1019.

Scylfing s. *Scilfing*.

Sēcgan mk. ein skandin. Stamm.
Finnsb. 26.

Sige-ferð ma. [zu *fridu*] 'Siege-
frid', Fürst der Sēcgan. Finnsb.
17. 26.

Sige-mund ma. Sohn des Wæls,
Vater und Oheim Fitelas. 875.
884.

[*Sige-neow*] fwō. [aisl. *Signý*]
Tochter Hrōðgärs, Gattin Sæ-
welas. 62.

Sige-Scylding s. *Scylding*.

Sweon mk. [aisl. *Sviar*] die
Schweden. 2472. 2946. 2958.
3001.

Sweo-þeod fwō. Schwedenvolk. 2922.

Swerting ma. [zu *swēart*] Groß-
vater Hygelācs. 1203.

Swio-riçe nja. [schwed. *Svea-rike*,
Sverige] Schwedenreich. 2383.
2495.

Un-ferð ma. [zu *fridu*] 'Unfried',
Sohn Ecglāts, Hofmann Hrōð-
gärs. 499. 530. 1165. 1488.

Wæls ma. [g. *walis* auserwählt]
Vater Sigemunds. 897.

Wælsing ma. [aisl. *Völsung-r*]
Nachkomme von Wæls. 877.

Wæg-munding ma. Nachkomme
Wægmunds. 2607. 2814.

Wæalh-þeo(w) fjo. fk. [*Wæalh*
Kelte, g. *þiwi* Magd] Gemah-
lin Hrōðgärs, aus dem Ge-
schlecht der Helminge. 612.
629. 664. 1162. 1215. 2173.

Wederas ma. Beinname der Gau-
ten. 225. 341. 423. 461. 498.
697. 1894. 2120. 2336. 2462.
2656. 2705. 2786. 2900. 3037.
3156. — Auch *Weder-Geatas*.
1492. 1612. 2379. 2551.

Weland ma. 'Wieland', berühmter Schmied. 455.

Wendilas ma. [* *Wandil*] Wandilier, Wandalen. 348.

Weoh-stān s. *Wihstān*.

Weox-stān s. *Wihstān*.

West-Dēne s. *Dēne*.

Wig-lāf ma. Sohn Wihstāns. 2602. 2631. 2745. 2852. 2862. 2906. 3076.

Wih-, *Weoh-*, *Weox-stān* ma. [zu *wih*, g. *weih-s* heilig] Vater Wiglāfs, ein Wægmunding. 2602. 2613. 2752. 2862. 2907. 3076. 3110. 3120.

Wulf- s. *Wylf-*.

Won-rēd ma. [zu *wan*, got. *wan-s*

mangelnd] Gaute, Vater Wulfs und Æofors. 2971.

~ *ing* ma. Sohn Wonrēds. 2965.

Wulf ma. Gautenkrieger, Sohn Wonrēds, Bruder Æofors. 2965. 2993.

~ *gār* ma. Wendelfürst, Hofmann Hrōðgārs. 348. 360. 390.

Wylfingas ma. [aisl. *Ylfingar*] Nachkommen Wulfs, gautisches Geschlecht. 461. 471.

Yrmen-lāf ma. [vgl. *Ēormen-*, as. ahd. *irmin-*, aisl. *iormun-* gewaltig] Däne, Bruder Æsches. 1324.

**THIS BOOK IS DUE ON THE LAST DATE
STAMPED BELOW**

**AN INITIAL FINE OF 25 CENTS
WILL BE ASSESSED FOR FAILURE TO RETURN
THIS BOOK ON THE DATE DUE. THE PENALTY
WILL INCREASE TO 50 CENTS ON THE FOURTH
DAY AND TO \$1.00 ON THE SEVENTH DAY
OVERDUE.**

FEB 8 1934

FEB 15 1934

4 Mar '49 J

4 Oct '49 MW

8 Oct '49 J

*will
mfr*

YB 77996

